

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**EVALUACE INDIVIDUÁLNÍCH SYSTÉMOVÝCH
PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH Z PO 3 OP VVV-II
ČÁST II: EVALUAČNÍ OKRUH A
– EVALUACE PROJEKTŮ APIV
2. PRŮBĚŽNÁ ZPRÁVA**

Datum: 22. 10. 2019

Evaluation Advisory
Central Europe

Zpracovatel:

Evaluation Advisory CE s.r.o.

Palackého tř. 10, 612 00 Brno

IČ: 25342282

Zadavatel:

Česká republika - Ministerstvo školství, mládeže
a tělovýchovy

Karmelitská 529/5

Praha 1 118 12, IČ: 00022985

1 Obsah

1	OBSAH.....	2
2	MANAŽERSKÉ SHRUTÍ.....	3
3	SHRUTÍ POSTUPU EVALUÁTORA OD PŘEDCHOZÍ ZPRÁVY A POPIS POSTUPU PRO DALŠÍ OBDOBÍ	6
3.1	ZAMĚŘENÍ EVALUAČNÍCH AKTIVIT.....	6
3.2	TERÉNNÍ ŠETŘENÍ	7
4	IDENTIFIKACE ŘEŠENÝCH EO.....	10
5	ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ	58
5.1	ZÁVĚRY	58
5.2	DOPORUČENÍ	60
6	ZHODNOCENÍ ZAPRACOVÁNÍ DOPORUČENÍ Z PŘEDCHOZÍ ZPRÁVY	61
7	SEZNAM ZDROJŮ A LITERATURY.....	63

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1: PŘÍNOS JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ PODPORY	43
GRAF 2: SPOKOJENOST S PODPOROU Z HLEDISKA ZPŮSOBU JEJÍHO POSKYTOVÁNÍ.....	43
GRAF 3: HODNOCENÍ PODPORY Z HLEDISKA OBSAHU	44
GRAF 4: HODNOCENÍ ODBORNÉHO POSUNU.....	44

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1 - PŘEHLED PROVEDENÝCH ŠETŘENÍ.....	7
TABULKA 2 – ANALÝZA A ŘÍZENÍ RIZIK.....	32
TABULKA 3: VÝBĚR TÉMAT PRO HLOUBKOVÝ POHLED NA VYBRANÉ TÉMA Z OBLASTI SV	46
TABULKA 4: NEZAMÝŠLENÉ DOPADY U CÍLOVÝCH SKUPIN	57
TABULKA 5: DOPORUČENÍ	60
TABULKA 6: ZHODNOCENÍ ZAPRACOVÁNÍ DOPORUČENÍ Z PŘEDCHOZÍ ZPRÁVY.....	61

SEZNAM SCHÉMAT

SCHÉMA 1: ZÁKLADNÍ SCHÉMA - ŠABLONA	55
SCHÉMA 2: ZÁKLADNÍ SCHÉMA – ILUSTRACNÍ PŘÍKLAD KAUZÁLNÍHO ŘETĚZCE PRO VYBRANÝ NEZAMÝŠLENÝ DOPAD	55

2 Manažerské shrnutí

Hodnocení evaluačního okruhu A – Evaluace projektů APIV je součástí evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II. Předkládaná průběžná zpráva této evaluace vychází z šetření realizovaných zpracovatelem ve 2. polovině roku 2019.

Projekt APIV A byl zahájen 1. 5. 2017, jeho ukončení bylo plánováno k 30. 4. 2022, nachází se tak právě v polovině své realizace a uvnitř realizační fáze. Celkový rozpočet projektu APIV A činí 156 620 749 Kč. Projekt APIV B byl zahájen 1. 4. 2017 a jeho ukončení je plánováno 31. 3. 2022. V evaluovaném období se tak stejně jako projekt APIV A nachází právě v polovině své realizace a stejně tak i uvnitř realizační fáze projektu. Celkový rozpočet projektu APIV B je 184 159 880 Kč. Řešitelem projektu APIV A byl v evaluovaném období NÚV, řešitelem projektu APIV B NIDV. Avšak právě toto institucionální rozložení bylo u vzájemně navazujících projektů od 1. 1. 2020 ovlivněno sloučením jmenovaných institucí do jediné pod názvem Národní pedagogický institut ČR (NPI ČR). V evaluovaném období již byly tyto skutečnosti známy a realizační týmy se na změnu spojenou s vícero potenciálními riziky začínaly připravovat.

2. PZ se zaměřila na evaluované období od odevzdání 1. PZ (22. 3. 2019) do odevzdání 2. PZ (22. 10. 2019), nicméně informace v ní obsažené jsou uváděné na základě dat platných v době jejich sběru (srpen–říjen 2019). 2. PZ popisuje období pouhého půl roku po odevzdání předcházející 1. PZ. Evaluátor na tyto skutečnosti reagoval snahou o redukci požadavků na cílové skupiny (jedná se o požadavky spojené s prováděnými šetřeními, konkrétně o šetření u cílových skupin na 35 školách, v rámci kterého byly osobní schůzky nahrazeny telefonními rozhovory se školními guaranty APIV). Oproti minulému evaluačnímu období se evaluátor více zaměřil na cílové skupiny jednotlivých KA projektu, také na uživatele některých výstupů evaluovaných projektů – jednalo se o zástupce věcně příslušné sekce MŠMT, odborného oponenta, lektory a členy pracovní skupiny pro RR ČZJ v rámci KA 5 APIV. Jako součást hodnocení KA 1 APIV B bylo provedeno šetření u zástupců zpracovatelů ŠIKK a zástupkyně Agentury pro sociální začleňování. Zbytek oslovených kopíruje předchozí evaluační období.

Základ případových studií z 1. PZ, tedy především výběr škol a obecné charakteristiky škol, byl v tomto evaluovaném období rozpracován – vznikl popis vybrané specifické problematiky, se kterou se škola obzvláště úspěšně či naopak výrazně neúspěšně potýká. Případové studie byly dále doplněny o informace od zřizovatelů vybraných škol a také o informace vyplývající z online dotazníkových šetření provedených na cílové skupině rodičů a o další konstatování související s působením projektu na dané škole. Plnohodnotného výčtu těchto rozšiřujících vstupů se podařilo dosáhnout pouze u 6 případových studií. U zbytku se z různých důvodů (odstoupení od účasti v případové studii, nesouhlas s některou z forem šetření apod.) nepodařilo dosáhnout zamýšlené podoby případové studie.

V rámci šetření byl ověřován soulad řízení a realizace projektů s projektovou žádostí. **K zcela zásadním změnám došlo v případě KA 5 projektu APIV A, v rámci které byla přijata podstatná změna upravující realizaci z dodavatelské na zajištění za pomoci osobních výdajů.** Nově byl upraven také podrobný harmonogram. KA se nachází v režimu zvýšené kontroly nad plněním dílčích aktivit i vzhledem k identifikaci personálních, časových rizik i rizik spojených s unikátností úkolu a přetrvávajícím náznakům neshody na straně členů komunity neslyšících. Na rozdíl od této KA má zbytek KA projektu jistější předpoklad zdárného naplnění svých cílů.

V rámci KA 2 jsou postupně a dle harmonogramu odevzdávány výstupy. Dochází k dílčím úpravám prováděných výzkumných šetření (např. zkoumání tzv. venkovské školy). V minulém PZ kritizovaná absence jasně vytyčeného designu výzkumu byla kompenzována a design výzkumu byl doplněn do dokumentace projektu. Efektivitu KA 2, stejně jako další KA projektu, brzdí i přes opakovanou výzvu ze strany zástupců projektu **chybějící zpětná vazba ze strany MŠMT**, resp. její zapojení do OP nebo individuálnějších forem předávání poznatků.

V KA 3 se podařilo v ročním předstihu odevzdat všech 29 VP pro různé úrovně vzdělávání. Navíc byly na základě poptávky cílových skupin vytvořeny další VP (pro ZUŠ, SVČ a management škol). Přestože v terénu vzniká poptávka po dalších tématech VP, **KA 3 již splnila požadovaný počet výstupů** (dokonce jej předčila jak časově, tak obsahově) a nadále **nedisponuje prostředky pro kompenzování těchto požadavků. Tato potřeba je naplněna díky pružné reakci projektu KA 2 projektu APIV B** (kromě tvorby nových VP se věnuje také aktualizaci stávajících VP). V následujícím období bude činnost KA 3 APIV A zaměřena na tvorbu specializačních modulů a dlouhodobých výcviků. Ze strany lektorů byla **kritizována** příliš striktní **forma školení, kterou si lektori oproti svým požadavkům nemohou adaptovat pro své potřeby** (aktualizovat, doplňovat o aktivizační prvky apod.). Otázkou však zůstává, zda vedení KA 3 popř. vedení projektu proti této skutečnosti může bojovat. Nezájem o společnou shodu nad podobou školení může dokazovat např. velmi nízká účast skupiny lektorů na webinářích poskytovaných v rámci této KA.

KA 4 reaguje na požadavky cílových skupin, v evaluovaném období se proto oproti původnímu nastavení soustředí na rozpracování a posílení diferenční funkce testu (aktualizace harmonogramu).

V evaluovaném období se projektu APIV B podařilo zabránit turbulencím vzniklým odchodem některých klíčových zaměstnanců projektu jejich vhodným zastoupením. V důsledku nenaplněných očekávání z účasti na projektu odstoupil pouze minimální počet škol. **Vytvořená síť zapojených škol se tak jeví jako stabilní. Školy se postupně dostávají do hlavní fáze čerpání podpory.** V tomto období byl **odstartován také koncept odborných stáží značnou měrou přispívající k síťování škol**, v první fázi na MŠ. V rámci KA 1 je zajišťováno také odborné poradenství pro školy a širší veřejnost. Zde však stále přetrvává poměrně nízký zájem. Podobný druh informací částečně nabízí také vytvořená Databáze aktérů implementace APIV.

Kromě výše uvedené nové aktivity spočívající v aktualizaci a tvorbě nových VP, se KA 2 snaží i dalšími způsoby o rovnoměrnější pokrytí sítě škol požadovanými tématy VP. Jedná se o rozpracování konceptu webinářů, ale také např. o rozšíření skupiny lektorů na základě upraveného podoby kritérií. V tomto ohledu se tak postupně daří eliminovat dopad dříve identifikovaných rizik a bariér. **Stejně tak jako ostatní KA APIV B i v této aktivitě se daří naplňovat stanovené cíle a činnosti jsou uskutečňovány v souladu s harmonogramem.**

V evaluovaném období byla opět ověřována přetrvávající či nová rizika a bariéry projektu. Kromě již jmenovaného sloučení NÚV a NIDV a s ním spojených personálních a věcných externích rizik a kompletní restrukturalizace KA 5 APIV A bylo identifikováno také slabší riziko pro projekt APIV B spojené se vzrůstajícími nároky na personální kapacity na CP se vstupem projektu do své hlavní, realizační, fáze. Mezi přetrvávajícími bariérami lze stále identifikovat návaznost projektů APIV A a B a stále aktuální problematiku disponibility lektorů pro pokrytí témat VP na některých typech škol. Široký záběr projektu APIV A, jako již identifikovaná bariéra také nadále přetrvává, v evaluovaném

období však na své limity nově poukazuje KA 3, a to v souvislosti s náročností přípravy modulů ČZJ I a II a programem ABA coby dlouhodobých tréninků.

Z šetření u cílových skupin vyplývá, že poskytovaná podpora je vnímána jako přínosná. Na školách díky přítomnosti různých druhů podpory dochází k otevření diskuze na téma společné vzdělávání. Garanti APIV ve velké míře vnímají odborný posun pedagogických pracovníků. S postupujícími fázemi projektu a zkracováním času do konce projektu školy cítí tlak spojený s mnohdy náročnými rezervacemi termínů a školitelů v důsledku chybějících lektorů pro některá z témat v některých oblastech ČR.

Případové studie byly v evaluovaném období rozšířeny o vybrané specifické téma SV, vyjádření zástupců škol k podpoře z projektu, vyjádření ze strany zřizovatelů a kvantitativní šetření u rodičovské veřejnosti na téma Klima školy. Mezi zapojenými a nezapojenými školami tak byla rozpracována především tři témata SV: 2leté děti v MŠ, problematika žáků-cizinců a spolupráce s asistentem pedagoga. Ze srovnání situace na zapojených a nezapojených školách lze identifikovat pozitivní vliv přítomnosti projektu, konkrétně se jedná o ujištění o správnosti postupu PP na škole, úlevu pro VPP příp. PP zodpovědných za vzdělávání PP v SV ve prospěch využití těchto kapacit na strategické řízení atp., posílení ve slabých oblastech školy v SV atd.

Z provedených šetření dále vyplývá dodržení povinné spolupráce mezi IPs, spolupráce v praxi spočívá především ve vzájemné informovanosti mezi systémovými projekty, výměně zkušeností, vzájemného poskytování dat.

V evaluovaném období došlo k identifikaci doporučení. Evaluátor doporučuje dále se zabývat rozšiřováním okruhu lektorů připravených předávat VP do sítě zapojených škol. Dále se jedná o zavedení mechanismu zpětné vazby ze strany MŠMT, realizátoři projektu totiž upozorňují na její absenci, a tedy i nejistotu, do jaké míry některé výstupy projektu přispívají k nastavení vzdělávací politiky.

3 Shrnutí postupu evaluátora od předchozí zprávy a popis postupu pro další období

3.1 Zaměření evaluačních aktivit

Evaluace se zaměřuje na 2 individuální systémové projekty podpořené PO 3 OP VVV-II:

- projekt APIV A „Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem“ Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora
- projekt APIV B „Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi“

Jedná se o dva samostatné projekty, které však jsou v některých aktivitách spolupracujících a navazujících. Nositelem projektu APIV A je Národní ústav pro vzdělávání, nositelem projektu APIV B je Národní institut dalšího vzdělávání. Od 1. 1. 2020 dochází ke sloučení obou organizací. Tato problematika je podrobně řešena dále v této evaluační zprávě.

Postup evaluátora vychází z evaluační matice zpracované ve Vstupní zprávě. Vstupní zpráva se soustředila na podrobné rozpracování plánovaných aktivit u jednotlivých evaluačních otázek primárně pro 1. a 2. průběžnou zprávu (dále jen „PZ“), tj. evaluační aktivity v roce 2019. Evaluátor předpokládá, že evaluační aktivity na rok 2020 a následující roky budou podrobně naplánovány s ohledem na vývoj realizace projektu a v návaznosti na řešení evaluačních otázek v 1. a 2. PZ.

Nicméně zadání evaluace předpokládá její cyklické provádění v jednotlivých letech, přičemž v každé PZ by měly být zodpovězeny všechny evaluační otázky. S ohledem na tuto skutečnost tak evaluační design ve Vstupní zprávě předpokládá i cyklické provádění většiny terénních šetření (některá terénní šetření jsou plánována až do 2. či 3. PZ z důvodu aktuálního stavu realizace některých klíčových aktivit). Evaluační aktivity vč. terénních šetření se tedy liší především v jejich zaměření, které zohledňuje aktuální stav klíčových aktivit (dále také „KA“) projektů APIV. Například evaluační aktivity v 1. a 2. PZ se více zaměřují na procesní otázky (průběh klíčových aktivit, jejich harmonogram, tvorbu dílčích výstupů) a očekávání cílových skupin, zatímco evaluační aktivity v závěru evaluace se budou více soustředit na výstupy klíčových aktivit, výsledky projektů a případně jejich dlouhodobé efekty.

2. PZ se zaměřila na evaluované období od odevzdání 1. PZ (22. 3. 2019) do odevzdání 2. PZ (22. 10. 2019), nicméně informace v ní obsažené jsou platné pro dobu, kdy došlo k jejich sběru (viz přehled provedených šetření). Zároveň evaluátoři měli k dispozici ZoR 6 až 9 projektu APIV A a 7 až 9 projektu APIV B. Obsah dalších ZoR bude zohledněn až v následujících PZ, i když termínově spadají do výše zmíněného evaluovaného období.

Zjištění a závěry prezentované v této zprávě jsou založeny primárně na výstupech výzkumu názorů a postojů hlavních projektových manažerů, manažerů klíčových aktivit a pracovníků Center podpory vzdělávání NIDV a dále i u cílových skupin jednotlivých KA.

Ve zprávě jsou pokryta v různé intenzitě následující témata:

- plán projektu, výstupy a naplňování indikátorů
- předpoklady úspěšné realizace klíčových aktivit
- soulad nastavení klíčových aktivit projektu s potřebami cílových skupin

- rizika a bariéry jednotlivých klíčových aktivit
- způsob interní evaluace projektu
- způsob spolupráce s ostatními IPs a IPo
- míra očekávání cílových skupin od projektu
- spokojenost cílových skupin s poskytnutou podporou
- využitelnost získaných poznatků pro cílové skupiny
- využitelnost dílčích výstupů pro cílové skupiny

Navazující 3. či 4. PZ bude svůj pohled rozšiřovat na další aktivity a jejich cílové skupiny, u kterých se předpokládá určitý posun. Jedná se především o cílové skupiny specializovaných programů a dlouhodobých výcviků realizovaných v rámci KA 3 APIV A.

3.2 Terénní šetření

Ve sledovaném období byla provedena následující terénní šetření:

Tabulka 1 - Přehled provedených šetření

Metoda	Respondent	Počet respondentů	Termín
Individuální rozhovor (písemné odpovědi)	Projektový administrátor OP VVV (APIV A a APIV B)	1	22.10.2019
Individuální rozhovor	Předseda ŘV a zástupce věcně příslušné sekce MŠMT	1	14.10.2019
Individuální rozhovor	Věcný garant výzvy	1	11.10.2019
Individuální/skupinové rozhovory	Hlavní projektová manažerka APIV A	1	18.9.2019
	Manažerky KA APIV A: KA 2, KA 3, KA 4, KA 5	4	13., 16. a 18.9.2019
	Manažeři/ky KA APIV B: KA 1, KA 2, KA 3, KA 5	4	16.9. a 9.10.2019
	Interní evaluátorky APIV A a APIV B	2	18.9. a 9.10.2019
	Hlavní projektový manažer APIV B	1	9.10.2019
Skupinový rozhovor	2 koordinátorky spolupráce KA 7 APIV A	2	18.9.2019
	2 koordinátorky spolupráce KA 5 APIV B	2	16.9.2019
Individuální telefonické rozhovory na vzorku 32 zapojených škol	Uživatelé metodické podpory projektu APIV B: - školní garant APIV	32	1.10. – 11.10.2019
Individuální rozhovory na vzorku 5 zapojených škol	Uživatelé metodické podpory projektu APIV B:		27. – 29.3.2019
	- ředitel školy	5	
	- školní garant APIV	4	
	- pedagogický pracovník (PP)	8	
Případové studie: Individuální rozhovory na vzorku 5 zapojených škol a 5 nezapojených škol, individuální telefonické rozhovory se zřizovatelem školy	5 zapojených škol: školní garant APIV a zástupce ŠPP (v rámci doplnění vstupního šetření a identifikace a sběru podkladů pro hloubkový pohled na vybrané téma SV na zapojených školách)	10	23.9. – 11.10.2019
	5 nezapojených škol: ředitel školy nebo zástupce ŠPP (v rámci identifikace a sběru podkladů pro hloubkový pohled na vybrané téma SV na zapojených školách)		
	Zástupce zřizovatele školy	4	23.9. – 11.10.2019
	Zástupce ASZ jako poskytovatel informací o škole, jejíž účast v případové studii byla přerušena	9	14. – 18.10.2019
		1	8.10.2019

Případové studie nezapojené školy zapojené školy Dotazníkové šetření	– 5 zapojených škol: a Rodiče žáků	PS6: 68 PS7: 63 PS8 89 PS9: <i>neproběhlo</i>	11. - 24. 11. 2019
	5 nezapojených škol: Rodiče žáků	PS1: 46 PS3: 28 PS4: 33 PS5:33	11. - 24. 11. 2019
Individuální rozhovory	Pracovníci Center podpory (APIV B)	4	14. – 18.10.2019
Individuální telefonické rozhovory	Lektoři z Národního týmu kvalitních lektorů proškolení v rámci KA 3 APIV A	5	14. – 18.10.2019
Individuální rozhovory	Odborný oponent tvorby referenčního rámce pro český znakový jazyk	1	8.10.2019
	Odborná konzultantka tvorby referenčního rámce pro český znakový jazyk	1	8.10.2019
Individuální rozhovor	Zástupce Agentury pro sociální začleňování podílející se na zpracování Školské inkluzivní koncepce kraje (ŠIKK)	1	4.10.2019
Individuální telefonické/psané rozhovory	Zpracovatelé ŠIKK na krajích	2	10.10.2019 21.10.2019
Individuální psané rozhovory	koordinátoři spolupráce spolupracujících projektů (SRP, SYPO, IKV, KSH, P-KAP, KIPR)	6	14. – 18.10. 2019
Dotazníkové šetření	Účastníci 11 odborných panelů APIV A (v rámci interní evaluace)	185	1.9.2018 – 30.6.2019

Terénní šetření na vzorku zapojených škol

Vzhledem k tomu, že rozestup mezi 1. a 2. PZ byl pouze půlroční a za toto období se nedal předpokládat zásadní vývoj v čerpání podpory u zapojených škol (do tohoto období navíc vstoupily i letní prázdniny), omezilo se terénní šetření na vzorku zapojených škol pouze na telefonické řízené rozhovory se školními garanty APIV.

Ve sledovaném období došlo navíc k došetření formou osobní návštěvy na vzorku 5 škol, kde se šetření nepodařilo zrealizovat do termínu odevzdání 1. PZ.

Šetření u zástupců cílových skupin

Nově byla do evaluačních prací zařazena šetření u zástupců cílových skupin jednotlivých KA a dalších aktérů podílejících se na jejich realizaci. Požadavek na doplnění některých terénní šetření byl zároveň vznesen v rámci připomínkového řízení k 1. PZ.

Terénní šetření bylo nově provedeno u věcně příslušné sekce MŠMT, která je uživatelem některých výstupů projektu APIV A a APIV B, u lektorů proškolených v rámci KA 3 APIV A, odborného oponenta a členky pracovní skupiny pro referenční rámec českého znakového jazyka vytvářeného v rámci KA 5 APIV A.

Případové studie

Případové studie by měly být nástrojem pro zodpovězení EO A.3 „Jak napomohla realizace projektů APIV A a APIV B školám a učitelům při implementaci §16 školského zákona ve znění zákona č. 82/2015 Sb.“. Případové studie by měly nicméně spíše poskytnout hloubkový pohled na to, jak se školy vypořádávají se zaváděním společného vzdělávání. Nelze očekávat, že případová studie bude

mít charakter několikaletého monitoringu různých aspektů společného vzdělávání postaveného na výzkumných základech. Takovýto rozsáhlý celorepublikový monitoring/výzkum je předmětem KA 2 APIV A a evaluátor případovými studiemi neaspiruje na to, tento výzkum nahrazovat. Případové studie tak budou pojaty spíše jako hloubkový pohled do určité problematiky společného vzdělávání formou příkladů z praxe (dobré praxe či naopak špatné).

Na základě těchto předpokladů, jsme zvolili následující strukturu případové studie:

1. Základní parametry školy
2. Profil školy
Jedná se o „medailonek“ školy popisující inkluzivní prostředí na škole a způsoby implementace společného vzdělávání v praxi.
3. Popis konkrétní problematiky, kterou škola úspěšně či neúspěšně řeší.

Pro případové studie se podařilo získat 5 zapojených a 5 nezapojených škol. Jedná se o školy různého typu a řešící různá témata společného vzdělávání.

Do 2. PZ byly dopracovány profily škol a zpracováno vybrané téma související se zaváděním společného vzdělávání, a to na základě řízených rozhovorů s vedením školy, pracovníky školního poradenského pracoviště (školní psycholog, výchovný poradce, školní speciální pedagog, koordinátor pro žáky-cizince).

Zároveň v rámci případových studií bylo provedeno šetření u zřizovatelů těchto škol formou telefonického řízeného rozhovoru.

Posun v zavádění společného vzdělávání na školách vnímaný ze strany rodičů je šetřen formou dotazníkového šetření u rodičů žáků zaměřeného na klima školy a jeho vývoj v čase. Případný posun tak bude moci být demonstrován až v následujících PZ, kdy bude dotazníkové šetření zaměřené na klima školy zopakováno.

Zúčastněné pozorování na odborných panelech

V průběhu evaluovaného období neproběhlo zúčastněné pozorování na odborných panelech. Většina odborných panelů je naplánována až na listopad a prosinec 2019, tedy na dobu po odevzdání 2. PZ. Zúčastněná pozorování tak budou součástí až následující PZ.

Terénní šetření v oblasti zpracování a hodnocení ŠIKK

Terénní šetření v oblasti zpracování a hodnocení ŠIKK jako součásti KA 1 APIV B bylo provedeno u zástupců zpracovatelů ŠIKK a zástupkyně Agentury pro sociální začleňování. Dále tato oblast byla zahrnuta do řízených rozhovorů s hlavním projektovým manažerem (HPM) projektu APIV B, s manažerem KA 1 a interní evaluátorkou KA 4 APIV B a rovněž do řízených rozhovorů s pracovníky Center podpory.

4 Identifikace řešení EO

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.1. Odpovídá realizace klíčových aktivit a zpracování výstupů naplánovanému harmonogramu a aktuálním potřebám realizace projektu?

A.1.2. Do jaké míry je dosahováno cílů projektu APIV A a APIV B a změn stávajícího stavu, které byly v jeho důsledku očekávány?

Tato část hodnocení se zaměřuje na ověření souladu plánu realizace projektů APIV A a APIV B s dosavadní realizací jednotlivých klíčových aktivit a ověření souladu s aktuálními potřebami realizace projektu. Druhá část hodnocení se zaměřuje na dosahování cílů KA, nicméně je třeba podotknout, že fáze projektu prozatím neumožňuje pozorovat změny stávajícího stavu.

Ověření stavu realizace jednotlivých dílčích aktivit a výstupů a cílů KA probíhalo zejména na základě informací ze Zpráv o realizaci a jejich příloh (pro tuto PZ byly k dispozici ZoR 6 až 9 projektu APIV A a 7 až 9 projektu APIV B). Stav realizace klíčových aktivit pak byl ověřen na základě řízených rozhovorů s manažery KA, terénního šetření na školách a řízených rozhovorů s pracovníky Center podpory. Stav realizace klíčových aktivit byl v případě některých KA rovněž ověřen u cílových skupin.

Stav realizace jednotlivých klíčových aktivit je tabulkovou formou shrnut v technické příloze č. I. 1 „Stav realizace jednotlivých klíčových aktivit“ této PZ. Přehled se opírá o zpracovaný produktový rozpad, který hlavní výstupy jednotlivých KA dále člení na dílčí výstupy a aktuální podrobné harmonogramy jednotlivých KA.

Projekt APIV A

KA 1 Řízení projektu

Zdroje:

- ZoR 6, 7, 8 a 9 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s HPM

V rámci aktivity jsou průběžně řešeny personální kapacity projektu. Na uvolněné pozice jsou vypisována výběrová řízení a tyto pozice opětovně obsazovány. V současné době je řešeno především personální obsazení nově vzniklých pozic v rámci realizačního týmu KA 5, kde došlo k restrukturalizaci a KA bude nově realizována prostřednictvím osobních výdajů.

Dále byla v rámci aktivity zpracovaná řídicí dokumentace projektu a nastaveny kontrolní mechanismy v souladu s metodickým materiálem MŠMT Příprava a řízení IPs projektů v rámci implementace OP VVV. Výhledově bude muset být řídicí dokumentace upravena v souvislosti s plánovaným sloučením NÚV a NIDV.

Aktivita zahrnuje i zajištění povinné publicity projektu. Ta je řešena vytvořením posteru a dále informacemi o projektu na stránkách <http://www.nuv.cz/projekty/apiva>. Informace o projektu na webových stránkách jsou velmi stručné.

Projekt je pravidelně prezentován na zasedání MV OP VVV.

Úkolem manažera KA je rovněž koordinace zpracování Zpráv o realizaci, vypořádání připomínek ze strany Řídicího orgánu (ŘO) a změnová řízení. Zprávy o realizaci jsou předkládány ve stanovených termínech. Manažer KA je zodpovědný rovněž za zadávání veřejných zakázek (VZ), které probíhají bez problémů (s výjimkou VŘ na nákup výpočetní techniky).¹

KA 2 Sledování, plánování, hodnocení společného (inkluzivního) vzdělávání

Zdroje:

- ZoR 6, 7, 8 a 9 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s manažerkou KA
- Výstupy: Průběžná zpráva o výsledcích zavádění a realizace společného vzdělávání I., Zpráva o identifikovaných obtížích a problémech škol při implementaci společného vzdělávání I. (oba součást ZoR 7) a 4 Inspirativní příklady z praxe (součást ZoR 6)
- Zápis z odborného panelu KA 2 – Výzkum inkluzivních procesů ve vzdělávání z 31. 10. 2018 (součást ZoR 6)
- Zápis z odborného panelu KA 2 - Výzkum inkluzivních procesů ve vzdělávání z 29. 5. 2019 (součást ZoR 9)
- Design monitorovacího šetření společného vzdělávání (součást ZoR 9)
- Výzkumný design šetření self-efficacy učitelů pro společné vzdělávání (součást ZoR 9)

KA je zaměřena na zjišťování změn v oblasti pedagogických procesů v rámci realizovaného kurikula, k nimž dochází v důsledku implementace společného vzdělávání. V rámci aktivity jsou průběžně identifikovány změny a případné problémy, monitorován a vyhodnocován je především dopad úprav Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání na realizované kurikulum při začleňování žáků s podpůrnými opatřeními (dopady na práci škol, učitelů, na kvalitu výsledků vzdělávání žáků, na sociální vztahy ve třídě apod.). Předmětem aktivity je průběžné dlouhodobé a opakované šetření v MŠ, 1. a 2. stupni ZŠ a nově i jednorázové šetření v SŠ.

V průběhu evaluovaného období byly v souladu s harmonogramem zpracovány první výstupy KA 2, a to Průběžná zpráva o výsledcích zavádění a realizace společného vzdělávání I., Zpráva o identifikovaných obtížích a problémech škol při implementaci společného vzdělávání I. a 4 Inspirativní příklady z praxe. Výstupy byly prezentovány na odborném panelu a na základě doporučení z odborného panelu upraveny. Dle zápisu z odborného panelu členové panelu vysoce hodnotili přínos prováděného výzkumu a příkladů inspirativní praxe a využitelnost získaných poznatků pro školskou praxi v oblasti společného vzdělávání. Kvalita jmenovaných výstupů odpovídá nárokům výzkumných zpráv na této úrovni. Finální výstupy následně byly předány MŠMT sekci II, kterému jsou výstupy KA 2 primárně určeny. Vzhledem k tomu, že odborný panel neposkytuje dostatečný prostor pro hlubší prezentaci výsledků výzkumu a veškerých souvislostí, byl MŠMT jako hlavnímu uživateli výstupů nabídnut seminář, který by se zaměřil na výsledky výzkumu pro potřeby vzdělávací politiky, nejdůležitější zjištění a umožnil by širší diskuzi nad návrhy systémových či cílených opatření pro zlepšení školské praxe v oblasti společného vzdělávání. MŠMT prozatím této nabídky nevyužilo, nicméně dle vyjádření zástupce věcně příslušné sekce MŠMT lze usuzovat, že předpokladem je, že

¹ V době finalizace evaluační zprávy nebylo možno nakupovat výpočetní techniku z důvodu vyměřené sankce na VZ na nákup výpočetní techniky. V době finalizace evaluační zprávy byly ze strany realizátora uplatněny připomínky ke zjištění.

seminář proběhne. Realizátor projektu nicméně má seminář pro decizní sféru stále v plánu. Zároveň je v plánu seminář pro Českou školní inspekci, realizační tým APIV B a kmenovou činnost NÚV, tj. aktéry, kteří mohou výsledky výzkumu využít pro svou práci. Průběžná zpráva za další období již bude obsahovat závěry z provedeného výzkumu, závěry budou formulovány tak, aby obsahovaly i adresná doporučení a byly pro MŠMT aplikovatelné.

Výsledky výzkumu a vybraná zjištění jsou dále šířeny odborné pedagogické veřejnosti prostřednictvím prezentací na vědeckých konferencích (např. konference České asociace pedagogického výzkumu a mezinárodní konference ECER), článků v odborných časopisech či formou přednášek na pedagogických fakultách.

Realizátor projektu nemá z MŠMT žádnou zpětnou vazbu týkající se předaných zpráv. Dle vyjádření zástupce věcně příslušné sekce MŠMT a zároveň předsedy Řídicího výboru, že předané výstupy jsou využívány a přispívají k nastavení vzdělávací politiky, k úpravám již zrealizovaných opatření, jsou jedním z podkladů pro návrhy na systémové či legislativní změny. Rovněž věcný garant výzvy předpokládá, že data z monitoringu budou pro MŠMT přínosná.

Manažerka KA 2 vnímá jako velký úspěch „*projevený zájem akademických pracovníků z fakult o získaná data a o spolupráci, ochotu vědeckých pracovníků i z mimopražských fakult účastnit se odborných panelů, vytvoření platformy odborníků z fakult a představitelů škol ochotných a schopných společně přínosné diskuse*“. Díky šíření závěrů výzkumu do kmenové činnosti NÚV či NIVD lze konstatovat, že výzkum má i předpoklady přispět ke zkvalitnění vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti společného vzdělávání.

V rámci 9. ZoR byl doplněn ucelený design monitorovacího šetření, který podrobně popisuje cíle prováděného výzkumu i jeho plánovaný průběh. Doložen byl rovněž Výzkumný design šetření self-efficacy učitelů pro společné vzdělávání, který byl doplněn o rovinu biografického šetření sebeposuzování profesní zdatnosti pro inkluzivní výuku u učitelů.

V průběhu evaluovaného období probíhala nadále kvalitativní i kvantitativní linie šetření na ZŠ a MŠ.

Kvalitativní šetření ZŠ pokračovalo podle modifikovaného plánu. Vzhledem k tomu, že školy šetřené v I. fázi nepokrývaly dostatečně venkovské prostředí, bylo doporučeno se v další fázi soustředit na školy venkovské. Nově koncipovaný vzorek bude zahrnovat 6 venkovských škol různých typů (vybrané školy budou kopírovat stejné typy škol, jako byly definované v I. fázi výzkumu). Šetření v současné době probíhá.

Pro kvalitativní šetření MŠ byla na základě zkušeností z předvýzkumu zvolena jiná metodologie volby vzorku, a to metodologie nasycenosti vzorku. Tzn., velikost vzorku není předem daná a vzorek je doplňován do té doby, dokud poskytuje nové informace ke zkoumanému tématu. Šetření v současné době probíhá a získaná data jsou průběžně zpracovávána. Na základě zpracovávaných dat z kvantitativního výzkumu je pak vzorek doplňován o další MŠ, které mohou poskytnout nové informace.

Kvantitativní šetření proběhlo na 140 ZŠ a pokrývalo všechny kraje. V současné době probíhá jeho vyhodnocení. Kvantitativní šetření probíhá rovněž na MŠ. Vzorek rovněž čítá 140 MŠ a bylo zahájeno zpracování dat.

Pro II. etapu šetření - šetření self-efficacy učitelů pro inkluzivní výuku byl zvolen v zahraničí užívaný nástroj The Teacher Efficacy for Inclusive Practices (TEIP) scale, který dosud v českém prostředí nebyl

použit a je třeba ho pro české poměry ověřit. Šetření bude zahrnovat jak kvantitativní složku, tak i složku kvalitativní na výběrovém vzorku, která půjde více do hloubky. Respondenti nebudou konfrontováni pouze s otázkami, zda nějaký aspekt společného vzdělávání zvládají/nezvládají, ale také z jakého důvodu své kompetence takto hodnotí a kde jsou příčiny daného sebehodnocení. První fáze ověřování proběhne na MŠ a na SŠ. Výběr SŠ je prováděn ve spolupráci s projektem P-KAP. Šetření na ZŠ bude následovat. V plánu je shromáždit data od 500 respondentů za každý z příslušných stupňů vzdělávání.

V současné době jsou zpracovávány další 4 příklady inspirativní praxe formou doceňujícího výzkumu.

V rámci KA jsou organizovány odborné panely. Náměty z diskuse v odborném panelu jsou využívány jednak pro úpravu výstupů KA a dále pak také pro další úroveň statistického zpracování shromážděných dat či formulování dalších výzkumných otázek.

Klíčová aktivita probíhá v souladu s harmonogramem. Ze strany realizátora projektu jsou naplněny veškeré předpoklady pro naplnění cíle dané KA. Jako problematické hodnotí evaluátor využití výstupů klíčové aktivity na straně MŠMT, kterému jsou dané výstupy určeny. Dle realizátora projektu by využitelnosti výstupů KA 2 výrazně napomohlo, kdyby se zástupci decizní sféry účastnili odborných panelů, na kterých jsou jednotlivé aspekty společného vzdělávání a identifikované problémy široce diskutovány a získané informace tak mohou být pro práci MŠMT velmi přínosné.

KA 3 Příprava programů DVPP

Zdroje:

- *ZoR 6, 7, 8 a 9 a jejich přílohy*
- *řízený rozhovor s manažerkou KA*
- *Zápisy z jednání mezi projekty APIV A a APIV B*
- *Zápis z odborného panelu KA 3 Příprava programů DVPP pro oblast společného vzdělávání z 12.12.2018 (součást ZoR 7) a z 10.4.2019 (součást ZoR 8)*
- *Výstup z dotazníkového šetření mezi lektory provedeného v rámci projektu APIV B Lektorská příprava a působení v rámci APIV B*

V rámci této KA byla vytvořena Kritéria pro výběr lektorů (Standard kvality lektora). Tato kritéria jsou pak aplikována v rámci projektu APIV B, který má na základě nich sestavit tým kvalitních lektorů, kteří budou v rámci projektu proškoleni v jednotlivých tématech společného vzdělávání a následně budou v rámci projektu APIV B realizovat vzdělávací programy (VP) na školách zapojených v krajské síti.

V rámci KA bylo již vytvořeno a pilotně ověřeno všech 29 VP. Poslední VP byly předány projektu APIV B v květnu 2019. Termín předání tak předběhl plánovaný harmonogram o 12 měsíců. Tímto urychlením přípravy se vyšlo vstříc potřebám projektu APIV B, který tak nyní může síti škol nabídnout celý soubor VP. Celkem bylo dle zaměření cílových skupin pedagogických pracovníků (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, SVČ, ZUŠ, management) vytvořeno, ověřeno a projektu APIV B odevzdáno 71 samostatných VP.

Nad rámec Charty projektu, která uvažovala o tvorbě VP pro MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ, byly vytvořeny i VP pro ZUŠ, SVČ a management škol. Počty VP pro jednotlivé typy škol jsou následující: MŠ - 25, ZŠ – 26, SŠ/VOŠ – 20, ZUŠ - 7, SVČ – 9 a management škol – 8.

K 30. 6. 2019 bylo uskutečněno 37 pilotáží, na kterých bylo celkem proškolen 104 lektorů, z toho 41 lektorů absolvovalo 40 a více hodin a naplňují tak požadavek bagatelní podpory.

V rámci projektu APIV B bylo v březnu 2019 provedeno dotazníkové šetření mezi proškolenými lektory. Z tohoto dotazníkového šetření vyplynulo, že lektori se zpravidla účastnili 3–5 školení. Lektori v dotazníkovém šetření hodnotili použitelnost poskytnutých materiálů pro lektorskou činnost a pro praxi pedagogů, relevanci poskytnutých informací, úroveň lektorského podání tématu a množství praktických příkladů v rámci tématu. Kvalita vzdělávacích programů je ze strany lektorů hodnocena jako spíše dobrá či alespoň uspokojivá. U některých VP se však jako problém ukázala forma zpracování, jež nevyhovuje velké části lektorů a přeneseně ani účastníkům. Zároveň je však třeba poukázat na to, že lektori měli při pilotáži možnost ohodnotit použitelnost jim představovaných materiálů VP a podobu těchto materiálů i ovlivnit. Tuto možnost však pravděpodobně dostatečně nevyužili.

Za účelem zajištění většího počtu lektorů tak, aby byly naplněny potřeby projektu APIV B, je ze strany KA 3 nabízeno opakované proškolení. Prozatím proběhlo 8 opakovaných proškolení. Bohužel o proškolení je ze strany lektorů nízký zájem.

V rámci KA 3 je proškoleným lektorům poskytována metodická podpora, a to několika formami. Byla spuštěna tzv. „zelená linka“, na které jsou zodpovídaný dotazy lektorů ze strany prvolektora a jsou zde i zveřejňovány aktualizované metodické materiály k jednotlivým VP. Dále jsou organizována metodická setkání, na kterých je možné sdílet lektorské zkušenosti z terénu, a to jak prezenční formou, tak formou webináře (tento typ metodické podpory je pro lektory nejpřijatelnější). Poslední formou metodické podpory jsou metodické návštěvy ve sborovnách, kdy prvolektor se přímo účastní realizace VP na vybrané škole. Všechny zmíněné formy metodické podpory zároveň přispívají k aktualizaci obsahu vzdělávacích modulů a doplnění nových informací. Proškolení lektori APIV B jsou k jednotlivým tématům obesíláni informacemi o termínu konání otevřených interaktivních webinářů, kde mohou s prvolektory řešit problémy či dotazy ze své lektorské praxe. Jsou dopředu žádáni o zaslání případných dotazů či kazuistik, které chtějí řešit. Pokud se nemohou webináře zúčastnit, je jim zaslán odkaz na shlédnutí a zpřístupněny metodické materiály, které aktualizují či inovují nebo doplňují původní materiály. Využití každého z výše uvedených nástrojů ze strany lektorů APIV B je však velmi nízké.

Z ohlasů účastníků VP vyplývá, že tyto VP reflektují praxi jen částečně. Zaměření některých témat je příliš teoretické a VP neposkytuje dostatek prostoru pro diskusi a odpovědi na konkrétní dotazy PP. Obsah i strukturu VP by tak bylo vhodné těmito požadavkům uzpůsobit. To jde ale proti podmínkám, za kterých byly pro zpracované VP předány projektu APIV B k realizaci. Je stanoveno a odsouhlaseno členy ŘV, že zpracované VP nesmí být ze strany lektorů měněny a lektori se musí připravených prezentací důsledně držet. Tato problematika je více diskutována u EO A.1.3 a A.1.5.

Ze strany projektu APIV B jsou projektovému týmu KA 3 APIV A pravidelně předávány přehledy hodnocení jednotlivých kurzů ze strany účastníků VP. Zpětná vazba je zasílána rovněž přímo příslušným lektorům. Opakovaně negativně hodnocený lektor bude osloven ze strany APIV B s doporučením využít metodickou podporu projektu APIV A.

V rámci KA 3 má být vytvořeno 10 specializačních modulů. Moduly 1 až 5 by měly být dle harmonogramu připravené v listopadu 2020. Témata reflektují potřeby pedagogické praxe a plán APIV 2019–2020. V současné době je již připravován první modul – Case management ve školské praxi. První část pilotáže proběhla v červnu 2019. Moduly 6 až 10 by měly být dle harmonogramu připravené v říjnu 2021. Pro tyto moduly ještě nejsou témata vybrána.

Dále v rámci KA 3 vznikají 3 dlouhodobé výcviky. Dva dlouhodobé výcviky jsou zaměřeny na český znakový jazyk pro asistenty pedagoga. Tyto dlouhodobé výcviky jsou v současné době v přípravě. Třetí výcvik se zaměřuje na cp – aplikovanou behaviorální analýzu. Výcvik je určený pro speciální pedagogy či psychology zabývající se problematikou poruch autistického spektra. Výcvik je dlouhodobý, byl zahájen v roce 2018 a bude trvat do roku 2021.

Klíčová aktivita probíhá v souladu se stanoveným harmonogramem. Příprava 29 VP předávaných projektu APIV B dokonce tento harmonogram předběhla o celý rok. Dle původní projektové dokumentace měl projekt APIV A pro projekt APIV B vytvořit jen 20 témat. Tedy už jen vytvořením 9 témat navíc tak překročil svou kapacitu. Dále je lektorům APIV B poskytována metodická podpora, která je formou metodických setkání či webinářů realizována ke všem 29 tématům slouží mimo jiné i k aktualizaci témat. V současné době projekt nemá kapacity na tvorbu dalších VP či aktualizaci již vytvořených tak, aby byly zcela naplněny potřeby cílových skupin. Tento problém je však řešen ze strany projektu APIV B, který provádí aktualizace vybraných VP a plánuje tvorbu dalších VP zaměřených na poptávaná témata. Realizace KA tak s ohledem na své projektové kapacity naplňuje své cíle.

Výstupy a indikátory vázící se k dané KA a jejich cílové a průběžné hodnoty jsou uvedeny v technické příloze I.1 a I.2 této PZ.

KA 4 Výuka češtiny jako druhého jazyka pro žáky – cizince

Zdroje:

- ZoR 6, 7, 8 a 9 a jejich přílohy
- řízený rozhovor s 2 manažerkami KA
- Výstupy: Zpráva z monitoringu pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky – cizince v roce 2018 (součást ZoR 7)
- Zápis z jednání odborné pracovní skupiny ve vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka z 1. 8. 2018 (součást ZoR 6)
- Zápis z odborného panelu projektu APIV A KA 4 – Výuka českého jazyka jako druhého jazyka z 19. 10. 2018 (součást ZoR 6), z 9.4.2019 (součást ZoR 8) a ze dne 20.6.2019 (součást ZoR 9)
- Koncepce metodických a výukových materiálů pro výuku češtiny žáků s OMJ v posledních ročnících MŠ a 1. a 2. ročníku ZŠ (součást ZoR 6)
- Příprava diagnostického nástroje pro zjišťování jazykových kompetencí žáků s odlišným mateřským jazykem (součást ZoR 7)
- Tvorba metodických a výukových materiálů – Výsledky šetření ve vybraných základních školách (součást ZoR 9)
- Zápis z porady projektu APIV A, část týmu KA 4 se zástupci ČŠI ze dne 23. 5. 2019

KA se zaměřuje na vytvoření nástroje pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků-cizinců, popř. českých žáků bez znalosti češtiny. Nástroj obsahuje jednak samotný diagnostický test a dále pak nepovinnou část - hodnocení žáka s odlišným mateřským jazykem (OMJ) učitelem a rozhovor se žákem. Diagnostický test bude vytvořen dle jazykových úrovní Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERR). Budou vytvořeny testy pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ.

V průběhu evaluovaného období pokračovaly práce na tvorbě diagnostického nástroje. Dle vyjádření manažerky KA „Byla dokončena tvorba, interní připomínkování, moderace a kompletace prvních variant testových úloh pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ (čtení, mluvení, poslech, scénář poslechové úloh, psaní). K těmto úlohám jsou již k dispozici recenzní posudky externích posuzovatelů. Současně od

května 2019 probíhala rozsáhlá revize kritérií hodnocení pro psaní a mluvení ZŠ1 a ZŠ2. V revizi byly propojeny připomínky recenzentů ke kritériím hodnocení z podzimu 2018 s výstupy diskuse druhého odborného panelu z října 2018, kde byla kritéria poprvé představena a kde zazněly podněty na jejich další zjednodušení. Dále byla kritéria revidována i vzhledem k tomu, že u testových úloh pro psaní a mluvení ZŠ1 a ZŠ2 došlo na základě výše zmíněných posudků recenzentů k dalším změnám, které si vyžádaly i úpravu kritérií. Byly tak souběžně zpracovávány tři zdroje dat a informací“. Tvorbu nástroje tak po celou dobu jeho vývoje doprovází jeho důsledná interní i externí oponentura.

Zároveň realizátor projektu zohledňuje i aktuální potřeby cílových skupin a vychází vstříc požadavkům, které zazněly na jednání pracovní skupiny a odborném panelu. Dle vyjádření manažerky KA 4 se mělo pokračovat ve tvorbě, interním připomínkování a moderaci druhé a třetí varianty testových úloh. „Nicméně bylo rozhodnuto dočasně pozastavit tyto aktivity a zaměřit se na posílení diferenciační funkce diagnostického testu. Ačkoli byl test od počátku v souladu se zněním charty koncipován jako diagnostický s cílem pomoci pedagogickým pracovníkům s identifikací silných a slabých stránek žákových komunikačních kompetencí a vymezit oblasti, v nichž žák potřebuje podporu, následná praxe ukázala, že by pedagogičtí pracovníci pro podporu individualizace výuky, respektive pro diferenciaci pedagogických postupů uvítali, aby jim nástroj s touto diferenciací pomohl. Tzn., aby nejen pomohl určit slabé a silné stránky žáka, ale aby bylo zároveň možné lépe zjistit, na jaké jazykové úrovni se žák nachází. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto test upravit tak, aby mohl naplnit i tento požadavek. Tím bude test ještě komplexnější a v praxi základních škol bude mít ještě více možností využití.“

„Zároveň bylo na základě jednání se zástupci ČŠI, v jejichž elektronickém prostředí bude test administrován, rozhodnuto dodatečně nahradit testovací techniku True/False (ano/ne) jinými technikami, jejichž použití toto prostředí umožňuje“.

Na základě těchto skutečností byl upraven harmonogram realizace tvorby diagnostického testu. Interní dílčí termíny se posunuly cca 2 měsíce, konečný termín předání diagnostického testu však zůstal zachován.

Příprava DVPP, který bude zaměřen na správné využití diagnostického nástroje, bude následovat po dokončení nástroje, resp. po jeho pilotáži, ze které vzejdou pro daný DVPP vstupy.

V evaluovaném období probíhala rovněž příprava metodických a výukových materiálů, které mají napomoci PP rozvíjet jazykové kompetence žáků v návaznosti na výsledky diagnostického testu. Byla připravena koncepce a v současné době probíhá šetření ve vybraných ZŠ a MŠ, které má za úkol zmapovat vyučovací metody a dostupné metodické a jiné materiály využívané pro výuku češtiny jako druhého jazyka.

Poslední dílčí aktivitou KA 4 je monitoring pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince. Byl zpracován první výstup, a to Zpráva z monitoringu pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky – cizince v roce 2018, která shrnovala šetření provedené na středních školách. Dle manažerky KA „Zpráva z monitoringu pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince ve SŠ byla předložena MŠMT, kromě Řídicímu výboru byla zaslána odboru středního a vyššího odborného vzdělávání a institucionální výchovy MŠMT. Byla prezentována na samostatném odborném panelu projektu 9. 4. 2019. Je zveřejněna na webu NÚV (<http://www.nuv.cz/file/3630/>). Výsledky monitoringu byly prezentovány na jednání pracovní skupiny při Oddělení pro rovné příležitosti ve vzdělávání, školské a poradenské služby NÚV v červnu t.r. Informace o provedeném šetření v SŠ (Jak

střední školy podporují žáky s odlišným mateřským jazykem) vč. zprávy z monitoringu jsou zveřejněny na webovém portálu inkluzivniskola.cz a na webu o. p. s. META“. Z pohledu evaluátora jsou tak výstupy KA 4 šířeny dostatečně. Co se týče konkrétního využití prvního výstupu KA 4, však realizátor nemá z MŠMT k předané zprávě žádnou zpětnou vazbu. Dle vyjádření zástupce věcně příslušné sekce MŠMT je v současné době připravován návrh podpůrných opatření pro žáky s OMJ, tak aby tato podpůrná opatření byla dostupnější na všech školách. Pro tento návrh je využívány mimo jiné i informace ze Zprávy z monitoringu. Dle manažerky KA „*získané informace jsou využitelné také pro plánování podpory DVPP, školská poradenská zařízení, zřizovatele pro další podporu žáků-cizinců a školy vzdělávajících žáky-cizince*“. K přenosu informací těmito cílovým skupinám dochází díky zveřejnění zprávy na webových stránkách NÚV a META o.p.s.

V současné době probíhá monitoring na základních školách.

Klíčová aktivita 4 probíhá v souladu s harmonogramem. Ze strany realizátora projektu jsou naplněny veškeré předpoklady pro naplnění cíle dané KA. Výstupy a indikátory váží se k dané KA a jejich cílové a průběžné hodnoty jsou uvedeny v technické příloze I.1 a I.2 této PZ.

KA 5 Vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk

Zdroje:

- ZoR 6, 7, 8 a 9 a jejich přílohy
- řízený rozhovor s manažerkou KA/HPM
- Zápis z jednání projektového týmu KA 5 konané 22. 2. 2019, 13. 3. 2019, 25. 3. 2019, 29. 3. 2019 a 12.4.2019 (součást ZoR 8) a 21.5.2019 (součást ZoR 9)
- Zápis z odborného panelu projektu APIV A KA 5 – Vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk z 25. 4. 2019 (součást ZoR 8)
- Zpráva o otevřeném bodu – Změna režimu realizace KA 5 (součást podstatné změny č. 38)
- Zápis z mimořádného jednání ŘV konaného 6. 8. 2019 (součást ZoR 9)

V rámci KA 5 má vzniknout Referenční rámec pro český znakový jazyk. Referenční rámec bude obsahovat obecný popis a návrh popisů úrovní A1 až B2. Referenční rámec poskytne obecný základ pro následné vypracovávání jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikul, zkoušek, učebnic atd. tak, aby jazyková příprava a jazykové kompetence vzdělavatelů a podpůrných profesí neslyšících žáků byla co nejefektivnější a nejtransparentnější. Nástroj bude možno využít k rozpoznání, jaká je stávající úroveň uživatele Českého znakového jazyka (ČZJ) (jaké jsou jeho konkrétní znalosti a dovednosti v ČZJ). Příjemcem výstupu KA 5 bude MŠMT. Cílovou skupinou této KA z pohledu projektu jsou podpůrné profese nezbytné při vzdělávání neslyšících žáků, jako jsou učitelé, asistenti pedagoga, tlumočníci aj. Samotní žáci-neslyšící jsou tak z pohledu projektu až sekundární cílovou skupinou. Dle odborné konzultantky referenční rámec může poskytnout i základ pro další výzkum a stát se zdrojem pro budování korpusu českého znakového jazyka. KA 5 tak má mnohem širší potenciál než svůj primární účel.

Realizace KA se od počátku projektu až do současné doby potýkala s množstvím problémů, které zapříčinily mimo jiné její zpoždění. Dle projektového týmu, jsou příčiny zpoždění následující:

- personální změna na pozici koordinátora KA
- nedostatek relevantních aktérů – odborníků v oblasti ČZJ
- nemožnost komunikovat zakázku s odborníky před jejím vyhlášením z důvodu nutnosti dodržení pravidel zákona o zadávání veřejných zakázek v oblasti střetu zájmů

- problematická diskuse mezi odbornou veřejností ve věci požadavků na RR pro ČZJ
- zdržování termínů společných setkání
- zdlouhavé posouzení zadávací dokumentace k VZ na MŠMT a protichůdnost požadavků z jednotlivých sekcí MŠMT

Důvody zpoždění KA byly ověřeny i u odborného oponenta dané KA a odborné konzultantky. Dle jejich názoru, největší vliv na zpoždění měl nedostatek odborníků na danou problematiku, který byl zaznamenán jak na straně realizačního týmu KA 5, tak na straně potenciálních dodavatelů. V současných podmínkách nebylo možné nalézt jednoho dodavatele pro tak komplexní a rozsáhlý projekt, jímž tvorba referenčního rámce je. Žádná z institucí, která mohla být potenciálním dodavatelem, nedisponuje pracovišti s potřebným počtem odborníků pro zvládnutí daného úkolu. Pro zajištění realizace zakázky by tak instituce musely vytvořit konsorcium či nalézt jiný způsob spolupráce, což sebou přináší množství formálních kroků jdoucích až do úrovně vedení těchto institucí. Poskládání realizačního týmu pro realizaci zakázky po věcné i formální stránce tak patrně tyto instituce vyhodnotily jako příliš náročné. V rámci vyhlášeného zadávacího řízení (vyhlášeno v listopadu 2018) tak zadavatel neobdržel žádnou nabídku.

Z výše uvedených důvodů bylo nutné uvažovat o dalším směřování KA 5, přičemž se nabízelo několik možností:

- vyhlásit VZ opakovaně ve stejném formátu a znění
- vypsat VZ v režimu jednacího řízení bez uveřejnění
- restrukturalizovat KA z veřejné zakázky na osobní náklady

Z těchto možností byla následně vybrána varianta kompletní restrukturalizace KA 5, kdy Referenční rámec nebude vytvořen dodavatelskou formou (tzn. formou veřejné zakázky), ale vlastními silami realizátora projektu (tzn., realizátor projektu uzavře pracovní právní vztahy s jednotlivými odborníky a výdaje budou nárokovány formou osobních výdajů). Dle vyjádření odborného oponenta i odborné konzultantky je toto řešení nejen vhodné, ale patrně i jediné možné. Oba vyzdvihují snahu realizátora projektu o konstruktivní řešení vzniklých problémů a obecně i jeho odhodlání se stále takto náročného úkolu zhostit.

Na základě tohoto rozhodnutí začal realizátor projektu neprodleně zpracovávat podstatnou změnu projektu č. 38 (změna Charty projektu, úprava harmonogramu činností, přepracování rozpočtu, přepracování rozpadu produktu, identifikace nových pracovních pozic, navýšení zálohových plateb na rok 2019, snížení finančního milníku k 28. 4. 2020 atd.), která byla schválena ze strany ŘO 16. 9. 2019. Příprava realizace RR formou osobních výdajů ale započala již před schválením podstatné změny tak, aby nevznikaly zbytečné prodlevy. Plná realizace KA 5 byla zahájena k 1. 10. 2019. Termín ukončení realizace projektu zůstává zachován.

Klíčová aktivita bude realizována rozsáhlým týmem čítajícím 20 osob. Konkrétně bude vytvořeno 12 nových pracovních pozic na pracovní smlouvu v celkovém objemu 16,3 úvazků, 8 nových pracovních pozic na DPP v celkovém objemu 29 480 hodin. Dále budou navýšeny stávající administrativní pozice KA 1 o 5,2 úvazku a bude navýšen počet hodin tlumočnicka na DPP o 4 600 hodin. Celkem tedy bude realizační tým navýšen o 21,5 úvazků na pracovní smlouvu a 34 080 hodin na DPP.

V rámci realizačního týmu bude vytvořeno několik pracovních týmů pro jednotlivé části RR: tým pro popis RR, tým pro překlad, pro web, pro tlumočení, pro zpětnou vazbu (pilotní ověření RR), týmy se budou i vzájemně prolínat, v rámci týmů budou vznikat minitýmy.

V současné době nejsou identifikovány problémy s obsazením pracovních pozic. Dle informací z řízeného rozhovoru s HMP „na počátku září 2019 byla vyhlášena výběrová řízení na nové pracovní pozice (na pracovní smlouvy), probíhá příjem žádostí od uchazečů, ústní pohovory a vyřizování podkladů pro přijetí nových pracovníků“. Předpoklad je, že k 1. 10. 2019 bude tým téměř kompletní. Případné doplňování týmu může probíhat ještě v průběhu října a listopadu, nepůjde ale už o klíčové pozice.

Byl zpracován harmonogram tvorby RR, který je koncipovaný do dubna 2022, tedy do samého konce projektu. Harmonogram je velmi propracovaný do úrovně týdnů a nejsou v něm v současné chvíli žádná výraznější riziková místa. Podmínkou ale je, aby vše probíhalo tak, jak bylo nastaveno a nedošlo ke zpoždění v žádné z dílčích činnostech, které na sebe úzce navazují. Rezervy v harmonogramu jsou minimální.

V současné době koordinátorky připravují školení všech nových pracovníků na téma CEFR, které bude realizováno v říjnu 2019 a komunikují se zahraničním expertem o sdílení jeho zkušeností s tvorbou RR pro znakový jazyk v Německu.

Je zpracován i propracovaný kontrolní a zpětnovazební mechanismus vytvářeného Referenčního rámce. Ten je založen na průběžném a závěrečném odborném posouzení dílčích výstupů a finálního produktu.

1. OP se konal 25. 4. 2019 k příležitosti získání co nejvíce informací od odborné veřejnosti k novému nastavení a uchopení KA 5, další OP je plánován do konce roku 2019 po spuštění realizace KA v novém režimu. Vzhledem k omezeným časovým možnostem projektu (termín ukončení realizace v dubnu 2022) doporučil odborný panel se v rámci KA 5 zaměřit při zpracování referenčního rámce na dosažitelné a realistické cíle, na které pak bude moci navázat práce v dalších projektech.

V současné době má nové nastavení KA 5 předpoklady k dosažení cíle dané KA, předpokladem ale je, aby probíhala důsledná kontrola plnění úkolů dle nastaveného harmonogramu a v realizaci dílčích činností nenastal žádný problém. Dalším předpokladem je rovněž kvalitní personální obsazení vzniklých pozic. Realizační tým KA 5 je v současné době nastaven robustně a po této stránce tak má aktivita předpoklady být úspěšně dokončena.

Předpokladem úspěšné realizace KA 5 je rovněž velice kvalitní technika. Bude třeba využívat psacího zařízení, kamer, znakový jazyk bude natáčen z různých úhlů, bude třeba kvalitního střihu záznamu.

Za hlavní rizika realizace dané KA HPM označila následující:

- „Personální – nízký počet odborníků na ČZJ (slyšících i neslyšících) a jejich pracovní vytížení (eliminace rizika – odborníci se zaměří na tvorbu obsahu KA, administrativu s tím spojenou budou řešit nové asistentky);
- Časové riziko – v harmonogramu jsou zaneseny určité časové rezervy, ovšem v rádech dnů (eliminace rizika – průběžná kontrola prací jednotlivých týmů);
- Unikátnost úkolu - vytváření naprosto nového a jedinečného systémového prvku ve vzdělávacím systému (eliminace rizika – inspirace zahraničními zkušenostmi a zkušenostmi s tvorbou RR pro ČJ jako cizí jazyk, využití SERR).

Časová kapacita projektu pro tak náročný úkol, jakým tvorba RR pro ČZJ je, je vnímaná jako největší riziko i ze strany odborného oponenta a odborné konzultantky.

Zástupce věcně příslušné sekce pak jako riziko úspěšné realizace dané KA označil stále přetrvávající roztržičnost náhledů na obsah referenčního rámce v komunitě neslyšících, pro kterou je RR tvořen. Hrozí tak, že nástroj nebude komunitou neslyšících přijat. Zásadní tedy nyní je, aby se ve věci obsahu RR dosáhlo v komunitě neslyšících shody, aby jej tito uživatelé přijali.

KA 6 Evaluace

Zdroje:

- *ZoR 6, 7, 8 a 9 a jejich přílohy*
- *Řízený rozhovor s interní evaluátorkou*
- *Evaluace realizovaných odborných panelů*
- *Výstup: 2. Průběžná evaluační zpráva*

Interní evaluace má zajistit průběžné monitorování a pravidelné vyhodnocování realizace klíčových aktivit. KA je realizována na základě zpracovaného dokumentu Forma evaluace.

V rámci interní evaluace byla zpracována 2. Průběžná evaluační zpráva. Podklady pro její zpracování byly shromažďovány průběžně, a to formou řešerše zpráv o realizaci, řešerše zápisů z porad realizačních týmů klíčových aktivit a účasti na poradách vedení a případně na poradách realizačních týmů klíčových aktivit. Oproti předchozí zprávě nebyly prováděny řízené rozhovory, nicméně v případě potřeby si interní evaluátorka u manažerů KA potřebné informace ověřovala.

V rámci interní evaluace dále probíhá vyhodnocování odborných panelů. Pro každý panel je zpracováno samostatné vyhodnocení. Vyhodnocení odborných panelů je poskytováno manažerovi dané aktivity a koordinátorkám spolupráce, kteří tak díky němu mohou organizaci odborných panelů zefektivnit.

V rámci KA Evaluace probíhá pouze interní evaluace odborných panelů. Všechny ostatní KA jsou evaluovány mimo tuto KA.

Způsob evaluace je dále vyhodnocen u EO A.1.4.

KA 7 Spolupráce

Zdroje:

- *ZoR 6, 7, 8 a 9 a jejich přílohy*
- *Řízený rozhovor s 2 koordinátorkami KA*
- *aktualizovaný harmonogram odborných panelů*
- *Zápis z odborného panelu KA2 a KA 3: Podpora kvality pregraduální přípravy pedagogických pracovníků v oblasti společného vzdělávání ze dne 20. 9. 2018 (součást ZoR 6), ze dne 5.12.2018 (součást ZoR 7) a ze dne 27.2.2019 (součást ZoR 8)*
- *Hodnocení zahajovací konference a 2 posudky*

Těžištěm KA 7 je organizace odborných panelů. V rámci KA 7 je zřízen 1 odborný panel Spolupráce na téma: Podpora kvality pregraduální přípravy pedagogických pracovníků v oblasti společného vzdělávání (realizován 10x po dobu trvání projektu) a dále 4 tematicky zaměřené odborné panely pro aktivity KA 2 až KA 5 (každý realizován rovněž 10x po dobu trvání projektu). Na odborných panelech KA 2 až KA 5 jsou prezentovány dosavadní dílčí výstupy a probíhá jejich oponentura. Zároveň jsou

diskutovány aktuální problémy pedagogické praxe, provazby a spolupráce mezi stupni škol, včetně škol vysokých, příklady inspirativní praxe k jednotlivým inkluzivním tématům, jsou představovány nové přístupy a způsoby vzdělávání pedagogů, ať už v pregraduální či postgraduální přípravě. Vzhledem k aktivní účasti jak pedagogů, tak akademiků, zástupců MŠMT, ČŠI, dalších IPs projektů, neziskových organizací aj. jsou témata diskutována v širších souvislostech a umožňují získat pohled odborníků na danou tematiku, případně podněty k dalšímu řešení.

V rámci KA 7 Spolupráce byly ve sledovaném období (6. až 9. ZoR) zorganizovány 3 společné odborné panely KA 2 a KA 3 Podpora kvality pregraduální přípravy pedagogických pracovníků (odborné panely Spolupráce), jejichž tématem byla činnost asistenta pedagoga, jejich vzdělávání a na výuku praxe v pregraduálním studiu specificky na praktikování studentů pedagogických fakult v roli asistenta pedagoga. Z těchto panelů vzešla 2 doporučení pro MŠMT. Jednalo se jak o systémová doporučení, tak i doporučení zaměřená na konkrétní úpravy. Stejně jako v případě předložených výstupů KA 2 a KA 4, ani v případě těchto doporučení nemá realizátor projektu z MŠMT žádnou zpětnou vazbu. Dle vyjádření zástupce věcně příslušné sekce je však s těmito výstupy projektu pracováno.

Dále se koordinátorky spolupráce podílely na organizaci 2 odborných panelů KA 2, 2 odborných panelů KA 3, 3 odborných panelů KA 4 a 1 odborného panelu KA 5.

V rámci KA 7 také probíhají pravidelné schůzky s realizátorem projektu APIV B.

23. 1. 2019 byla uspořádána zahajovací konference projektu APIV A, na které byly představeny jednotlivé klíčové aktivity, jejich výstupy a postup jejich zpracování. Konference byla následně vyhodnocena 2 posudky.

Činnosti v KA 7 probíhají v souladu s harmonogramem. Harmonogram odborných panelů je pravidelně aktualizován.

KA Spolupráce je dále vyhodnocena u EO A.3.

Projekt APIV B

Projekt je členěn na 6 klíčových aktivit, v rámci kterých jsou stanoveny dílčí aktivity a jejich časová posloupnost.

KA 1 Metodicko-koordinační síť

Zdroje:

- *ZoR 7, 8 a 9 a jejich přílohy*
- *Řízený rozhovor s manažerem KA*
- *Zápisy z jednání mezi projekty APIV A a APIV B*
- *Seznam škol, se kterými je uzavřena smlouva o vzájemné spolupráci*
- *Sebehodnocení Center podpory*
- *Podklady k externí evaluaci zpracované v rámci interní evaluace projektu*
- *Zápis z jednání krajských koordinátorů ŠIKK*

V rámci KA byl vytvořen odborný tým na Centrech podpory, která byla personálně posílena o krajské metodiky a konzultanty APIV. Zároveň byly vytvořeny 2 pozice regionálního metodika pro regiony ZÁPAD a VÝCHOD. Tým na Centrech podpory (CP) se jeví jako stabilní, nedochází k fluktuaci pracovníků.

V rámci KA byla vytvořena síť spolupracujících škol. V současné době je však síť vytvořená a je v ní 355 škol. Celkem ze sítě odstoupilo 6 škol. 2 školy již na podzim a od jara další 4 školy. Jednalo se o 2x ZUŠ, 1x ZŠ, 1x SŠ a 1x ŠD. Důvodem odstoupení je to, že nabízená podpora nenaplnila jejich očekávání. Podrobně je tato problematika diskutována u EO A.1.3 a A.1.5.

Na školách bylo ve spolupráci s interní evaluací provedeno vstupní šetření inkluzivního prostředí. Vstupní šetření již bylo vyhodnoceno a s jeho závěry se pracuje. V další fázi projektu už bude škola oslovována pracovníky z CP, kteří budou zjišťovat, jak je daná škola s podporou spokojena, zda dané škole něco nechybí či zda nemá nějakou nepokrytou potřebu.

Čerpání podpory ze strany škol se rozjíždí. Školám s plnou podporou je poskytována podpora formou koučinku pro vedení školy (v rozsahu 40 hodin), mentoringu pro PP (v rozsahu 25 hodin na každého PP) a expertních služeb (v rozsahu 48 hodin). Školám s plnou i částečnou podporou jsou dále nabízeny vzdělávací programy (viz KA 2). Větší množství individuálních forem podpory i VP bylo realizováno koncem školního roku 2018/2019. Se začátkem nového školního roku se pak očekává plný náběh. Nabízené služby doposud nejsou rozprostřeny ideálně rovnoměrně po celé síti škol zapojených do projektu. Tuto situaci projektový tým řeší. Nově je podpora formou mentoringu a koučinku rozšířena i na školy s částečnou podporou, což tyto školy vzaly s povděkem.

V současné době je zpracován koncept odborných stáží. V říjnu byl rozeslán leták, který podporu formou odborných stáží odstartuje. Odborné stáže započnou na MŠ, ze kterých je evidována nyní největší poptávka. Odborné stáže PP ze zapojených škol budou probíhat jak na školách zapojených v síti, tak i na školách nezapojených (v roli přijímající organizace), popřípadě v organizacích zabývajících se společným vzděláváním.

Jako dílčí aktivita KA 1 je dále stanovena podpora cílovým skupinám, kterou je myšleno odborné poradenství a konzultace v oblasti společného vzdělávání pro školy i širší veřejnost. Krajští metodici a konzultanti mohou kromě konkrétní metodické a profesní podpory školám doporučit zařízení či organizace, které poskytují v daném regionu expertní služby, například v oblasti zdravotního či sociálního znevýhodnění, speciální pedagogiky apod. Poradenství pro školy a širší veřejnost (vč. rodičů) probíhá. Zájem o odborné poradenství je trvale nižší, než záměr projektu předpokládal. Za školní rok 2018/2019 bylo poskytnuto 269 konzultací.

V rámci aktivity dále na CP byla vytvořena Databáze aktérů implementace APIV a tato databáze je průběžně aktualizována. Databáze byla zveřejněna na webových stránkách www.inkluzevpraxi.cz. V plánu je databázi vložit do systému Helene tak, aby byla pro pracovníky CP jednodušeji dosažitelná. Databáze bude rovněž napojena na aplikace „Zapojme všechny“ a bude sloužit veřejnosti k hledání kontaktů na organizace a odborníky v oblasti společného vzdělávání.

Jednou z aktivit spadající do KA 1 je rovněž metodická podpora zpracovatelům ŠIKK. Tato problematika je zpracována v samostatné podkapitole níže.

V rámci aktivity jsou zpracovávány všechny dílčí výstupy z produktového rozpadu. Indikátory vážící se k dané EO a jejich cílové a průběžné hodnoty jsou v technické příloze č. I. 1 a I. 2 této PZ.

Postup realizace aktivit a výstupů v současné chvíli vytváří předpoklady pro dosažení cílů. Nastavení systému komplexní podpory školám má potenciál dosáhnout zamýšlených výsledků na zapojených školách. Přínosy podpory a využitelnost získaných poznatků v praxi ze strany cílových skupin je dále analyzována v rámci EO A.1.6. níže.

KA 2 Vzdělávání

Zdroje:

- *ZoR 7, 8 a 9 a jejich přílohy*
- *Řízený rozhovor s manažerem KA*
- *Zápisy z jednání mezi projekty APIV A a APIV B*
- *Výstup z dotazníkového šetření mezi lektory Lektorská příprava a působení v rámci APIV B*
- *Sebehodnocení Center podpory*
- *Podklady k externí evaluaci zpracované v rámci interní evaluace projektu*
- *Zápis z jednání krajských koordinátorů ŠIKK*

Tato KA je realizována v úzké návaznosti mezi projekty APIV A a APIV B. V rámci projektu APIV A jsou v rámci KA 3 angažováni tvůrci jednotlivých VP. Ti pak působí jako prvolektoři a proškolují dále tzv. Národní tým kvalitních lektorů a konzultantů, který je vytvořen v rámci projektu KA 2 APIV B. Lektori z Národního týmu kvalitních lektorů a konzultantů pak školí daná témata dále na školách (prozatím v síti zapojených škol).

V květnu 2019 došlo k předání všech zbývajících VP vytvořených v rámci projektu APIV A. Projekt APIV A tak vyšel vstříc potřebám projektu APIV B, respektive síti zapojených škol, které tak nyní mají v nabídce všechna zpracovaná témata.

Počet realizovaných VP se postupně zvyšuje. Z každého realizovaného VP je zjišťována zpětná vazba. Získané informace jsou zohledňovány při následné realizaci VP. Ze zpětné vazby jak ze strany účastníků, tak ze strany lektorů zaznívá požadavek na aktualizaci VP. Projektový tým KA 2 se snaží na tyto požadavky reagovat. Aktualizace VP probíhá po dvou liniích. V první linii dochází k upgradu stávajících VP vytvořených projektem APIV A. Aktualizace vybraných VP spočívá především v úpravě prezentací tak, aby obsahovaly více aktivizačních prvků a program kurzu dával více prostoru pro diskusi a zodpovídání dotazů. Upravené prezentace budou následně schváleny ze strany projektu APIV A.

Ve druhé linii se projekt APIV B rozhodl jít cestou vytvoření vlastních VP, které budou reflektovat zjištěné potřeby cílových skupin. Doplněna budou nová témata i nové formy vzdělávání. Příprava vlastních VP prozatím nezačala (podstatná změna projektu prozatím nebyla předložena ke schválení), nicméně příslušný otevřený bod již byl projednán na ŘV (příprava začne až v polovině roku 2020). Zařazení této nové aktivity s sebou přinese nové procesy, projektové kapacity (finanční i personální) však zařazení této nové aktivity umožňují. V plánu je rovněž rozšíření témat pro management škol. Budou vybrána 3 nová témata, která jsou dosud k dispozici pouze PP a ředitelé škol o ně též mají zájem.

Školám jsou nově nabízeny VP formou webináře. K tomuto kroku se rovněž přistoupilo proto, aby nabídka školám lépe reflektovala jejich potřeby. S realizátorem projektu APIV A byl diskutován výčet VP, které je do formy webinářů možné s ohledem na jejich obsah zpracovat. Do této formy jsou v současné době zpracována a nabízena 2 témata, do konce roku by mělo být nabídnuto 6 témat touto formou. Pro webináře je prozatím vytipováno 11 témat. Z dosavadní zpětné vazby jsou webináře hodnoceny pozitivně, přirozeně ne každému ale tento způsob vzdělávání vyhovuje. Webináře je třeba chápat jako alternativu ke klasickým prezenčním VP.

V rámci KA 2 jsou dále realizovány VP pro členy projektového týmu, za účelem přípravy pro jejich působení v rámci projektu. V nabídce je VP pro lektory zaměřený na prezentační a lektorské

dovednosti. Dále v rámci projektu byli proškolení mentoři a koučové. Ve sledovaném období pak proběhla navazující supervize mentorů. Proškolení koučů proběhlo dodavatelsky. Probíhají rovněž metodická setkání lektorů, mentorů a koučů. Plánováno další školení koučů jako nadstavba k již zrealizovanému základnímu kurzu.

Nadále probíhají VP pro veřejnou správu. VP pro státní správu je určený pracovníkům MŠMT, kmenové činnosti NÚV a NIDV a ČŠI. VP pro samosprávu rovněž probíhají. Předpokladem je uskutečnit 1 ročně v každém kraji.

Disponibilita lektorů se postupně zlepšuje, ale stále není zcela vyřešená. Stále dochází k rekrutaci nových lektorů. Pravděpodobně se nepodaří zajistit vyvážené pokrytí všech témat ve všech krajích. (pokud v nějakém kraji na nějaké téma chybí lektor, nebo jich je nedostatek, snaží se projektový tým škole individuálně sehnat lektora z jiného kraje nebo nabídnout realizaci školení formou webináře). Školením ze strany projektu APIV A prošlo cca 200 lektorů, aktivních z toho je 110 (mají uzavřenou DPP na lektorskou činnost). Situaci napomáhají nová pravidla schválená ŘV, kdy do týmu lektorů mohou být zařazeni rovněž tzv. „excelentní lektori“, kteří splní kritéria pro výběr lektorů a další dohodnuté podmínky. Tito lektori nemusí absolvovat proškolení ze strany projektu APIV A. Excelentní lektori musí být schválení Řídicím výborem. Jedná se buďto o nové lektory či stávající lektory, kteří si rozšiřují portfolio témat, které mohou lektorovat. Díky těmto novým podmínkám bylo možné navýšit počet lektorů řádově o desítky osob. Více k této problematice je v EO A.1.3 a A.1.5.

Počet mentorů a koučů odpovídá potřebám projektu, i když jejich počty také nejsou v krajích vyvážené.

V rámci aktivity jsou zpracovány všechny dílčí výstupy z produktového rozpadu. Indikátory vážící se k dané KA a jejich cílové a průběžné hodnoty jsou v technické příloze č. I. 1 a I. 2 této PZ.

Postup realizace většiny aktivit a výstupů v současné chvíli vytváří předpoklady pro dosažení cílů. Dříve identifikovaná rizika a bariéry přetrvávají, daří se však snižovat jejich dopad. Realizace KA 2 se s postupem projektu stabilizuje.

Přínosy podpory a využitelnost získaných poznatků v praxi ze strany cílových skupin je dále analyzována v rámci EO A.1.8. níže.

KA 3 Veřejnost

Zdroje:

- *ZoR 7, 8 a 9 a jejich přílohy*
- *řízený rozhovor s manažerkou KA*
- *Manuál propagace a organizace informačních (motivačních) seminářů*
- *Analýza webu, facebookové skupiny Inkluze v praxi a vyhodnocení newsletterů*

Aktivity v rámci KA 3 probíhají v souladu s vytvořeným Strategickým marketingovým plánem. Nadále jsou provozovány webové stránky www.inkluzevpraxi.cz a [facebookový profil Chyba! Odkaz není platný.](#) Návštěvnost stránek a facebookového profilu je průběžně analyzována. Návštěvnost webových stránek a Facebook profilu se kontinuálně zvyšuje (s výjimkou mírného poklesu před školními letními prázdninami). Dle dostupné dokumentace 1. 4. až 30. 6. 2019 navštívilo webové stránky 8 074 uživatelů, kteří provedli 14 249 návštěv a vykonali 28 178 zobrazení stránek. Uzavřená facebooková skupina Inkluze v praxi zaznamenala v tomto období nárůst 9 %, celkem má 477 členů

Jsou rozesílány e-mailové novinky (za výše uvedené období byly rozeslány 1743 odběratelům). Uvedené kanály cílí na obecné publikum bez pedagogické odbornosti.

Vycházejí články v odborných časopisech a probíhá komunikace s médii. Mediální komunikace se soustředí převážně na cílové skupiny s pedagogickým backgroundem. Mediální výstupy tak vychází v periodických, jako je měsíčník Rodina a škola nebo týdeník Učitelské noviny (náklad 8 000 a 6 800 výtisků, míra čtenosti je specifická, vyšší než u běžných periodik vzhledem k přítomnosti týdeníku uvnitř sboroven, ale i knihoven apod.). Jsou publikovány PR články např. v měsíčnících Poradce ředitelky mateřské školy nebo Průvodce společným vzděláváním. Projekt se aktivně účastní tematických akcí jako je Týden pro inkluzi, The Prague Education Festival nebo jednorázových tematických konferencí. Realizační tým projektu připravuje prezentaci pro hlavní i doprovodný program akce.

Stěžejní aktivitou v rámci KA 3 je organizace infoseminářů. Zpravidla se jedná o 4 semináře v každém kraji za rok. Rozsáhlejší propagace se z důvodu limitovaných finančních prostředků dostává jednomu z nich. Dle ZoR 9 bylo od počátku projektu zorganizováno 123 infoseminářů. Průměrná návštěvnost infoseminářů je 18 lidí na seminář. Na semináře chodí spíše pedagogičtí pracovníci, rodiče pak méně. Nyní tedy projektový tým řeší, jak přilákat na infosemináře více rodičů.

Interaktivní aplikace je připravena po technické stránce. Je zpracovaná grafika, definovány funkce a je již naprogramovaná. Aplikace je nyní optimalizována pro vyhledávače. V současné době je v přípravě odborný obsah aplikace. Tvorba obsahu je pro aplikaci klíčová a pro jeho zpracování je zapotřebí široký tým lidí. Aplikace bude obsahovat 14 okruhů s podtématy. Typ obsahu bude dvojí: část příspěvků vzniká nově – především na základě dobré praxe škol. Pro tvorbu obsahu jsou také využívány materiály z databáze OP VK, organizace Člověk v tísni, v malé míře i RVP.cz, které jsou aktualizovány. Snahou je využívat již zpracovaných výstupů, které by jinak zbytečně zapadly. V současné době jsou vytipovány školy, které jsou již při zavádění SV dále a mohou nějaké příklady dobré praxe zprostředkovat. Příklady budou zpracovány formou textů i videí. V rámci projektu jsou také sbírány příklady dobré praxe prostřednictvím portfolio PP.

Nadále platí, že nastavení a úspěšná realizace klíčové aktivity má předpoklady dosáhnout zamýšlených výsledků a dopadů, ovšem s tou výhradou, že projekt ze své podstaty nemůže cílit na změnu postoje u celé široké veřejnosti. Projekt má však potenciál dosáhnout změny u veřejnosti, která se zúčastní informačních seminářů a dalších aktivit navázaných přímo na projekt. Průzkum názorů prováděný v rámci informačních seminářů stále ukazuje, že se daří dosáhnout názorového posunu veřejnosti na společné vzdělávání a zvyšuje se její informovanost o tomto tématu, jedná se však o bezprostřední reakci účastníků semináře, ze které nelze odvozovat dlouhodobou změnu postojů veřejnosti. Z hlediska svého specifického účelu, tedy přenosu informací dle potřeb, aktivita plní svůj účel.

Indikátory vážící se k dané KA a jejich cílové a průběžné hodnoty jsou v technické příloze č. I. 1 a I. 2 této PZ.

KA 4 Evaluace

Zdroje:

- *ZoR 7, 8 a 9 a jejich přílohy*
- *Řízený rozhovor s interní evaluátorkou*
- *Závěrečná zpráva ze vstupního výzkumného šetření škol zapojených do projektu APIV B (součást ZoR 8)*

- *Vyhodnocení milníků APIV 2016-2018 (součást ZoR 8)*
- *APIV 2019-2020 (součást ZoR 8)*

Pro všechny klíčové aktivity je nadále prováděno průběžné monitorování a vyhodnocování. Stěžejně jsou evaluovány realizované VP na zapojených školách, a to prostřednictvím on-line dotazníků. Souhrnné informace za delší časové období jsou předávány i jednotlivým lektorům a zástupcům projektu APIV A. Evaluace VP je dále i součástí souhrnného výstupu vždy za uplynulý školní rok. Zpráva za školní rok 2018/19 se v současné době vytváří.

Evaluovány jsou rovněž VP zaměřené na projektový tým (VP na prezentační a lektorské dovednosti, vzdělávání mentorů a supervize mentorů, školení koučů).

Evaluace infoseminářů je prováděna na základě zápisů zpracovaných pracovníky CP, kteří daný seminář organizují. Je hodnocen obsah infosemináře, kvalita panelistů a sbírána jsou i diskutovaná témata, která se využívají jako inspirace pro zaměření dalších infoseminářů. Na seminářích je nadále jednoduchým způsobem zjišťována i změna postojů účastníků.

Individuální formy podpory na zapojených školách (mentoring a koučink) jsou evaluovány prostřednictvím tzv. portfolio PP. Nástroj i sběr dat portfolio byl v minulém období navržen, odpilotován na různých typech škol a od 06/2019 probíhá průběžný sběr dat prostřednictvím individuálních linků. Data byla poprvé pracovně stažena k 31. 8. 2019 a nástroj se bude ještě technicky a metodicky upravovat. Portfolia PP dokládají jeden z indikátorů na závěr projektu.

V průběhu evaluovaného období byla dokončena Závěrečná zpráva ze vstupního šetření na školách, jehož cílem byl popis podmínek v oblasti inkluze u škol zapojených do krajské sítě a dále pak zjištění potřeb jednotlivých škol pro nastavení cílené podpory. Dále proběhlo dotazníkové šetření mezi lektory Lektorská příprava a působení v rámci APIV B, které bylo primárně zaměřeno na zhodnocení jejich odborné přípravy v rámci KA 3 projektu APIV A.

Ve sledovaném období byla zpracovávána Průběžná evaluační zpráva (v produktovém rozpadu „Sebeevaluační zpráva“), Evaluační zpráva – věcné hodnocení (evaluační zpráva hodnotící zpětnou vazbu na jednotlivé produkty, tj. zejména VP a produkty individuální podpory, jako je mentoring nebo koučink) a Evaluační zpráva - procesní hodnocení CP (autoevaluace CP formou dotazníku, který slouží jako základ pro osobní pohovory vedení projektu s jednotlivými pracovníky CP).

V rámci této KA byla zřízena odborná platforma. Odborná platforma zpracovala návrh APIV 2019-2020 v červnu 2018 a podílela se na vyhodnocení 3. fáze APIV 2016–2018. Odborná platforma se zabývala otázkou svého dalšího působení. Mandát členů odborné platformy pro první fázi činnosti skončil k 30. 6. 2019, kdy byly její hlavní úkoly pro tuto etapu splněny. Dále se platforma zabývá hodnocením školských inkluzivních koncepcí krajů. Téma hodnocení ŠIKK je diskutováno v samostatné podkapitole níže. Nově vznikl požadavek MŠMT na vyhodnocení APIV 2019-2020 nejen ze strany platformy. Pro zajištění těchto činností proběhla obměna/rozšíření počtu členů platformy o experty, kteří budou pracovat jako hodnotitelé ŠIKK a dále budou vytvořeny 2–3 pracovní skupiny pro vyhodnocení APIV 2019-2020.

Aktivita naplňuje své cíle. Stále však trvá potřeba optimalizace IT systému pro vyhodnocování dat, kterých interní evaluace sbírá velké objemy. Je třeba, aby v systémech probíhala automatická kontrola dat a nebylo nutné chyby kontrolovat nahodile.

KA Evaluace je dále vyhodnocena u EO A.1.4.

KA 5 Spolupráce

Zdroje:

- *ZoR 7, 8 a 9 a jejich přílohy*
- *Řízený rozhovor s 2 koordinátorkami spolupráce*
- *Zápis ze setkání zástupců MŠMT s realizátory IPs z 9. 11. 2019 (součást ZoR 7)*
- *Zápis ze setkání ke spolupráci projektů SRP a APIV B z 21. 1. 2019 a 18. 2. 2019 (součást ZoR 8)*
- *Zápis ze setkání odborného panelu Spolupráce ze dne 8. 4. 2019 (součást ZoR 9)*

V rámci KA 5 se minimálně 2x ročně schází panel Spolupráce. Jako průřezové téma panelu Spolupráce byla zvolena kritéria kvality dalšího vzdělávání PP a lektorů DVPP. V evaluovaném období bylo dokončeno doporučení z odborného panelu Spolupráce č. 4, který se konal v listopadu 2018, jehož tématem bylo „Úskalí on-line vzdělávání“.

V dubnu 2019 se konal 5. odborný panel Spolupráce, který byl zaměřený na síťování škol a stáže pedagogů jako jednu z forem DVPP. Poznatky a dílčí doporučení z panelu byly předány týmovému manažerovi KA 1 jako podklad pro navržení koncepce odborných stáží škol zapojených do sítě projektu APIV B. Z odborného panelu rovněž vyplynuly další možnosti síťování kromě odborných stáží, např. neformální tematická setkávání PP z různých škol nebo setkávání ředitelů škol při realizaci VP pro management škol.

Ze zpětné vazby a stále hojné účasti na panelech spolupráce lze usuzovat, že účastníci vnímají panely jako užitečné a přínosné. Doporučení prozatím nejsou směřována MŠMT, ale jiným uživatelům, pro které bylo téma panelu zvoleno, např. realizátorům jiných projektů nebo manažerům KA projektu APIV B. Doporučení pro MŠMT bude pouze jedno a bude MŠMT předáno na konci projektu.

Na 5. odborný panel koordinátorky spolupráce navázaly dotazníkovým šetřením na řešitele IPo z Výzvy č. 02_15_007. Cílem šetření bylo posbírat informace o kvalitě DVPP, které bylo realizováno a poskytováno pedagogickým pracovníkům různých druhů škol v IPo projektech zaměřených na společné vzdělávání v letech 2016-2019. Dále bylo předmětem šetření získání údajů o dalších formách profesního rozvoje pedagogických pracovníků, které byly poskytovány v IPo projektech. V současné době jsou zpracovávány výsledky v dokumentu „Kvalita DVPP a další formy profesního rozvoje pedagogických pracovníků v projektech IPo zaměřených na společné vzdělávání v letech 2016-2019“, který bude jedním z podkladů pro tvorbu doporučení pro MŠMT, které z KA 5 na konci projektu vzejde.

Kromě toho koordinátorky spolupráce ve sledovaném období prováděly rešerši výstupů ukončených projektů financovaných z OP RLZ a OP VK v minulém programovém období v oblasti společného vzdělávání. Získané informace budou sloužit mimo jiné pro interaktivní aplikaci vytvářenou v rámci KA 3. Snahou je, aby stávající systémové projekty navazovaly na již zrealizované aktivity a výstupy z ukončených projektů byly co nejvíce využity.

Probíhají pravidelné schůzky realizátora projektu APIV B s realizátory dalších IPs (např. s projektem SRP ve věci organizace seminářů pro IPo MAP na téma metodiky MAP II a Metodiky rovných příležitostí).

Činnosti v KA 5 probíhají v souladu s harmonogramem a KA plní své cíle.

Další aspekty KA Spolupráce jsou dále vyhodnoceny u EO A.3.

KA 6 Řízení projektu

Zdroje:

- *ZoR 7, 8 a 9 a jejich přílohy*

Tato KA zahrnuje řízení projektu a dokumentování jeho procesů. V rámci této aktivity je vytvořena řídicí dokumentace projektu (Strategie řízení kvality, Plán projektu, Produktový rozpad, Harmonogram projektu, Strategie řízení rizik atd.). Úkolem manažera KA je rovněž koordinace zpracování Zpráv o realizaci, vypořádání připomínek ze strany ŘO a změnová řízení. Manažer KA je zodpovědný rovněž za zadávání VZ. Kromě toho v rámci této aktivity působí interní oponentní skupina, která posuzuje odbornou kvalitu vytvořených produktů a přínos pro cílové skupiny prostřednictvím oponentního řízení. Interní oponentní skupina pravidelně posuzuje produkty projektu.

Metodická podpora zpracování a hodnocení ŠIKK

Zdroje:

- *Řízené rozhovory se zpracovateli ŠIKK*
- *Řízený rozhovor s pracovníci Agentury pro sociální začleňování*
- *Řízené rozhovory s HMP projektu APIV B, manažerem KA 1 a interní evaluátorkou KA 4 projektu APIV B*
- *Řízené rozhovory s pracovníky Center podpory*

Tvorba ŠIKK je povinnou aktivitou výzvy PO3 Implementace KAP I. Metodické zadání zpracování ŠIKK vychází z Metodiky rovných příležitostí. Ta je v částech popisujících analytickou část ŠIKK určitá, návrhová část je spíše obecnější. Podmínkou kvalitního zpracování ŠIKK dle této metodiky je, aby zpracovatelé ŠIKK na krajích, jakož i další aktéři, měli zkušenosti se zpracováním koncepcí či disponovali analytiky dat. Dle vyjádření zpracovatelů však tyto zkušenosti na krajích chyběly a z toho důvodu byla metodika vnímaná jako nedostatečná. Při zpracování ŠIKK se projevil i potíže se získáním regionálních dat pro zpracování analytické části. Metodika rovných příležitostí počítala s tím, že ŠIKK budou čerpat data a informace z MAPů a KAPů, které však na to nebyly připraveny. Absentovaly rovněž data ze strany MŠMT či NÚV (ta jsou v současné době již KAP i MAP předána).

Průběh zpracování ŠIKK a jeho koordinace se mezi kraji velmi různí. Za zpracování ŠIKK je zodpovědný krajský úřad. Koordinaci zpravidla zajišťuje realizační tým projektu KAP. Jednotlivé oblasti koncepce jsou průběžně konzultovány na pracovní skupině rovných příležitostí, která je zřízená v každém kraji. Složení a způsob práce této pracovní skupiny se rovněž mezi kraji různí.

Dle pracovnice Agentury pro sociální začleňování, která se na koordinaci zpracování ŠIKK podílí, zpracování ŠIKK v ideálním případě mělo probíhat za intenzivní spolupráce všech zúčastněných partnerů. Mělo by se jednat o období komunitního plánování. To se týká i metodického vedení, protože ŠIKK zahrnují jak úroveň základního školství, tak úroveň středního školství a zástupci jednotlivých IPs (SRP, APIV B, P-KAP) nemohou obsáhnout celou vzdělávací soustavu. Spolupráce však v mnoha krajích není na tomto principu nastartovaná. Je poměrně časté, že na pracovní skupině místo konstruktivní spolupráce a hledání správných cest převládá nešvar, že každá instituce hájí své vlastní zájmy. To potvrdily i dotázaní zpracovatelé ŠIKK.

Pracovní skupiny se v jednotlivých krajích různí z hlediska procesního a organizačního, a hlavně z hlediska kvality jejich práce. Kvalitu práce pracovní skupiny ovlivňuje konstelace několika faktorů. Mezi nejzásadnější patří převládající postoje ke společnému vzdělávání u členů dané skupiny, aktivní

přístup všech členů pracovní skupiny vč. zástupců projektů P-KAP, SRP a APIV B a celkově způsob práce pracovní skupiny (tzn., zda dochází k tvorbě ŠIKK na participativních principech, či zda jsou na pracovní skupině pouze prezentovány výstupy bez možnosti jejich širší diskuse). Dle vyjádření HPM *„postoje jednotlivých aktérů v kraji se odvíjí mimo jiné od prostředí, ve kterém je ŠIKK zpracováván. V krajích, ve kterých je například mnoho vyloučených lokalit mohou být tendence řešit problémy ve společném vzdělávání více „pragmaticky“, než v kraji, ve kterém problémy s vyloučenými lokalitami nejsou. Rozdílné postoje mohou mít i zpracovatelé ŠIKK, kteří tyto názory pak posouvají na jednání pracovní skupiny pro rovné příležitosti. To pak může ovlivňovat celkovou atmosféru na zasedání pracovní skupiny i možnosti interpretace tématu společného vzdělávání ze strany krajského metodika CP“.*

Projekt APIV B má poskytovat podporu zpracování ŠIKK. Tato aktivita je v chartě projektu popsána obecně a interpretace role projektu APIB B v oblasti zpracování ŠIKK se tak mezi aktéry může různit. Projekt APIV B nezodpovídá za kvalitu zpracování ŠIKK (zástupci projektu nejsou v roli tvůrce ŠIKK), odpovídá pouze za kvalitu metodické podpory, kterou poskytuje.

Dle HPM projektu APIV B podpora zpracování ŠIKK byla nastavena po dvou liniích. První linie je centrální, kdy odborná platforma zřízená v rámci KA 4 má zpracované ŠIKK hodnotit. Pro hodnocení budou využita kritéria vytvořená realizačním týmem APIV B a projednaná odbornou platformou. V této linii se zástupci projektu APIV B účastnili setkání zpracovatelů ŠIKK a vytvořená kritéria prezentovali tak, aby zpracovatelé věděli, na jaké aspekty ŠIKK se hodnocení zaměří a získali tak určité metodické nasměrování.

Druhá linie je krajská, kdy krajsší metodici CP poskytují metodickou podporu zpracovatelům ŠIKK ve svém kraji. Krajsší metodici působí v roli síťovací a poradní. Účastní se jednání pracovní skupiny pro rovné příležitosti, sledují postup zpracování ŠIKK, zodpovídají otázky v oblasti společného vzdělávání či otázky týkající se hodnocení ŠIKK a pomáhají nalézt vhodné aktéry, kteří mohou ke zpracování ŠIKK odborně přispět. Ze strany zpracovatelů ŠIKK je tato podpora krajských metodiků využívána různou měrou.

Na krajské metodiky není nahlíženo jako na hybatele celé koncepce, nicméně svojí aktivitou mohou ke kvalitnímu zpracování ŠIKK výrazně přispět. Kvalitu práce krajského metodika v oblasti metodické podpory pak ovlivňuje několik faktorů:

- postoj krajského metodika ke společnému vzdělávání
- dostatečné kompetence v oblasti společného vzdělávání
- aktivní a konstruktivní přístup krajského metodika
- podpora ze strany vedení APIV B a vedení krajského CP
- interdisciplinární pohled na otázky společného vzdělávání (jde například o orientaci v reálné síti aktérů majících vliv na společné vzdělávání, která nezahrnuje pouze školské organizace, ale třeba i organizace působící v sociálních službách).

Dle pracovnice Agentury pro sociální začleňování kvalitní práci pak odvádí krajsší metodici, kteří jsou nejen schopní zodpovídat dotazy členů pracovní skupiny, ale i rozklíčovat různé problémy, dávat příklady z praxe, přinášet nová témata a podněty ke strategické části ŠIKK či do zpracování ŠIKK zapojit důležité aktéry. V případě některých krajů však takovýto způsob zapojení krajského metodika do pracovní skupiny není ze strany zpracovatelů ŠIKK požadován. Možnosti zapojení krajského metodika pak v takových případech jsou značně limitované.

Kritéria pro hodnocení ŠIKK vytvořil realizační tým APIV B a tato byla následně představena členům odborné platformy. Na dalších jednáních odborné platformy pak byla projednávána standardizace a objektivizace hodnotících kritérií tak, aby k vyhodnocení ŠIKK vznikly jednotné podklady.

Návrhy ŠIKK jsou předloženy odborné platformě spolu s vyjádřením ze strany krajského metodika. Toto vyjádření reflektuje především míru zapojení relevantních aktérů a zohlednění potřeb cílových skupin, jejichž posouzení je součástí hodnotících kritérií ŠIKK. Následně každý ŠIKK budou hodnotit 2 hodnotitelé (členové odborné platformy). Z hodnocení vzniknou 2 recenzní posudky. Tyto posudky budou následně diskutovány na zasedání odborné platformy (zde bude i možnost „obhajoby“ zpracovatele). Jako výsledek tohoto projednání bude vytvořen jeden souhrnný posudek. Zpracovatelé následně koncepci upraví na základě doporučení obsažených v souhrnném posudku.

V červnu 2019 byl jako první vyhodnocen ŠIKK Karlovarského kraje. Na hodnocení se podílely tři hodnotitelky (členky odborné platformy). Dle realizačního týmu projektu APIV B výstupy hodnocení měly odpovídat obsah i formu. Dle názoru pracovníce Agentury pro sociální začleňování však byla kritéria interpretována subjektivně a výsledné hodnocení tak není zcela transparentní. Z toho důvodu hrozí, že hodnocení dalších ŠIKK nebude jednotné a bude podléhat subjektivním názorům hodnotitelů. Toto riziko je však částečně eliminováno výše zmíněným mechanismem projednáním posudků na odborné platformě a zpracováním jednoho souhrnného posudku.

Výsledky hodnocení byly předány OP VVV MŠMT i Karlovarskému kraji. Zkušenosti z prvního vyhodnocení byly obratem sdíleny ostatním tvůrcům ŠIKK formou následného otevřeného setkání se zástupci krajů na jednání platformy. Krajům byla rovněž nabídnuta individuální konzultační pomoc prostřednictvím expertů platformy.

Hodnocení ŠIKK se předpokládá v listopadu až prosinci 2019 (podle aktuálního harmonogramu do konce roku bude předloženo 8-9 zpracovaných ŠIKK).

Podstatné změny projektů:

Institut podstatných změn byl během trvání projektů využit několikrát, a to v souvislosti s různorodými potřebami řešitelského týmu. Změny v rámci projektu APIV A se týkaly především:

- oprava hodnot indikátorů, úprava dokumentu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů,
- vytvoření nových položek v rozpočtu na zajištění vzdělávacího programu ABA,
- snížení II. finančního milníku,
- navýšení monitorovacího indikátoru 54 00 00 Počet podpořených osob – pracovníci ve vzdělávání ze 300 na 700,
- restrukturalizace KA 5 Referenční rámec pro český znakový jazyk – realizace neproběhne formou veřejné zakázky, ale prostřednictvím personálních kapacit realizačního týmu, snížení III. finančního milníku.

Změny v rámci projektu APIV B se týkaly především:

- přeložení termínů (posunutí termínu podání akreditační žádosti u VP základní přípravy a VP pro management školy v návaznosti na nedodání podkladů ze strany partnerského projektu APIV A),
- rozšíření projektu o nové aktivity (VP pro veřejnou správu a webináře),
- změny rozpočtu.

Jmenované podstatné změny v projektu jsou motivovány řešením aktuální situace a vedeny snahou o maximální eliminaci vzniku rizika či bariéry nebo přizpůsobení se potřebám cílových skupin projektů. Změny zároveň neměly vliv na stanovené cíle projektů.

Závěry APIV A:

- Je dosaženo předpokladů vedoucích k naplnění cílů ve většině klíčových aktivit.
- Většina aktivit probíhá dle stanovených harmonogramů (aktualizován byl harmonogram KA 4 a KA 5).
- Využitelnosti výstupů KA 2 by napomohla účast zástupců decizní sféry na odborných panelech, na kterých jsou jednotlivé aspekty společného vzdělávání a identifikované problémy široce diskutovány. Získané informace by tak mohly být přínosnější.
- Z šetření vyplývá přílišná teoretičnost některých témat VP a nedostatek prostoru pro diskusi a odpovědi na konkrétní dotazy PP. V současné době projekt nemá kapacity na tvorbu dalších VP či aktualizaci již vytvořených tak, aby byly zcela naplněny potřeby cílových skupin. Tento problém je však řešen ze strany projektu APIV B, který provádí aktualizace vybraných VP a plánuje tvorbu dalších VP zaměřených na poptávaná témata.
- V rámci KA 5 došlo ke změně nastavení z plnění formou veřejné zakázky na plnění formou vlastních zdrojů. Harmonogram KA 5 byl nově upraven podstatnou změnou. KA 5 se nachází v režimu zvýšené kontroly plnění dílčích aktivit tak, aby byla vedena ke zdárnému dosažení požadovaných výstupů.
- Nastavení a realizace celého projektu má předpoklad pro dosažení zamýšlených výsledků a dopadů. U KA 5 je pro dosažení zamýšlených výsledků nutná koordinace v rámci režimu zvýšené kontroly.

Závěry APIV B:

- U všech KA existují předpoklady pro naplnění cílů projektu.
- V případě KA 2 přetrvává přítomnost překážek stojících proti naplňování skutečných potřeb cílových skupin. Tyto překážky jsou však postupně systematicky změkčovány a eliminovány.
- U KA 3 je rovněž dosaženo naplnění výsledků a dopadů. Trvá ale, že pokud má aktivita vliv na veřejné mínění, je to vliv uplatňovaný na účastníky infoseminářů. Ovlivňování široké veřejnosti se uskutečňuje prostřednictvím online komunikace a sociálních sítí.
- Projekt APIV B má přes veškerá úskalí potenciál k dosažení cílů projektu.

Dle vyjádření zástupce věcně příslušné sekce/předsedy ŘV oba projekty jsou naplánovány a realizovány dobře a jsou velmi prospěšné. Projekty zjišťují potřeby cílových skupiny a na tyto potřeby aktivně reagují. Projekty však samy o sobě nemohou dosáhnout změny ve smyslu zlepšení podmínek pro inkluzi na školách či zlepšení vztahu veřejnosti ke společnému vzdělávání. Na to je potřeba změna celého vzdělávacího systému.

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.3. Existují rizika, která ohrožují realizaci projektu a dosažení cílů?

A.1.5. Co v průběhu projektu považuje realizační tým za největší bariéry úspěšné realizace?

Zdroje informací:

- řízené rozhovory s manažery KA a HPM projektů APIV

- řízené rozhovory s garanty APIV zapojených škol
- řízené rozhovory s pracovníky Center podpory
- řízené rozhovory s věcným garantem výzvy a zástupce věcně příslušné sekce (předsedou ŘV)

Evaluátor s ohledem na logickou návaznost a minimalizaci nadbytečných kroků sloučil řešení dílčích otázek A.1.3 a A.1.5. Společné řešení obou dílčích otázek vychází z úvahy, že rizika realizace projektu lze zároveň vnímat jako potenciální bariéry, které se prozatím neprojeví. Bariéry pak jsou skutečnosti, které již nastaly.

Rizika projektů APIV A a B byla definovaná již v Chartě projektu. V úvodní fázi projektů byla pak nastavena Strategie řízení rizik a byly pro oba projekty zpracovány katalogy/registry rizik. Vzhledem k tomu, že s těmito dokumenty je v rámci projektového řízení systematicky pracováno, evaluátor se v terénních šetřeních soustředil především na identifikaci případných dalších rizik a vzniklých bariér.

Rizika projektů

Rizika projektů jsou vyhodnocena tabulkovou formou. Stejně jako v minulé PZ je u každého rizika vyhodnocena pravděpodobnost výskytu a závažnost rizika.

Tabulka 2 – Analýza a řízení rizik

Riziko	Pravděpodobnost výskytu	Závažnost rizika	Popis předcházení / eliminace rizika
Rizika interní			
Nedostatečné kapacity na Centrech podpory – APIV B Na postupné rozšiřování nabídky jednotlivých druhů podpory školám zapojeným v síti škol se vážou vzrůstající nároky na personální kapacity na Centrech podpory. Může se tak výrazněji projevit jejich nedostatečné personální pokrytí.	1	2	Riziko bylo eliminováno formou zavedení rezervačního systému a jeho optimalizace pro potřeby projektu. Zároveň došlo k posílení personálních kapacit projektu o administrativní pracovníky. Pravděpodobnost výskytu rizika tak byla snížena na hodnotu 1.
Časová náročnost přípravy Referenčního rámce pro Český znakový jazyk	3	4	Projekt má limitovanou časovou kapacitu pro tvorbu RR pro ČZJ. Harmonogram realizace KA 5 je propracovaný do úrovně týdnů a jednotlivé činnosti na sebe úzce navazují. V současné době se harmonogram jeví reálný, nicméně nesmí nastat zpoždění v žádné dílčí aktivitě, protože rezervy v harmonogramu jsou minimální. Důležitá je důsledná kontrola plnění úkolů.
Rizika externí			
Rizika související se sloučením NÚV a NIDV (v oblasti personální a věcné)	4	5	Projektové týmy obou projektů by měly obdržet dostatek informací tak, aby se mohly na rizika související se sloučením institucí připravit.

Na základě řízených rozhovorů s HPM a manažery KA obou projektů byla identifikována nová rizika spočívající v plánovaném sloučení institucí NÚV a NIDV. Rizika spojená se slučováním NÚV a NIDV zmínili v podstatě všichni oslovení manažeři KA. Podrobně byla rizika prodiskutována s HPM obou projektů.

Pro projektovou činnost byla identifikována rizika v oblasti personální, procesní i organizační. Sloučení institucí bude mít rovněž vliv na řídicí dokumentaci projektu, která bude muset být

přepřepočována. Zároveň bude třeba připravit podstatnou změnu projektu (změna statutárního zástupce, změna monitorovacích indikátorů atd.).

Jako nejvýznamnější jsou akcentována rizika v oblasti personální. Jde především o hrozící nedostatek kapacit odborníků zapojených do realizace projektů. Odborníci často působí na více pozicích – v kmenové činnosti NÚV či NIDV, jako lektori projektu APIV B či jako členové týmu projektu APIV A. Jejich činnost je často na základě DPP, které jsou omezené počtem odpracovaných hodin ročně pro jednu organizaci. V momentě, kdy se organizace sloučí do jedné, bude tak tento limit de facto poloviční a panují obavy, že nebude potřebám projektů a kmenové činnosti stačit.

Jako další významné riziko je zmiňované fyzické oddělení projektové činnosti od činnosti kmenové vč. podpůrných agend (účetní, VZ, HR, právní služby, IT). Dle dostupných informací od projektových týmů by projektové činnosti nástupnické instituce měly být lokalizovány v dosavadním sídle NÚV v pražské Hostivaři, zatímco kmenová činnost by měla být lokalizována v dosavadním sídle NIDV v centru Prahy na Senovážném náměstí. Projektové týmy v této věci vnímají hned několik rizik:

- pracovníci mající sdílené úvazky mezi projektovou a kmenovou činností by nově museli při výkonu své práce přejíždět (to se týká především projektu APIV A, kde je velké množství sdílených úvazků)
- pracovníci projektu APIV B vnímají jako jedno z pozitiv své práce pro projekt APIV B umístění kanceláří v centru města a hrozí, že někteří nebudou chtít dojíždět do okrajové části Prahy. Rovněž mezi pracovníky projektu APIV A panuje nejistota z hrozícího propouštění či přemístění.
- pro projekt APIV B hrozí, že přestěhování projektové činnosti zkomplikuje setkávání se zástupci cílových skupin, nejen z regionů. Současné umístění v centru Prahy bylo pro zástupce cílových skupin výhodné, protože po dojetí do Prahy byly pro setkání v pěší vzdálenosti od hlavního nádraží či zastávek metra. Nutnost dojíždění do jednacích místností v Hostivaři může být pro některé překážkou se setkání účastnit.

Po stránce procesní hrozí, že po určitou dobu, než budou procesy optimalizovány pro nástupnickou instituci, nebudou fungovat nastavené systémy (systém zadávání veřejných zakázek, systém jejich čerpání, koordinace projektového řízení ze strany projektové kanceláře, účetní systémy, IT systémy apod.).

Zásadním problémem při eliminaci identifikovaných rizik je nedostatečná informovanost projektových týmů, jak bude fúze probíhat a jaké bude nastavení nové instituce. Toto trápí především realizační tým projektu APIV A. Projektové týmy jsou schopné přijímat opatření na eliminaci rizik pouze k věcem, které jsou schopné dohlédnout. Bez potřebných informací ale neví, jak rizikům čelit.

Závažnost rizik spojených s fúzí NÚV a NIDV byla ohodnocena známkou 5. Jde především o závažnost rizika spojeného s personálními změnami. Kvalitní a stabilní personální obsazení je pro oba projekty naprosto určující a pro oba projekty je velmi rizikové nahrazovat odborníky v polovině realizace projektu. Naplnění některých dalších rizik může realizaci projektů na určitou dobu zbrzdit, což například v případě KA 5 projektu APIV A, jejíž nově nastavený harmonogram nemá téměř žádné časové rezervy, může znamenat nutnost prodloužení realizace projektu.

Stěžejní tak je, aby co nejdříve bylo o jednotlivých aspektech fúze na straně MŠMT rozhodnuto a tyto informace byly projektovým týmům poskytnuty. Pak se týmy mohou na nové nastavení připravit a stanovit opatření na eliminaci rizik s tím spojených.

Bariéry projektů

Společná bariéra projektu APIV A a APIV B

Návaznost klíčových aktivit KA 3 APIV A a KA 1 a 2 APIV B

Nadále platí, že projekty na sebe v návazných aktivitách „nenedadají“ a nastavení KA 3 projektu APIV A neodpovídá potřebám projektu APIV B. Konkrétně se jedná o problematiku disponibility lektorů a nedostatečné pokrytí témat VP pro některé typy škol. Vzhledem k tomu, že obě identifikované bariéry mají výsledný vliv především na realizaci projektu APIV B, jsou níže popsány u tohoto projektu. Tyto bariéry nadále přetrvávají, nicméně projektovým týmům obou projektů se daří důsledky těchto bariér eliminovat. Nově je identifikována bariéra spočívající v potřebě aktualizace VP.

Projekt APIV A

Široký záběr projektu

Obecně je projekt APIV A velmi široce rozkročen. Jedná se především o KA 4 a KA 5, jejichž realizace zahrnuje množství dílčích aktivit. Tyto aktivity jsou nicméně dány jako povinné již samotnou výzvou. Jako velmi časově i personálně náročná se nově jeví realizace 3 dlouhodobých výcviků v rámci KA 3.

Dle vyjádření manažerky KA 3 „se ukázalo se, že moduly ČZJ I a II jsou velmi náročné na realizaci a koordinaci. Náročnost spočívá zejména v naprosté novotě vzniku takového vzdělávacího modulu a v té souvislosti i s překážkami, které je nutné překonávat. Ať už se jedná o stanovování obsahů, zapojení odborníků, lingvistů, specifikace cílové skupiny, časová náročnost, spolupráce s jednotlivými zástupci asociací a celková koordinace modulů ČZJ. Odborníků v této oblasti je málo. Navíc jsou mnozí zapojeni do KA 5, jejíž realizace probíhá a bude probíhat paralelně. Neméně náročný je i program ABA, kde jsou navíc zainteresováni odborníci ze zahraničí (ČR nedisponuje dostatečným počtem BCBA či BCaBA lektorů). Aktuálně řešíme všechny aktivity najednou - dobíhají opakovaná proškolení navazujících modulů k doškolení lektorů APIV B, realizuje se metodická podpora k odevzdaným 29 tématům, připravujeme a realizujeme specializační moduly, realizujeme a řešíme program ABA a rozjíždíme ČZJ I a II. Ukazuje se, že záběr, který má klíčová aktivita pokrýt je příliš široký. Moduly ČZJ I, II a program ABA by vydaly za samostatnou klíčovou aktivitu.“

Neochota škol účastnit se výzkumu v rámci KA 2

Při realizaci KA2 přetrvávají bariéry, které byly identifikovány v předchozím evaluovaném období. Jde především o neochotu škol zapojit se do výzkumu, a to jak z důvodu jejich celkové přetíženosti výzkumy zaměřenými na různá témata, tak z důvodu citlivosti tématu společného vzdělávání. Největší obavy ale panují ze zaručení anonymity účastníků výzkumu, a to i přesto, že anonymita je ve výzkumu důsledně zachovávána. Tato bariéra identifikovaná u ZŠ se nově projevuje i v případě SŠ v šetření self-efficacy učitelů pro inkluzivní výuku. V případě MŠ se tato bariéra tak silně neprojevuje, patrně z toho důvodu, že výzkumů na úrovni MŠ probíhá minimálně a MŠ tak nejsou v tomto ohledu přetížené.

Stanovení parametrů referenčního rámce českého znakového jazyka

Stále přetrvávající bariérou je vážnoucí domluva mezi komunitou neslyšících nad podobou konečného výstupu. Projektový tým v době, kdy byla realizace referenčního rámce plánována dodavatelsky, měl pouze omezené možnosti tuto domluvu koordinovat, jelikož komunikace s členy komunity by mohla představovat riziko střetu zájmů a kolize se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Roztříštěnost náhledů na obsah referenčního rámce v komunitě neslyšících, pro kterou je RR tvořen, označil jako bariéru i zástupce věcně příslušné sekce MŠMT/předseda ŘV. V případě, že nebude dosaženo shody v komunitě neslyšících, hrozí, že nástroj nebude komunitou neslyšících přijat.

V současné době je tato bariéra eliminována díky novému nastavení realizace KA 5 vlastními personálními kapacitami projektu APIV A. Do realizačního týmu KA 5 byly angažováni odborníci na český znakový jazyk i zástupci komunity neslyšících a tvorba referenčního rámce tak probíhá ve spolupráci těchto aktérů.

Aktualizace vytvořených VP

Jako bariéra se v současné době ukazuje přístup projektu APIV A ke zpracovaným VP. Je stanoveno, že jakýkoliv druh zásahu do podoby VP je nepřípustný (prezentace jsou lektorům dodávány v needitovatelném formátu PDF). Ze strany lektorů i účastníků VP však zaznívají požadavky na optimalizaci průběhu VP. Dle lektorů jsou metodické materiály k některým VP obtížně využitelné a z toho důvodu pak dochází ze strany lektorů k nežádoucímu využívání metodických materiálů, které nejsou výstupy projektu APIV A, a směšování obsahu jednotlivých VP.

Z vyjádření lektorů k proškolení ve vybraných tématech VP vyplynula slabá podpora lektorů v oblasti legislativních změn, které je třeba do VP zpracovat. Lektoři očekávají automatické poskytování aktualizací, aby mohli zabránit zastarávání VP alespoň během trvání projektu. Dle vyjádření lektorů však tyto informace musí nejen doplňovat sami, ale navíc je ani nemohou dodat dovnitř prezentací ke školeným VP poskytnutým ze strany APIV A. Podle lektorů není možné informačně stagnovat během trvání tříletého potažmo pětiletého projektu, tedy VP přednášený v březnu 2018 by neměl mít totožnou podobu s VP na stejné téma přednášeným v březnu 2021.

Na druhou stranu dle vyjádření realizačního týmu APIV A *„všeobecně avizované legislativní změny byly zohledněny a představeny ve webinářích, realizovaných v rámci metodické podpory u několika modulů, jichž se bezprostředně týkají. Návštěvnost těchto otevřených webinářů speciálně realizovaných pro lektory APIV B je velmi nízká“*. Vzhledem k výhradám lektorů k aktualizaci VP, jako cílové skupiny metodické podpory, lze usuzovat, že forma webinářů není pro aktualizaci VP zvolena vhodně.

Lektoři uváděli rovněž výhrady k časté absenci praktických informací uvnitř prezentací k VP poskytovaných ze strany APIV A, které školy vyžadují. Ze zkušenosti vybraného lektora vyplynulo, že při hospitaci v rámci metodické podpory lektorům ze strany prvolektora byl během svého školení opakovaně vyzván k přesnému se držení prezentace obsahující prakticky pouze teorii (účastníky školení neoblíbenou). Lektor následné hodnocení školení jeho účastníky identifikuje jako řádově negativnější než jakákoli jeho běžná školení. Vzhledem k uvedenému mají lektori tendenci si prezentace i obsah VP upravovat a průběžně doplňovat nebo je případně na školeních vůbec nepoužívat.

Z důvodu personálních i finančních kapacit KA 3 APIV A však není reálné, aby jeho projektový tým vždy dostatečně reagoval na potřeby (resp. zpracování dalších témat VP), které v běhu obou projektů

vzniknou navazujícímu projektu APIV B. Z toho důvodu bylo stanoveno, že projekt APIV A bude aktualizovat zpracované VP pouze v případě legislativních změn či jiných systémových změn, které mají vliv na obsah VP, což provádí formou webinářů (viz výše).

Projekt APIV B by nicméně rád vyšel potřebám cílových skupin vstříc. Z toho důvodu bylo téma forem VP a jejich přínos pro praxi zvoleno pro další odborný panel spolupráce projektu APIV B. Téma bude zahrnovat diskusi nad formátem prezentace, vymezení prostoru pro diskusi, zařazení aktivizačních prvků jako jsou videonahrávky či anketa apod. tak, aby bylo pro účastníky přitažlivé. V návaznosti na tento panel by měly být v rámci projektu APIV B prezentace jednotlivých VP aktualizovány. Jejich výsledná podoba bude podléhat schválení ze strany projektu APIV A.

Projekt APIV B

Vysoký počet škol a jejich různých typů v krajské síti a udržení stanoveného počtu zapojených škol

Bariéra vysokého počtu škol v krajské síti se prozatím projevuje velmi slabě. Celkem ze sítě škol prozatím odstoupilo pouze 6 škol. Důvodem odstoupení bylo to, že nabízená podpora nenaplnila jejich očekávání. Část těchto škol jsou ZUŠ a SVČ, na které bylo obtížné podporu cílit. Z vyjádření pracovníků CP nejsou v současné době indikovány tendence významného počtu škol ze sítě vystoupit.

Jako určitá bariéra se ukázala geografická odloučenost některých škol. Těmto školám se projekt snaží vyjít maximálně vstříc, a to i přes možnost, že tyto školy nakonec nenaplní bagatelní podporu.

Nabídka VP

1. PZ poukázala na absenci některých témat, požadovaných ze strany zapojených škol. Zároveň terénní šetření ukázalo, že ačkoliv jsou témata rozpracována pro jednotlivé typy škol, vnímají cílové skupiny z řad MŠ, SŠ, ZUŠ a SVČ stále zacílení témat pro jejich typ škol jako nedostatečné.

V této věci byla rozšířena nabídka pro SŠ o dalších 6 témat zaměřených na konkrétní problémy či různé typy postižení. Nabídka pro ZUŠ a SVČ byla rovněž rozšířena o programy, které byly původně určeny pouze ZŠ.

V rámci projektu APIV B je rovněž plánována tvorba vlastních VP, které budou reagovat na zjištěné potřeby škol.

Kromě toho je kladen důraz na komunikaci pracovníků CP se školou, kdy pracovník CP zná potřeby školy a zároveň lektory a jsou škole schopni nabídnout lektora, který jí bude vyhovovat.

Disponibilita lektorů

Tato bariéra identifikovaná v rámci 1. PZ je stále nejvýznamnější bariérou úspěšné realizace projektu. Bariéra vychází z nesouladu při přípravě projektů a schvalování žádostí o podporu obou projektů, kdy v projektu APIV B byl stanoven vysoký počet zapojených škol a na druhé straně v projektu APIV A byl naplánován relativně nízký počet proškolených lektorů. Bariéra ale také vyplývá z obecného nedostatku odborníků na témata společného vzdělávání a na práci s žáky se specifickými vzdělávacími potřebami v ČR. Při pokrytí poptávky je třeba vzít v potaz uchopení všech 29 témat, pokrytí všech krajů a všech typů škol (MŠ, ZŠ, SŠ/VOŠ a dále ZUŠ a SVČ). V současné době je k dispozici cca 110 aktivních lektorů. Pro pokrytí potřeb sítě by bylo potřeba tým rozšířit alespoň cca o 30–40 lektorů.

Problém lektorského pokrytí tedy přetrvává. Síť škol nemá v některých regionech lektora na poptávané téma nebo jsou kapacity lektora zarezervovány již rok dopředu. Nicméně projektové týmy APIV A a APIV B se snaží problém aktivně řešit a počet lektorů se postupně zvyšuje.

V případech, kdy pro některou školu není v regionu k dispozici lektor, pracovníci CP aktivně vyhledávají a oslovují lektory ze sousedních krajů.

Pro zapojení do projektu jsou oslovováni lektori, kteří prošli certifikovanými kurzy v rámci kmenové činnosti NIDV a NÚV.

Ze strany projektu APIV A je nabízeno opakované proškolení ve vybraných tématech. O toto proškolení ze strany projektu APIV A je ze strany lektorů však malý zájem. Důvodem je patrně jejich značná vytíženost a neochota absolvovat 8hodinové prezenční proškolení. Z toho důvodu by chtěl realizační tým APIV B lektorům nabídnout kratší a efektivnější formu proškolení v dalších tématech VP tak, aby zvýšil zájem ze strany stávajících lektorů o přidání dalších témat, případně zájem nových lektorů. Proškolení by neproběhlo prezenční formou, ale formou webináře. Odpadne tak nutnost dojížděky lektora na NÚV. Časová dotace webináře by rovněž byla kratší a proškolení by mělo proběhnout efektivněji.

Zároveň byla ŘV schválena nová pravidla, kdy do týmu lektorů mohou být zařazeni rovněž tzv. „excelentní lektori“, kteří splní kritéria pro výběr lektorů a další dohodnuté podmínky. Tito lektori nemusí absolvovat proškolení ze strany projektu APIV A. Excelentní lektori musí být schváleni Řídicím výborem. Jedná se buďto o nové lektory či stávající lektory, kteří si rozšiřují portfolio témat, které mohou lektorovat. Prozatím proběhly 2 vlny schválení excelentních lektorů ze strany ŘV, ve kterých bylo schváleno 40 osob. Na podzim proběhne další vlna. Díky těmto novým podmínkám bylo možné navýšit počet lektorů řádově o desítky osob. Důležité ale je také to, jak moc jsou lektori aktivní a jaké je jejich územní pokrytí.

K úpravě kritérií pro výběr lektorů, která by umožnila zapojení dalších lektorů s vhodným profilem, prozatím nedošlo. Limitují je rovněž stále ohodnocení lektorů, které je na nižší hladině než v případě výkonu lektorské činnosti v rámci kmenové činnosti NIDV.

Administrativní nároky projektu

Část administrativní agendy spojené se zajišťováním podpory školám (např. vyplňování cestovních příkazů, uzavírání DPP s lektory ne na konkrétní VP, ale na celý rok) byla odebrána pracovníkům CP a lektorům. Do týmu na centrálním vedení projektu APIV B byla přijata administrativní síla, která tuto agendu nyní zajišťuje. Postupně se také stabilizuje práce s rezervačním systémem a jeho nedostatky jsou postupně řešeny. Počet stížností na nefunkčnost systému se snižuje. Snižování administrativní zátěže napomohlo, že DPP s lektory jsou uzavírány na rok a ne zvlášť pro každý kurz.

Tým na CP se jeví jako stabilní. Ze strany manažera KA 1 není zaznamenána žádná nespokojenost. Manažer KA 1 při nástupu na pozici osobně hovořil s pracovníky všech CP a zmapoval situaci. Do současné doby z CP odešly pouze 2 pracovnice, a to z osobních či zdravotních důvodů.

Stále platí, že by snížení administrativních nároků napomohla například změna pravidel vykazování cestovních náhrad (jejich vykazování paušální částkou na kilometr).

Forma podpory

I nadále je platná bariéra související s formou podpory. Projekt je postaven na realizaci VP a naplnění bagatelní podpory. Ze vstupního šetření na školách však vzešel závěr, že školy upřednostňují spíše individuální formy podpory a nemají primárně zájem o vzdělávací programy. Realizační tým projektu APIV B tak nyní vyvíjí snahy o rozšíření individuálních forem podpory.

Prezentace tématu společného vzdělávání

Realizační tým KA 3 se v současné době snaží na infosemináře přilákat více zástupců rodičovské veřejnosti. Pro rodiče je nutno infoseminář zaměřit více specificky na konkrétní témata. Semináře jsou tak cíleny na rodiče dětí s nějakou vzdělávací potřebou, protože motivace k účasti na semináři bez konkrétní potřeby (nutnost řešení nějakého problému) je velmi malá. Semináře se snaží reagovat na aktuální potřeby rodičů i pedagogů, na to, co je zajímavé a co řeší. Rodiče, kteří neřeší žádný větší problém, ani se například aktivně nezajímají o výchovné přístupy apod., zpravidla nemají o účast na seminářích zájem. Tyto rodiče je pak možné ovlivnit spíše nepřímou (skrze aktivní rodiče). Obdobným způsobem bude pojata i prezentace projektu na The Prague Education Festival, kdy prezentační stánek bude koncipován jako místo pro poskytování poradenství.

Závěry

Byla identifikována následující interní rizika:

- Nedostatečné kapacity na Centrech podpory (APIV B) - přetrvávající,
- Časová náročnost přípravy Referenčního rámce pro Český znakový jazyk (APIV A) – nové riziko.

Nově bylo identifikováno rovněž externí riziko:

- Obtíže v personální a věcné oblasti spojené se sloučením NÚV a NIDV.

Byly identifikovány již existující bariéry, a to následující:

- Široký záběr projektu (APIV A),
- Neochota škol účastnit se výzkumu v rámci K 2 (APIV A),
- Stanovení parametrů Referenčního rámce Českého znakového jazyka (APIV A),
- Vysoký počet škol a jejich různých typů v krajské síti a udržení stanoveného počtu zapojených škol (APIV B) (v projektu se prozatím projevila tato bariéra jen velmi slabě),
- Nabídka VP (APIV B),
- Disponibilita lektorů (APIV B),
- Administrativní nároky projektu (APIV B),
- Forma podpory (APIV B),
- Prezentace tématu společného vzdělávání (APIV B).

S postupem projektu v čase byla identifikována také jedna nová bariéra:

- Aktualizace vytvořených VP (APIV A).

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.4. Odpovídá průběh evaluačních činností v projektu dobré evaluační praxi?

Zdroje informací:

- *ZoR 6, 7, 8 a 9 projektu APIV A, ZoR 7, 8 a 9 projektu APIB B, a jejich přílohy*
- *Řízené rozhovory s manažery KA projektů APIV A a APIV B*
- *Řízené rozhovory s interními evaluátorkami*

Interní evaluace projektu APIV A je prováděna na základě zpracovaného dokumentu Forma evaluace. Evaluace nadále probíhá určeným postupem akceptace/evaluace v Produktovém rozpadu, přičemž evaluaci zajišťují projektové týmy těchto KA. Výstupy klíčových aktivit jsou zpravidla podrobeny recenzním posudkům, jsou podrobeny oponentnímu řízení v rámci příslušného odborného panelu a dále oponentnímu řízení v Řídicím výboru projektu. Pro některé výstupy jsou zpracovány i posudky ze strany expertů s mezinárodním renomé. Nově byl nastaven i robustní mechanismus evaluace restrukturované KA 5 – Referenční rámec pro Český znakový jazyk.

Interní evaluace projektu APIV B je prováděna na základě Plánů evaluace zpracovaných zpravidla na roční období. Evaluace většiny KA je zaštiťována interní evaluátorkou, a to ve spolupráci s manažery jednotlivých KA.

Interní evaluace realizuje rovněž další evaluační aktivity nad rámec evaluace výstupů jednotlivých KA. Jedná se například o sběr dat prostřednictvím tzv. „portfolií PP“, vstupní terénní šetření na zapojených školách či dotazníkové šetření mezi lektory provedeného v rámci projektu APIV B Lektorská příprava a působení v rámci APIV B.

Závěry:

Interní evaluace obou projektů se jeví jako přiměřená, dostačující a odpovídající evaluační praxi.

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.6. Do jaké míry jsou cílové skupiny spokojené s metodickou podporou Center podpory pro společné vzdělávání?

A.1.8. Dochází u účastníků díky vzdělávacím akcím skutečně k prohloubení odborné kvalifikace?

Zdroje informací:

- *řízené rozhovory se školními guaranty APIV*
- *řízené rozhovory s pracovníky CP*
- *řízené rozhovory se školními guaranty APIV na vzorku 30 zapojených škol*
- *řízené rozhovory s řediteli škol, školními guaranty APIV a PP na vzorku 5 zapojených škol (došetření)*
- *řízené rozhovory s lektory z Národního týmu kvalitních lektorů*
- *Výstupy z interní evaluace projektu APIV B: dotazníkové šetření mezi lektory provedeného v rámci projektu APIV B Lektorská příprava a působení v rámci APIV B, souhrnné vyhodnocení podpory školám za školní rok 2017/2018 a 2018/2019, vyhodnocení VP na prezentační a lektorské dovednosti, vyhodnocení školení mentorů a jejich supervize, vyhodnocení výcviku koučů, podklady pro externí evaluaci zpracované interní evaluátorkou)*

Evaluátor s ohledem na logickou návaznost a závěry vyplývající z šetření sloučil řešení dílčích otázek A.1.6 a A.1.8. Vycházel při tom z úvahy, že reálná činnost Center podpory pro společné vzdělávání v rámci projektu APIV B je spojena především s organizováním různých druhů individuální podpory zapojeným školám a vzdělávacích programů. Obě oblasti tedy spolu úzce souvisí. Vyhodnocení obou

otázek je založeno na využití výstupů z interní evaluace a dále na šetření provedeném na zapojených školách.

Vyhodnocení na základě podkladů z interní evaluace

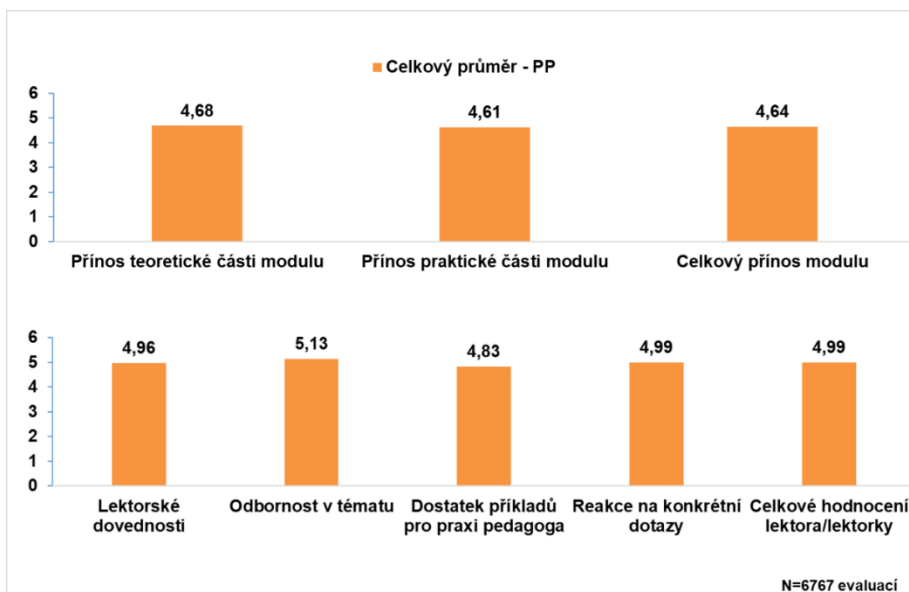
Individuální formy podpory (mentoring a koučink)

Zpětná vazba z individuálních forem podpory je ze zapojených škol získávána na základě tzv. profesních portfolio PP. Sběr dat profesních portfolio byl zahájen v červnu 2019. Jedná se o elektronický dotazník (každý PP a vedoucí pedagogický pracovník (VPP) má k dispozici otevřený individuální link), na základě kterého budou průběžně sbírány od PP a VPP informace o přínosu absolvovaných VP a individuálních forem podpory (mentoringu a koučinku) a především využití nabytých znalostí/dovedností v pedagogické praxi. Z profesních portfolio vyplývá, že 42 % dotázaných hodnotí přínos mentoringu jako velký a dalších 42 % jako střední. Koučink je hodnocen ještě pozitivněji. Přínos koučinku hodnotí 49 % dotázaných jako velký a dalších 44 % jako střední.

Z vyjádření mentorů v rámci zpětné vazby ze supervize mentorů vyplývá, že pro zlepšení přínosů mentoringu, by bylo dobré školám lépe vysvětlit, co to mentoring je a jaké jsou jeho principy.

VP na zapojených školách pro PP a VPP

Na zapojených školách probíhají základní a rozšiřující VP. Zpětná vazba je získávána prostřednictvím rezervačního systému Helene a také prostřednictvím profesních portfolio. Ze souhrnných výstupů této interní evaluace za školní roky 2017/2018 a 2018/2019 obecně vyplývá, že kurzy jsou nadprůměrně hodnocené. Celkově jsou lektori průměrně hodnoceni lépe než samotný přínos kurzů. Lektori jsou nejpozitivněji hodnoceni za svou odbornost a lektorské dovednosti a hůře pak v attributech poskytování dostatek příkladů pro praxi pedagoga a reakce na konkrétní dotazy. Nejhorší ze všech hodnocených atributů byl hodnocen přínos praktické části modulu. Níže uvedený graf ukazuje hodnocení za školní rok 2018/2019, které bylo čerpáno z celkem 6 767 on-line dotazníků zpětné vazby.

Zdroj: Souhrnné vyhodnocení podpory školám za školní rok 2018/2019 – podklad pro externí evaluaci

Pozn. Hodnotící atributy škály jsou 1 - zcela nespokojen/a do 6 - zcela spokojen/a a 7 - nemohu posoudit. Průměr hodnocení je napočteno jako průměr z těch, kteří daný atribut byli schopni posoudit (tj. neuvedli možnost 7).

Ve všech evaluovaných attributech došlo ve školním roce 2018/2019 oproti roku 2017/2018 k nárůstu spokojenosti ze strany účastníků VP. V profesních portfoliích hodnotilo 18 % PP přínos VP jako velký a 50 % označuje přínos za střední.

VP pro management škol jsou hodnoceny pozitivně (pozitivněji než kurzy pro PP).

Úspěch kurzu jednoznačně závisí na kvalitě lektora a pak také na tom, zda se podaří propojit teorii s praxí. Nejvíce je ze strany účastníků oceňován dostatek praktických příkladů a ukázek, diskuse na dané téma, možnost získání odpovědí na své dotazy a zařazení různých aktivizačních prvků. Hodnocení kurzů se ale velmi různí a při hodnocení hraje roli více faktorů. Záleží nejen na osobě lektora, ale i na lektorovaném tématu. Školy si někdy téma vyberou, ale představují si jiné zaměření VP, než jaké pak v realu daný VP má. Rovněž hraje roli, zda není pedagogický sbor přeškolený či demotivovaný.

V případě, že je ze strany účastníků VP dlouhodobě negativně hodnocen určitý lektor, je s ním tento fakt řešen. Lektor je týmem projektu APIV B kontaktován a jsou s ním diskutovány příčiny takového hodnocení a možnosti zlepšení jeho činnosti. Data z interní evaluace jsou pravidelně poskytována lektorům a také pracovníkům projektu APIV A (přehledy hodnocení jednotlivých kurzů).

VP pro veřejnou správu

Z výstupů interní evaluace za školní rok 2017/2018 vyplývá, že kurz je hodnocen nadprůměrně, je zde však potenciál jeho úroveň zvyšovat. Ve školním roce 2018/2019 interní evaluace prováděná nebyla.

VP na lektorské a prezentační dovednosti

Obsah vzdělávacího kurzu se jeho účastníkům jeví jako zcela či spíše dostatečný a většina účastníků uvedla, že kurz má velký přínos pro jejich práci v rámci projektu i osobní rozvoj. Naprostá většina účastníků uvádí, že se cítí být připravena na roli lektora.

Školení mentorů, supervize

Dle závěrů interní evaluace má školení pro účastníky velký přínos pro práci v projektu a posunulo je v mentorské činnosti. Celkové hodnocení školení je velmi pozitivní. Stejně tak je hodnocena supervize mentorů, která proběhla na jaře 2019. Účastníci hodnotili přínosy supervize průměrnou známkou 4,88 (ze škály 1 až 6, kdy 1 je zcela nespokojen a 6 zcela spokojen).

Výcvik koučů

Na výcvik koučů, jakožto přípravy na roli kouče v rámci projektu APIV B, byly zaznamenány velmi pozitivní ohlasy. Účastníci se ve zpětné vazbě vyjadřovali i v tom smyslu, že výcvik předčil jejich očekávání, výcvik byl promyšlený a skvěle vedený. Všichni účastníci hodnotili úroveň svých poznatků získaných výcvikem velmi pozitivně a cítí se být připraveni na roli kouče. Zároveň se účastníci shodli na tom, že by bylo vhodné pro další prohloubení dovedností ve výcviku pokračovat. Na tuto potřebu projekt APIV B pohotově reaguje a připravuje další běh školení koučů.

Vyhodnocení na základě terénního šetření na vzorku zapojených škol

Respondenti zastoupení představiteli školních garantů APIV shledávají podporu reprezentovanou různými formami vzdělávání za využitelnou. Kladné hodnocení využitelnosti jednotlivých druhů podpor vždy převládlo nad negativním hodnocením. Garanti v několika případech chválili možnost využití individuální podpory především v podobě koučinku, mentoringu a expertních služeb, které také velkou měrou přispívají k systematickému uchopení problematiky společného vzdělávání. Ve více než na 30 % dotázaných škol garanti spontánně zmiňují vynikající spolupráci s Centry podpory, koordinátoři jsou nápomocní, jsou často v kontaktu po telefonu i emailu.

Z výčtu poskytovaných druhů podpor jsou cílovými skupinami doposud nejméně čerpány expertní služby, tento druh podpory nebyl čerpán na více než polovině škol. Školy uvádějí jako náročné domluvit se na termínu se zaneprázdněnými odborníky, o které by stály. V případě nezdaru poté škola váhá nad vlastní schopností tuto možnost správně uchopit. Pokud se však škole daří odborníka přivítat, poté k negativnímu hodnocení v ohledu využitelnosti této služby nedochází. Školy v rámci této podpory oceňují široký prostor pro uspokojení vlastních individuálních potřeb. Vítanou flexibilitu projektu školy vnímají také v možnosti vybrat si odborníky, které znají a jejichž podpora bude mít pro školu největší přidanou hodnotu. Lektori pak s PP probírají konkrétní případy, se kterými by si jinak nevěděli rady. S tím také souvisí pozitivní hodnocení šíře a ucelenosti programu v dané problematice. Nejčastěji je této služby využíváno na podporu ze strany školního psychologa, například při diagnostice uvnitř problematické třídy.

Mentoring je u velké části dotazovaných škol považován za velmi užitečný druh individuální podpory. Učitelé si cení nezávislého názoru či podpory v konkrétních případech (organizace výuky, rady při přípravě výuky apod.). Negativní hodnocení většinou vyplývá ze špatné individuální zkušenosti s mentorem.

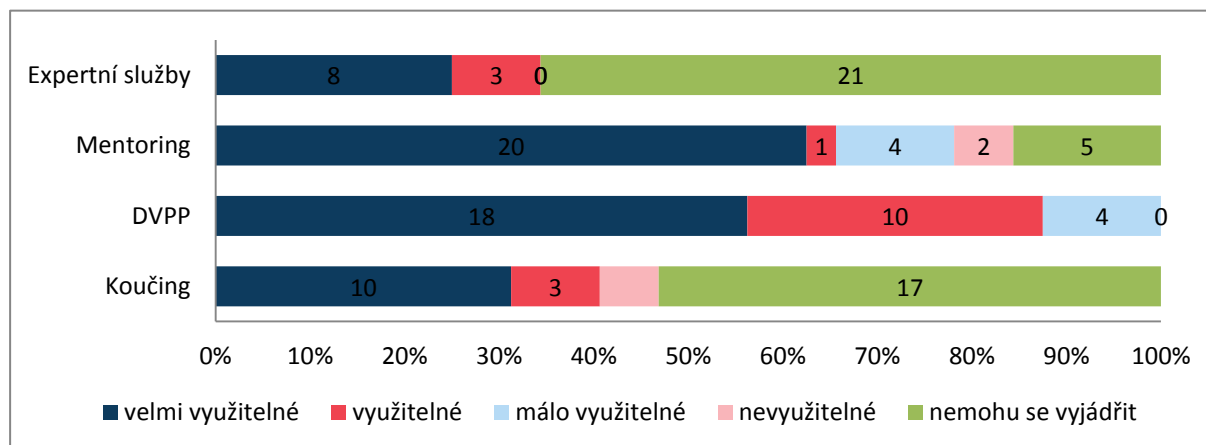
Koučink je dalším druhem doposud méně využívaného druhu podpory ze strany škol s plnou podporou v projektu. Koučink je hodnocen pozitivně, pouze ve velmi omezeném počtu případů koučink není považován za přínosný.

Vzdělávací programy pro pedagogické pracovníky a vedoucí pedagogické pracovníky jsou v tomto období již relativně běžně čerpány na všech dotazovaných školách. Z dotazování vyplývá, že tento typ podpory považují za přínosnější spíše školy, které nemají bohaté zkušenosti s oblastí SV z minulosti. Většina škol v projektu se za zkušené v oblasti SV považuje, a tak vzdělávání pedagogického sboru považuje spíše za cenné opakování. Ve většině případů však pedagogové vždy získávali i nové znalosti, které přispěly k otevírání diskuzí na dané téma v pedagogických sborech. Díky získání praktických příkladů aplikovatelných v jejich praxi, nabyli učitelé větší jistoty v nových tématech nebo získali inspiraci. Kromě dlouhodobosti projektu je dále oceňováno proškolení velkého počtu pedagogů. Předchozí projekty nenabízely podporu v takové šíři, navíc se podle školních garantů APIV spolu pedagogové učí spolupracovat, setkávají se, prohlubuje se míra sdílené zkušenosti. Zmiňována je rovněž výhoda přítomnosti lektorů přímo na škole. PP na školení nemusí dojíždět a lektor má navíc lepší představu o konkrétní situaci na škole.

Školy stále oceňují možnost vybrat si „své“ téma. Vítají, když se lektor předběžně domluví s vedením školy (školním garantem APIV) a na místě školení přizpůsobí tamním potřebám. Za velký přínos je považováno získání externího a nezávislého pohledu na problémy školy. Pozitivně jsou většinou hodnocena i školení pro vedoucí pedagogické pracovníky. Stejně jako v minulém období bylo v negativním smyslu poukazováno na přílišnou teoretičnost některých VP. VP byly často hodnoceny

právě podle úrovně lektora. Negativně hodnocení lektori se drželi striktně své připravené prezentace, nereagovali na konkrétní potřeby školy a často školy vyhodnotily, že pravděpodobně nepocházejí z praxe.

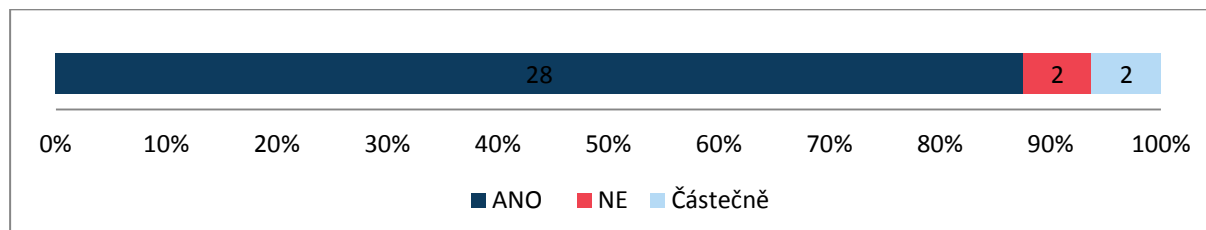
Graf 1: Přínos jednotlivých druhů podpory

N=32

90 % škol vyhovují všechny typy podpory, které projekt APIV B zahrnuje. Téměř 80 % dotázaných nemělo ke stávající dotaci forem podpory v projektu žádné výhrady. Pouze 20 % navrhlo mírnou úpravu nastavení, jako například obecně více hodin koučinku a mentoringu, koučink zpřístupnit také pro pedagogy a mentoring zase umožnit i VPP.

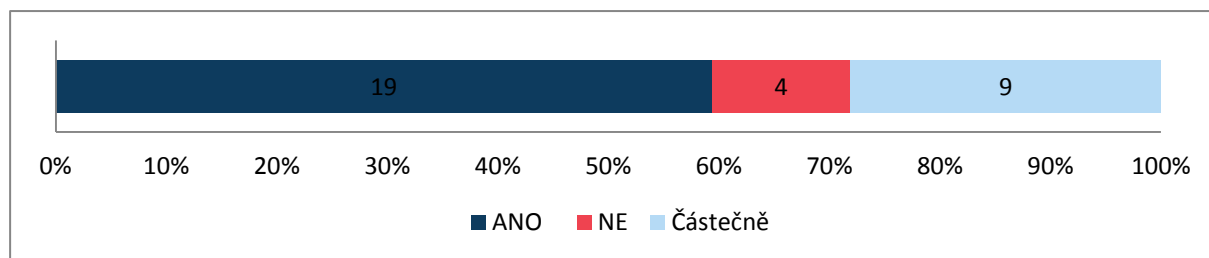
Graf 2: Spokojenost s podporu z hlediska způsobu jejího poskytování

N=32

Ve chvíli, kdy se respondenti šetření zaměřili pouze na hodnocení vlastní spokojenosti s obsahem jednotlivých školení, spokojenost vyjádřilo 60 % z nich. Respondenti, kteří nebyli spokojeni, by nejvíce ocenili více praktických ukázek, metodik či kazuistik, které by mohli aplikovat do výuky, a také by potřebovali pokročilejší seznámení s novými pomůckami či prohloubení znalostí v oblasti komunikace s rodiči. Praktické dovednosti a posílení v oblasti komunikace s rodiči by ocenily i školy, které byly s programem spokojeny nebo byly spokojeny alespoň částečně. Respondenti se vyjadřovali negativně rovněž k neaktuálnosti některých nabízených témat VP. Přesto, že nabídka témat VP byla ve srovnání s minulým evaluačním obdobím značně posílena, MŠ a střední odborné školy si stále stěžují na nedostatek lektorů schopných školit vybrané téma VP na dané úrovni. Občasně byla zmiňována také nedostatečná nabídka témat VP pro management škol.

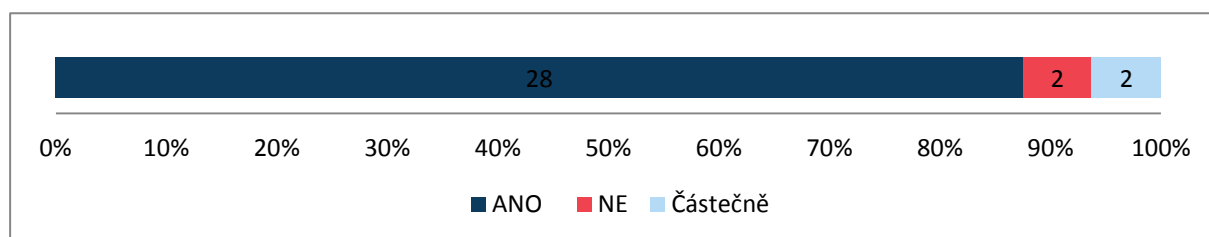
Graf 3: Hodnocení podpory z hlediska obsahu

N=32

Přes 80 % respondentů vnímá odborný posun pedagogických pracovníků dosažený díky podpoře, již je pedagogický sbor zasažen. Dle vyjádření některých respondentů se někteří pedagogové velmi posunuli a jejich práce jim začala dávat větší smysl: „*Kolektiv pedagogů se po absolvování školení a kurzů celkově zlepšil v administrativních činnostech, tvoření individuálních plánů, ve spolupráci s poradenskými centry i celkově v orientaci v systému,*“ uvedl jeden z respondentů. Školní garanti APIV opakovaně poukazují na fakt, že čím více PP do problematiky společného vzdělávání pronikají, tím méně obav z ní mají.

Graf 4: Hodnocení odborného posunu

N=32

Školy dle vyjádření kladou důraz na pečlivost výběru pedagogických pracovníků, kterým bude podpora poskytována. Na školách se osvědčuje pro podporu vybrat především začínající pedagogy, kteří nemají s tématem společného zdělávání tolik zkušeností, nebo podporu zacílit na zkušenější pedagogy, kteří pracují ve školství již dlouho a je potřeba je průběžně dovzdělávat, osvěžit teoretické znalosti a zamyslet se nad novými trendy ve vzdělávání.

Nejvíce respondentů, téměř 30 % dotázaných, spatřuje největší bariéry v časově-organizační náročnosti, což bylo často vytýkáno ze strany škol i v minulém dotazování. Ve srovnání s minulým dotazováním cílových skupin projektu je však nyní znatelně méně času na vyčerpání dohodnutého objemu podpory. U škol se tak začíná projevovat větší míra nervozity, aby se podařilo úspěšně naplánovat školení pedagogického roku během následujících měsíců a let a nenarušit tak probíhající výuku žáků na školách. Školy mají konání VP pro své pedagogické pracovníky často naplánována již nyní až do konce trvání projektu. To řada respondentů hodnotí jako nevýhodu vzhledem k mnohdy rychlému vývoji situace ve škole, změnám podmínek, potřeb žáků i pedagogů. Současné nastavení projektu brání v pružné reakci projektu na aktuální potřeby škol. Skutečné problémy však přicházejí ve chvíli, kdy je školení v této fázi projektu zrušeno na poslední chvíli ze strany lektora. Taková praxe činí školám problémy spojené s následnými dalšími nutnými přesuny termínů, složitým sháněním jiného vhodného lektora na původní termín za pomoci Centra podpory. Malým a specializovaným školám v takových případech nezbyvá jiné řešení než konání školení v soukromém čase zaměstnanců školy nebo organizaci ředitelského volna, které je však také nutné řešit s mohutným předstihem.

Většina respondentů uvádí, že lektoři jsou často velmi časově vytížení a je téměř nemožné si je rezervovat, konkrétně je to především v případech VP, expertních službách a koučinku. Tato vytíženost se také často projevuje v tom, že lektoři odmítají jezdit do vyloučených lokalit.

Z terénního šetření i zpětných vazeb je zřejmé, že potřebu škol naplňují především individuální formy podpory. Dle manažera KA 1 se ukazuje, že školy nepotřebují tak velké množství VP a že do budoucna je nutné se zamýšlet nad jinými formami dalšího vzdělávání a zaměřit se na individualizaci nabízené podpory. To potvrzuje i jedna z kouček, která ve zpětné vazbě z výcviku koučů oceňuje, že projekt APIV B myslí i na psychickou podporu VPP a PP. Pracovníci škol dle jejího názoru nepotřebují tolik odborného školení jako spíše péči o sebe.

Koordinátorky spolupráce projektu APIV B pak také vyzdvihují změnu pohledu na podporu školám, která by do budoucna měla být více komplexní. Na podporu konkrétní školy by se zaměřovalo více systémových projektů a škola by tak obdržela podporu ve více oblastech (v současné době se projekty spíše snaží, aby se při zapojování škol nepřekrývaly).

Závěry:

- Podpora obecně vnímána jako přínosná. Většina škol považuje podporu z projektu spíše za cenné opakování. Ve většině případů však dochází i k přenosu zcela nových znalostí, které přispívají k otevírání diskuzí na dané téma v pedagogických sborech
- Přes 80 % respondentů vnímá odborný posun pedagogických pracovníků dosažený díky podpoře, již je pedagogický sbor zasažen.
- Největší obtíže jsou v současné době spatřovány v časově-organizační náročnosti v souvislosti s rezervacemi termínů a současně školitelů.

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.7. Dochází v krajských sítích spolupracujících škol k efektivnímu předávání příkladů dobré praxe?

Zdroje informací:

- *řízené rozhovory s manažery KA*
- *řízené rozhovory s koordinátory spolupráce KA 7 APIV A a KA 5 APIV B*
- *řízené rozhovory s pracovníky CP*

Předávání příkladů dobré praxe v oblasti společného vzdělávání je jedním z očekávaných výsledků existence krajské sítě škol. K síťování škol a předávání příkladů dobré praxe prozatím probíhá pouze omezeně.

K síťování škol prozatím dochází pouze prostřednictvím setkání školních garantů APIV (často jsou jimi ředitelé škol), která se konají cca 2x ročně. Dále dochází k síťování na úrovni krajů při setkáních na CP. Ředitelé škol se dále setkávají při realizaci VP pro management škol. Na úrovni škol a jednotlivých PP prozatím k síťování nedošlo. K tomu by měly sloužit odborné stáže. Téma síťování bylo diskutováno na odborném panelu Spolupráce, který byl realizován v dubnu 2019, a z tohoto panelu vzešlo pro KA 1 doporučení, které bylo využito pro zpracování konceptu odborných stáží. Ten je v současné době připraven. Je připraveno i financování odborných stáží. Přijímající škola a konkrétní PP obdrží finance na to, že se stážistovi bude věnovat. Dále bude financována činnost tzv. garanta stáže (moderátora),

který zjišťuje potřeby stážisty, společně se stážistou stanovuje cíle odborné stáže a vyhodnocuje, zda stáž tyto určené cíle naplnila. Samotný stážista je pak následně menší částkou odměněn za to, že nabyté zkušenosti prezentuje svým kolegům na škole.

Za účelem získání neformálních příkladů dobré praxe byl jejich sběr zakomponován do dotazníku k profesním portfoliím PP. Jejich průběžný sběr byl zahájen v červnu 2019. Příklady dobré praxe budou tvořit i obsah interaktivní aplikace tvořené v rámci KA 3 APIV B.

Závěry:

V současné fázi projektu dochází k omezené míře předávání příkladů dobré praxe mezi školami zapojenými v síti, a to následujícími způsoby:

- Setkání školních garantů APIV cca 2x ročně;
- setkání na CP;
- setkání ředitelů škol při realizaci VP pro management škol;
- síťování na úrovni škol a jednotlivých PP započne v nejbližším období prostřednictvím odborných stáží;
- příklady dobré praxe byly zjišťovány také prostřednictvím dotazníku k profesním portfoliím, poznatky budou tvořit součást obsahu interaktivní aplikace v rámci KA 3.

EO A.2: Jak napomohla realizace projektů APIV A a APIV B školám a učitelům při implementaci §16 školského zákona ve znění zákona č. 82/2015 Sb.?

- Případové studie na 5 zapojených a 5 nezapojených školách

V případové studii bylo navázáno na vytvořené medailonky obsahující vstupní parametry škol a profily škol popisující situaci ve vztahu k zavádění SV. Dělo se tak prostřednictvím identifikace specifického tématu školy, které se více či méně váže k oblasti SV. Jednalo se o témata z oblasti SV, ve kterých škola např. exceluje, se kterými se běžně potýká a vytvořila si tak vlastní strategie vedoucí k překonání problémů, ale i problematická témata, na která škola zatím nedokázala adekvátně zareagovat a přispět tak k vytvoření podmínek vedoucích k úspěšnému zařazování žáků se SVP do běžného proudu vzdělávání. Potenciální témata vhodná pro hloubkovou analýzu byla zpracovatelem na jednotlivých školách vytipována ve většině případů již v rámci vstupních rozhovorů se zástupcem školy, popř. ŠPP. Pro účely 2. PZ byla se zástupcem školy závěrečně potvrzena a následně na základě rozhovoru s představitelem dané oblasti zpracována. Tak bylo dosaženo hloubkových pohledů na vybrané téma z oblasti SV na 5 v projektu zapojených a 5 nezapojených školách:

Tabulka 3: Výběr témat pro hloubkový pohled na vybrané téma z oblasti SV

Nezapojené školy			Zapojené školy		
Případová studie	Typ	Téma	Případová studie	Typ	Téma
1	MŠ	Práce s dvouletými dětmi	6	MŠ	Práce s dvouletými dětmi
2	ZŠ	Šetření na škole ve prospěch případové studie bylo přerušeno vzhledem k dění na škole. Zřizovatel školy v současném období jedná o jejím sloučení s jinými školami nebo jejím případném úplném uzavření	7	ZŠ	Práce s žáky-cizinci

		<i>(podrobně popsáno v příloze č. I. 4). Zpracovatel dočasně zůstane v roli pozorovatele a o vývoji na škole bude informovat v rámci další vlny šetření.</i>			
3	ZŠ	Práce s žáky-cizinci	8	ZŠ	Spolupráce s asistentem pedagoga
4	SŠ	Práce s pedagogickým sborem	9	ZŠ	Práce s nadanými žáky
5	ZŠ	Spolupráce s asistentem pedagoga	10	MŠ	<i>Téma se nepodařilo identifikovat.</i>

Na zpracování hloubkového pohledu na vybrané téma z oblasti SV zpracovatel navázal u zapojených škol zjišťováním podpory plynoucí z projektu pro zvolené specifické téma školy. V případě, že zástupce školy nebyl schopen identifikovat jakoukoli míru podpory ve vybraném tématu školy plynoucí z projektu, byl dále dotazován na další ucelené oblasti SV, kde se situace díky působení podpory z projektu měnila.

Na školách byl v rámci 2. PZ zjišťován názor rodičů na klima školy. Rodičům byly distribuovány online dotazníky, které obsahovaly otázky zasahující 3 hlavní aspekty ovlivňující výsledné klima školy². Jedná se o aspekt personálního zajištění (charakteristiky osob a jejich kompetence), kultury školy (např. kurikulum, hodnotový systém ve škole, image školy, symboly) a sociálních vztahů (mezi jednotlivými skupinami ve škole i uvnitř těchto skupin). Provedené šetření ilustruje, jak jsou vnímány tyto jednotlivé aspekty a také celkové klima školy na zapojených školách, tedy zhruba roku plného působení projektu na školách, a nezapojených školách, tzn. zda zde panuje (spíše) spokojenost nebo (spíše) nespokojenost. V případové studii je vyjádřen rovněž tzv. index percepce vycházející ze čtyřbodové škály odpovědí (odpověď: Určitě ano = 1 bod; odpověď: Spíše ano = 2 body; odpověď: Spíše ne = 3 body; odpověď: Určitě ne = 4 body. Čím více se tak aritmetický průměr odpovědí v rámci jednotlivých aspektů i celkový blíží číslu 1, tím lépe byl jednotlivý aspekt nebo celkové klima školy hodnoceno (vše viz příloha I.4). Na závěr evaluace (Závěrečná zpráva) je v rámci případové studie plánováno opakované šetření. Zpracovatel od popsaného postupu očekává možnost odhalení vývoje názorů rodičů na tuto oblast na jednotlivých školách v souvislosti s dlouhodobým působením projektu. Vzorek v projektu nezapojených škol v této souvislosti může sloužit jako ilustrace možného vývoje klimatu školy bez podpory projektu.

U případové studie 2 vzhledem k okolnostem naznačeným v tabulce výše nebyl online dotazník rodičům poskytnut. U případové studie 10 byla u dotazníku zaznamenána příliš nízká návratnost, zpracovatel tak v tomto případě nepřistoupil k vyhodnocení dotazníku. *U případové studie 9 škola odmítla dotazník zjišťující klima školy distribuovat.*

Na závěr bylo provedeno také šetření se zástupci zřizovatele škol zapojených v případové studii. Byla zjišťována schopnost orientace zástupce zřizovatele v oblasti SV, způsoby získávání potřebných obecných informací. V druhé části poté dlouhodobá míra informovanosti zástupce zřizovatele o potřebách školy v souvislosti s oblastí SV, o problémech, kterým škola čelí. U zapojených škol v projektu byla zjišťována také míra informovanosti zřizovatele o přítomnosti podpory z projektu na škole a míře vlivu této podpory na danou školu.

² Zpracovatel vycházel jak v tvorbě dotazníku, tak při jeho vyhodnocení především ze souboru dotazníků pro učitele, žáky a rodiče Klima školy v rámci projektu Cesta ke kvalitě zpracovaného NÚV.

Společné specifické téma na v projektu zapojené a nezapojené škole stejného druhu z šetření vyplynulo v případě případové studie 1 a 6, 3 a 7, a také v případě případové studie 5 a 8. V těchto případech tak bylo možné dosáhnout hodnocení možného vlivu .

Téma Práce s dvouletými dětmi na v projektu zapojené a nezapojené škole

Na zapojené škole byla ve prospěch umístění dvouletých dětí vybudována samostatná „škola dvouletých“ jako odloučené pracoviště (došlo k rekonstrukci samostatné budovy tak, aby v rámci nového zařízení byly vytvořeny specifické podmínky pro dvouleté děti). V případě nezapojené školy funguje speciální třída dvouletých na pracovišti, které dále obsahuje dvě třídy běžných dětí, jednu se staršími dětmi a jednu s mladšími. Ředitelky se shodují na nezbytnosti vybudování těchto speciálních vzdělávacích zařízení specificky dle potřeb takto malých dětí. Na zapojené škole došlo v této záležitosti k vytvoření celého projektu přesně odpovídajícímu nejmodernějším požadavkům. Na nezapojené škole jsou tyto děti umístěny ve zvláštní třídě vybavené přebalovacími pulty, dětskou stravou apod., ale jinak v klasické budově MŠ.

Obě školy se shodují na faktu, že k chopení se příležitosti vybudovat vzdělávací zařízení pro dvouleté děti je vedl nedostatek dětí v MŠ obecně a také identifikace poptávky ze strany matek. Obě školy disponují vlastními metodickými materiály vycházejícími ze školního vzdělávacího programu. Zapojená škola disponuje učitelkami, které jsou profilovány přímo na tuto skupinu dětí. Na nezapojené škole dochází k rotaci učitelek každým školním rokem. Obě školy potvrzují potřebu zachování nižšího počtu dětí na jednu třídu, tento počet se pohybuje do 20 dětí ve třídě. Obě školy se shodují na faktu, že dvouleté děti by měly být umístěny zvlášť od ostatních, starších dětí. Ředitelka zapojené školy považuje stávající počet učitelek na třídu za dostačující, na nezapojené škole je počet PP na tuto třídu považován spíše za nedostatečný. Ředitelka nezapojené školy musí každým školním rokem kalkulovat, aby se jí podařilo zajistit personální pokrytí této třídy. Obě ředitelky se shodují na tom, že návyky, které si dítě vytvoří během docházky do třídy pro dvouleté, později značně napomáhají při práci učitelek v běžných třídách. Tyto děti jsou socializované.

Obě ředitelky se shodují na možné eliminaci jevů spojených se SVP v důsledku umístění dvouletých dětí do vzdělávacího zařízení do budoucna. Jsou dříve pod dohledem vzdělávací instituce, dříve diagnostikovány a je možné začít dříve rozvíjet nerovnoměrně rozvinutá mozková centra dítěte. Ředitelky se rovněž shodují na tom, že by v současné době nebyly nakloněny přijmout do třídy dvouletých dítě se SVP.

Ředitelka nezapojené školy konstatuje nízký přínos absolvovaných vzdělávacích programů věnovaných vzdělávání dvouletých dětí. Škola si během trvání speciální třídy dvouletých našla postupně vlastní osvědčené způsoby práce a vytváření podmínek v tomto prostředí. Ředitelka zapojené školy preferuje interní systém vzdělávání PP na škole. Jako speciální pedagog organizuje školení pro PP sama. Na projektu, který po dlouhé době považuje za smysluplný, oceňuje fakt, že si lze v projektu vybrat téma, které je pro školu a její situaci aktuálně zajímavé. Přestože je škola ve výchově dvouletých dětí poměrně velmi vepředu a podpora PP tak směřovala tam, kde škola cítí sama sebe v silné pozici, na vzdělávací program týkající se podmínek pro dvouleté děti byly vyslány i PP, které v MŠ dvouletých běžně nepracují. Byly tak proškoleny PP pro případnou budoucí situaci. Potřeba školení tak tímto způsobem byla sejmuta z osoby ředitelky školy. Lektor obohatil PP příklady z praxe (např. k diagnostice), PP zároveň mohly pokládat dotazy.

Z šetření u rodičovské veřejnosti na obou školách vyplývá velmi vysoká spokojenost rodičů ve zkoumaných oblastech. Nejvyšší míru spokojenosti lze na nezapojené škole sledovat v souboru aspektů skrývajícím se pod obecným označením „kultura školy“ zahrnující kurikulum, hodnotový systém, image a symboly. Na nezapojené škole je v rámci klimatu školy nejvýše hodnoceno personální složení, tzn. Charakteristiky osob a jejich kompetence.

Pokud se jedná o vztah zřizovatele školy k oblasti SV a ke škole z hlediska této oblasti, na obou školách zřizovatel funguje jako účinná podpora, jak materiální, tak finanční, pro potřeby školy. Na zapojené škole navíc zřizovatel školy využívá expertizu ředitelky v oblasti SV i pro řešení problémů na dalších vzdělávacích institucích ve své gesci.

Téma Práce se žáky-cizinci na v projektu zapojené a nezapojené škole

Obě školy jsou v posledních letech vystaveny nadměrnému přílivu žáků-cizinců (ž-c) ať už v důsledku mohutné výstavby v rámci městské části nebo vzhledem k blízké vzdálenosti velkého obchodního centra koncentrujícího příslušníky cizí národnosti. Na zapojené škole na rozdíl od nezapojené byla vytvořena pozice koordinátora pro žáky-cizince. Je zde vedena úzká spolupráce s organizací META, která má v budově školy dokonce své vlastní pracoviště. Koordinátor pro ž-c se o oblast vzdělávání ž-c systematicky zajímá a vzdělává se v ní. Koordinátor pro ž-c metodiky vede ostatní PP a je jim nápomocen v řešení případných problémů. Práce se skupinou ž-c je do velké míry postavena na systému diagnostiky, podle které jsou ž-c rozřazováni dále do skupin. Na zapojenou školu je od letošního školního roku přijat také nový učitel určený pro paralelní výuku češtiny jako cizího jazyka. Na nezapojené škole se o tuto oblast starají výchovné poradkyně pro 1. a 2. stupeň. Letošní rok byl pro ž-c uvolněn speciální pedagog, který si mladší ročníky opět sdružuje v rámci paralelní výuky. Zaměstnanci školy tento postup považují za počátek systematické práce v této oblasti.

Zapojená škola díky spolupráci s organizací META zajišťuje efektivní komunikaci s rodiči těchto žáků. Nezapojená škola považuje za současnou situaci kolem dorozumívání se se skupinou rodičů za velmi zatěžující zasahující i do soukromého času PP.

Obě školy konstatují dobrou vůli běžných žáků ve třídě přijímat omezení, znevýhodnění a odlišnost těchto žáků. Na nezapojené škole PP více vnímají problémy, které přináší kulturní odlišnost ž-c. Na nezapojené škole se s problémy plynoucími z kulturních odlišností nesetkávají. Nesetkávají se ani s tvorbou cizojazyčných skupin žáků stejné národnosti na rozdíl od školy nezapojené.

V rámci šetření u rodičovské veřejnosti na nezapojené škole bylo identifikováno nepříznivé školní klima. Naopak u školy zapojené byla identifikována výrazně vyšší míra spokojenosti s jednotlivými aspekty klimatu školy. Na obou školách byl rodiči hodnocen nejvýše aspekt sociálních vztahů zahrnující vztahy mezi jednotlivými skupinami aktérů školy a uvnitř těchto skupin.

Zapojená škola necítí dostatečnou podporu ze strany zřizovatele. Nezapojená škola jmenuje nedostatečnou podporu spíše ze strany státu. Nezapojená škola spolu se zástupcem zřizovatele sdílí společnou myšlenku nad totální nenápomocností a nesmyslností současného systému zavádění podpůrných opatření pro školy, který přinesla novela školského zákona (zákon č. 82/2015 Sb.) platná od roku 2016. Shodují se na tom, že škola by v této věci měla disponovat většími pravomocemi a směřovat vynaložené finanční prostředky dle svého vlastního uvážení.

Zapojená škola vnímá posun díky podpoře plynoucí z projektu i u hloubkově zkoumaného tématu žáků-cizinců. U této skupiny znevýhodněných žáků totiž chybí možnost nastavení podpůrných

opatření na základě diagnostiky provedené v poradenském zařízení. PP přitom poskytují individualizovanou podporu těmto žákům stejně jako dalším skupinám. Projekt podpořil zaměstnance školy v potřebné úrovni odbornosti, pomohl nastavit principy hodnocení těchto žáků (formativní hodnocení). Podpora z projektu znatelně napomohla také v oblasti diferenciací výuky, pedagogické diagnostiky. Projektem byla nezanedbatelně podpořena rovněž pozice koordinátora pro žáky-cizince, protože byl zapojen v podpoře formou mentoringu – získal tak individuální podporu v oblasti práce s neznámým, spolupráce s kolegy.

Téma Práce s Asistenty pedagoga na v projektu zapojené a nezapojené škole

Obě školy využívají AP od jeho zavedení, tedy 5 let. Na nezapojené škole je AP na 1. i na 2. stupni. Na zapojené škole letos prvně AP i na 2. stupni, tzn. od začátku byli AP nasazeni pouze na 1. stupni. V rámci přechodu AP na 2. stupeň byli PP 2. stupně krátce proškoleni.

Na obou školách jsou AP vnímáni jako nenahraditelná součást pedagogického sboru. Tento přístup funguje i jako zpětná motivace pro AP. Na obou školách je vyvíjena snaha o neustálý rozvoj a nejlepší uchycení této pozice na obecné i individuální úrovni. Obě školy zapojují AP do akcí školy jako svébytnou součást pedagogického sboru, zástupcům nezapojené školy ovšem není zcela jasné, jak náklady spojené se zapojováním AP do akcí typu teambuilding financovat.

Zapojená škola preferuje tvoření dlouhodobých stabilních tandemů AP-žák. Ke změně pravidel nebo výměně AP dochází pouze ve chvíli „ponorky“ nebo dalších nežádoucích projevů vyplývajících právě z dlouhodobé spolupráce. Na nezapojené škole se osvědčila praxe cílené fluktuace AP mezi třídami – dochází tak k efektu sdílené praxe, je tak zvyšována kvalita AP a škola získává možnost zastoupení AP v případě potřeby. Právě zastupitelnost AP vnímá škola jako problém, který je systémově nepodchycen.

Systematická práce na podpoře AP je na nezapojené škole uskutečňována např. díky organizaci metodických setkání AP, PP a metodiků prevence, sdílením praxe mezi AP a supervizí postupů. Do systematické podpory AP je zapojen také školní psycholog a školní speciální pedagog. Podstatnou roli hraje také systematická motivace AP ze strany vedení školy. Na zapojené škole hlavní část práce na systematické podpoře AP zajišťuje školní psycholog. Hromadná pravidelná setkávání jsou zde v tuto chvíli spíše v plánu. Podpora je poskytována individuálně.

Zapojená škola proklamuje potřebu možnosti přidělení 2. AP v případě přítomnosti žáka s vysokým stupněm PO. V tuto chvíli by pouhý 1 AP na třídu nemohl pomáhat celé třídě, nýbrž pomáhal by pouze jednomu žákovi, kterému je přidělen. AP je přitom důležitý i pro dalšími žáky s potřebou PO i samotného učitele. Sdílenou bariérou je nízké platové ohodnocení AP, to je na obou školách kompenzováno nabídkou rozšíření pracovního úvazku ve školní družině.

Nezapojená škola organizuje vzdělávání AP především interně „učením se z praxe“. Zapojená škola vyhledává školení v konkrétních potřebných oblastech vně školy.

Šetření u rodičovské veřejnosti na nezapojené škole ukázalo relativní spokojenost s jednotlivými aspekty klimatu školy. Rodiče zde opět nejlépe hodnotily oblast sociálních vztahů na škole. Zapojená škola vykazuje ve všech sledovaných aspektech zhruba o 10 % vyšší míru spokojenosti. Nejlépe je zde naopak hodnocen personální složení školního sboru.

Případové studie 9 a 4 se zabývaly rozdílnými tématy. Hlavní poznatky z šetření v rámci případové studie 9 na zapojené škole jsou tak zahrnuty v omezenější míře, závěry z šetření na nezapojené škole v rámci případové studie 4 jsou k dispozici v příloze PZ.

Téma Práce s nadanými žáky na zapojené škole

Škola disponuje komplexním systémem podpory nadaných žáků, péče o nadané žáky je jedním ze strategických cílů školy, a to i na základě faktu, že je na školu historicky přijímáno vysoké procento žáků s SVP na opačné straně škály prospěchu. Diagnostika je prováděna různými způsoby zahrnujícími poradenské zařízení, školního psychologa, organizaci Mensa. Na základě diagnostiky jsou seskupováni žáci z jednotlivých ročníků účastníci se speciální výuky.

Téma práce s nadanými žáky v rámci VP měla škola v době zpracován 2. PZ rezervované, nikoli však absolvované. Pedagogický sbor včetně AP a vychovatelek ze školní družiny se však do té doby účastnil jiných témat, která škola hodnotí jako velmi prospěšná. Aby škola dosáhla skutečně hloubkového poznání, byla tato témata navíc podpořena dalším druhem podpory, jako je odborník na dané téma v rámci expertních služeb.

Závěr:

Ze srovnání situace na zapojených a nezapojených školách v projektu z hlediska hloubkově popsaných témat lze vyvodit následující závěry, které se vážou k potenciálnímu přispění projektu při úspěšné implementaci §16 školského zákona ve znění zákona č. 82/2015 Sb.:

- Přítomnost projektu napomohla zapojené škole v posílení sebejistoty PP i VPP v oblasti péče o dvouleté děti (ale i v dalších oblastech). Lektor, který navštívil školu, pedagogický sbor ujistil o správnosti jejich postupu. Zároveň sejmul nutnost proškolení PP z v tomto směru výjimečně vytížené osoby ředitelky. Ředitelka díky projektu přichází na zdroje inspirace, je motivována k zavádění inovací. Na nezapojené škole panuje vůči vzdělávání PP v oblasti dvouletých spíše obecná skepse. Energii vynakládají spíše na udržení přijatelných provozních podmínek nežli na zavádění inovací.
- Přítomnost projektu napomohla zapojené škole v posílení oblastí, kde škola cítí jisté mezery. Díky zasažení podpory z projektu byla podpořena také osoba koordinátora pro ž-c. Nezapojená škola se potýká s výzvami spojenými s oblastí SV, specificky oblastí ž-c, bez pocitu dostatečné podpory, především s vnímanou absencí pevného nastavení systému pro tuto oblast.
- Pravidelná báze podpory AP ze strany školy během školního roku je v současné době identifikována spíše u školy nezapojené. Zdá se, že zapojená škola řeší nastalé situace ve srovnání s nezapojenou školou spíše ad hoc a do podpory AP je oficiálně zapojena pouze funkce školního psychologa, jenž za AP zodpovídá. Podpora projektu v této oblasti spočívala pouze v zapojení vybraných AP do účasti na VP.

EO A.3: Jak probíhá spolupráce s ostatními relevantními projekty a jakých společných výsledků bylo dosaženo?

Zdroje informací:

- řízené rozhovory s manažery KA
- řízené rozhovory s koordinátory KA Spolupráce

- *řízené rozhovory s věcným garantem výzvy a se zástupcem věcně příslušné sekce MŠMT*
- *CAWI/CATI s koordinátory spolupráce spolupracujících projektů*
- *dotazníkové šetření mezi účastníky odborných panelů*

Spolupráce mezi projekty je spíše v rovině informovanosti mezi systémovými projekty. Již z principu by projekty měly být nastaveny tak, aby se vzájemně nepřekrývaly. Projekty by na sebe měly navazovat a vzájemně se doplňovat, každý ale řeší unikátní témata. Z této skutečnosti pak vyplývá to, že není příliš prostor pro intenzivní spolupráci projektu či vytváření společných výstupů. Spolupráce spočívá spíše ve výměně zkušeností, poskytování dat či například organizaci společných konferencí a dalších akcí.

Projekt APIV A má ve všech klíčových aktivitách navázanou spolupráci s odbornou veřejností i akademickou sférou. Z podstaty klíčových aktivit projektu pak dochází především ke spolupráci na úrovni institucionální než mezi systémovými projekty. I když i k té v ojedinělých případech dochází. Například projektový tým KA 2 spolupracuje s projektem P-KAP na výběru středních škol pro 2. fázi výzkumu self-efficacy.

Spolupráce na úrovni KA Spolupráce probíhá s jinými IPs prostřednictvím průběžně plánovaných setkávání a jednání za účelem výměny informací o projektových aktivitách (P-KAP, KIPR, IKV, KSH, SRP, SYPO). Na základě komunikace poté mezi jednotlivými projekty dochází k větší či menší míře vzájemné podpory. V případě projektu APIV A je to kromě účasti na odborných panelech (popř. Odborné platformě společného vzdělávání) také poskytnutí či přijetí doporučení vhodných školitelů (pro projekt KIPR) nebo škol (pro 2. fázi výzkumu self-efficacy na SŠ poskytnul projekt P-KAP) atp.

Projekt APIV B koordinuje svou činnost spolu s vícero projekty v souvislosti s poskytováním podpory pro zpracovatele ŠIKK. Jedná se o IPs SRP, P-KAP, KSH a IKV. S projekty realizovanými shodnou institucí, tedy NIDV, projekt APIV B nachází širší možnosti průniku aktivit. S projektem SRP spolupracuje při přípravě a realizaci webinářů, součinnost je rozvíjena rovněž ve věci tzv. inspiromatu pro příjemce IPo MAP. Dochází k účasti zástupců projektu APIV B na místních konferencích projektu SRP a informačních setkáních k MAP. Ke spolupráci na úrovni center podpory dochází rovněž v případě projektu SYPO mezi krajskými metodiky.

Mezi vnímané bariéry spolupráce ze strany zástupců napříč projekty patří omezený počet disponibilních odborníků v ČR, personální mezery v projektových týmech, nedostatečné zkušenosti členů projektového týmu se spoluprací s jinými projekty, omezené časové kapacity vedoucích projektových pracovníků.

Největší spolupráce samozřejmě probíhá mezi projekty APIV A a APIV B v návazných klíčových aktivitách KA 3 APIV A a KA 2 APIV B. Ke spolupráci dochází ale i v jiných oblastech, kdy zjištění z klíčových aktivit APIV A mohou být přímo využitelné pro zvýšení kvality dalšího vzdělávání PP a lektorů DVPP, které zajišťuje jak realizátor projektu APIV B, tak kmenová činnost NIDV.

Příkladem institucionální spolupráce může být například intenzivní spolupráce projektového týmu KA 4 projektu APIV A se zástupci ČŠI, kdy jsou diskutovány možnosti využití elektronického testového prostředí ČŠI pro zadávání testových úloh diagnostického nástroje žákům OMJ. V rámci KA 4 probíhá také spolupráce například se společností META o.p.s., která se zabývá vzděláváním žáků-cizinců. Na jejich stránkách je například zveřejněna zpráva z monitoringu. Rovněž při realizaci projektu APIV probíhá spolupráce například s organizacemi Rodiče za inkluzi, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání či společností META.

Spolupráce se rozvíjí rovněž za přispění MŠMT. Oddělení koncepce a přípravy výzev v PO 3, Odbor koncepce a vedení OP, sekce IV EU a ESIF organizovalo setkání realizátorů projektů IPs v rámci akce KLIMA. Dle vyjádření koordinátorek spolupráce KA 5 APIV B se těchto setkání bohužel zpravidla neúčastní zástupci věcné sekce II. MŠMT (na několika setkání účastnili zástupci odboru správy a řízení vzdělávací soustavy). Obdobná setkání v současné době organizuje věcná sekce II MŠMT. Na setkáních probíhá informování pracovníků MŠMT o fungování projektů a řeší se věcné otázky. Koordinátorky spolupráce by přivítaly setkání IPs zaměřené více na synergii jednotlivých IPs.

Přínos aktivity Spolupráce se tolik neprojevuje nyní, kdy jsou projekty a zaměření jejich KA dané a nelze na nich příliš mnoho měnit. Může mít ale velký přínos do budoucna. Projekty od sebe navzájem čerpají zkušenosti, vzájemná komunikace a spolupráce se rozvíjí a bude se při přípravě projektů na ní lépe navazovat. Sdílení informací mezi projekty vytváří předpoklady pro lepší koordinaci přípravy projektů pro nové programovací období. K lepší spolupráci dochází i mezi institucemi.

Přínos aktivity Spolupráce je také možno spatřovat v zavedení nového způsobu komunikace. Zatímco dříve projekty mezi sebou komunikovaly na úrovni vedení, ke komunikaci nyní dochází na nižší pracovní úrovni a komunikace je tak efektivnější.

Dle koordinátorek KA 7 APIV A spolupráce posílí společné působení IPs na změny ve vzdělávacím systému. „*Nicméně IPs nezpůsobují změnu, ale vytváří nové systémové prvky, které se sdílí např. prostřednictvím odborného panelu, kde je možnost na tyto prvky nahlížet z různých hledisek, což vede k větší systémovosti. Změnu jako takovou však musí způsobit zadavatel (začleněním těchto nových prvků do vzdělávacího systému) - MŠMT.*“

Jednoznačný přínos aktivity Spolupráce oceňuje i věcný garant výzvy a zástupce věcně příslušné sekce. Díky této aktivitě spolu IPs koherentně komunikují, a i když spolupráce pobíhá třeba jen v maličkostech, už jen pouhý fakt, že členové projektových týmů vědí, na koho se obrátit při řešení nějakého konkrétního problému, má svůj význam.

Závěry:

- Spolupráce mezi projekty je spíše v rovině vzájemné informovanosti mezi systémovými projekty, výměně zkušeností, vzájemného poskytování dat atp.
- Na základě komunikace mezi jednotlivými projekty dochází k větší či menší míře vzájemné podpory.
- Největší spolupráce samozřejmě probíhá mezi projekty APIV A a APIV B v návazných klíčových aktivitách KA 3 APIV A a KA 2 APIV B.

EO A.4: Jaké byly nezamýšlené dopady projektů APIV?

Zdroje informací:

- řízené rozhovory s manažery KA
- řízené rozhovory s pracovníky Center podpory
- řízené rozhovory se školními guaranty APIV na vzorku 30 zapojených škol
- terénní šetření související s případovými studii

Řešení otázky je zaměřeno na identifikaci pozitivních i negativních nezamýšlených dopadů u hodnocených projektů, přičemž principem hodnocení je zmapování celé intervence (pomocí intervenční logiky) a popis těch kauzálních řetězců, které vedly k neplánovaným dopadům.

Řešení evaluační otázky je založeno na kombinaci desk research a terénního šetření. Při hodnocení bude využita metoda Process tracing.

Postup vyhodnocení evaluační otázky je popsán v následujících krocích:

1) Revize teorie změny

Za účelem zpřehlednění vazeb mezi jednotlivými aktivitami projektu, výstupy a výsledky projektu (dopady) byly dílčím způsobem revidovány teorie změny. Teorie změny jsou v příloze č. I. 5 této PZ.

2) Identifikace nezamýšlených dopadů projektů APIV

Níže je uveden seznam nezamýšlených dopadů identifikovaných na základě doposud realizovaného terénního šetření. Uvedeny jsou především nezamýšlené dopady, které byly v rámci šetření zmíněny opakovaně.

Projekt APIV A

- Seberozvoj účastníků výzkumu v rámci KA 2 a jejich působení na změny

Projekt APIV B

- Sdílení zkušeností a problémů z oblasti společného vzdělávání mezi pedagogickými pracovníky
- Zlepšení vztahů na pracovišti
- Zvýšení sebevědomí pedagogických pracovníků

3) Využití základních konceptů metody process tracingu

V dalším kroku jsou využity základní koncepty metody process tracingu: koncept kauzálního mechanismu a jeho testování na základě práce s empirickou evidencí. V případě využití konceptu kauzálního mechanismu se jedná o formu zpracování map kauzálních řetězců u jednotlivých nezamýšlených dopadů.

a) mapa kauzálních řetězců pro nezamýšlené dopady

Kauzální řetězec u process tracingu se principiálně liší od kauzálních řetězců, které se standardně používají u modelů teorie změny. V teoriích změny je hlavní perspektivou osa „vstupy – aktivity - výstupy - výsledky - dopady“. Oproti tomu u process tracingu je hlavním předpokladem, že změna je vždy způsobena aktéry a jejich aktivitami, takže kauzální řetězec musí sledovat, jakým způsobem aktivity různých aktérů ovlivňují další aktéry, kteří reagují, čímž působí na další aktéry atd. Kauzální řetězec končí v bodě, kdy je dosaženo změny (efektu / dopadu), kterou se process tracing snaží vysvětlit.

Níže je uveden způsob, jakým bude zpracována mapa (schéma) kauzálních řetězců pro identifikované nezamýšlené dopady. Na základě výše uvedeného definujeme následující rámcová schémata kauzálního mechanismu (řetězce), která v tuto chvíli slouží především jako ilustrativní vzor.

Schéma 1: Základní schéma - šablona

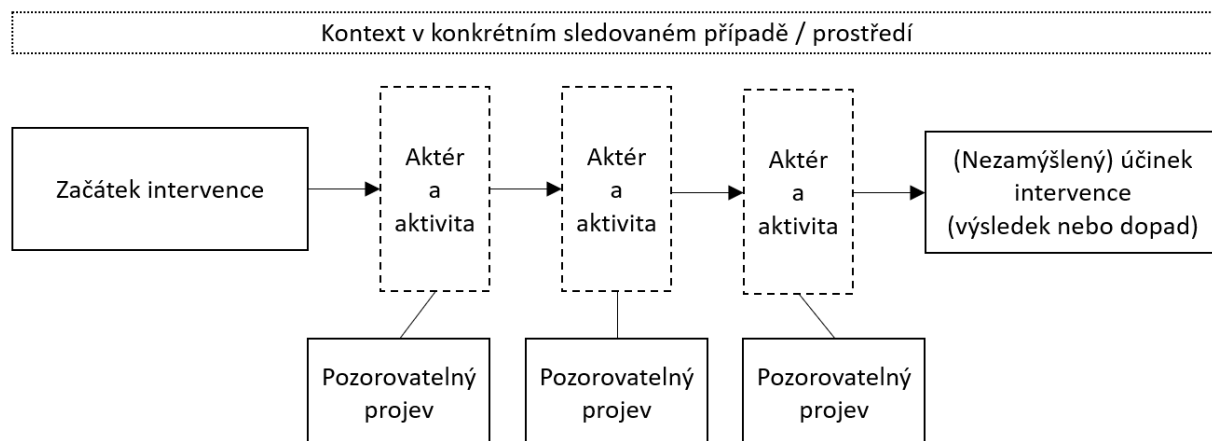
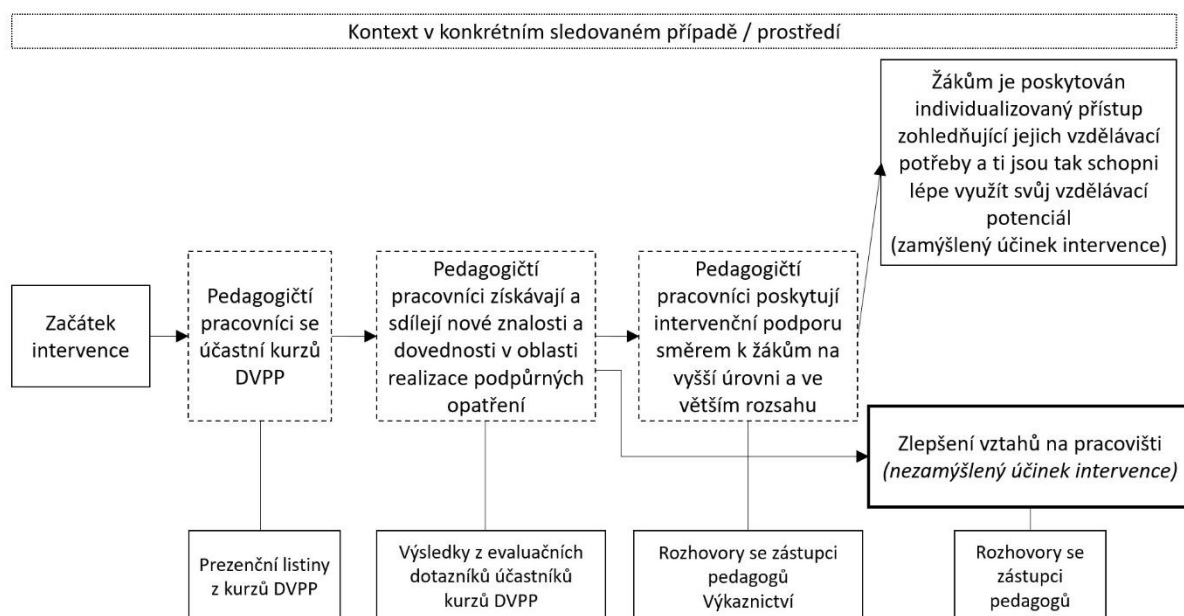

Schéma 2: Základní schéma – ilustrační příklad kauzálního řetězce pro vybraný nezamýšlený dopad

3 2 1 0 1 2 3

b) empirická evidence

Vysvětlení příčiny vzniku daného nezamýšleného dopadu bude podloženo důkazy ze samotného terénního šetření a bude v rámci následujících šetření dále ověřováno (testování hypotéz).

Sběr dat pro doložení empirické evidence je založen zejména na případových studiích škol realizovaných v rámci EO A.2 (ředitelé škol, pedagogičtí pracovníci). Průřezově však budou využita i zjištění z ostatních terénních šetření mezi jednotlivými aktéry (rozhovory se zástupci realizačních týmů a další).

c) kauzální testy (testování kauzálních mechanismů)

Pro testování evidence v rámci metody process tracingu lze odlišit následující fáze:

1) Brainstorming možné empirické evidence na podpoření jednotlivých mezikroků v kauzálním řetězci.

2) Výběr nejvhodnější evidence, kterou budeme sbírat a testovat (podle již realizovaných a plánovaných šetření a dosažitelných dat).

3) V posledním kroku dochází na samotné testování. Pro každou testovanou evidenci si klademe dvě otázky:

a) Je přítomnost dané empirické stopy nezbytná pro potvrzení daného článku kauzálního řetězce? (Pokud ano a podaří se nám prokázat, že tato evidence neexistuje, vážně tím podryváme, případně zcela zneplatňujeme daný článek kauzálního řetězce.)

b) Je přítomnost dané empirické stopy dostačující pro potvrzení daného článku kauzálního mechanismu? (Pokud ano a podaří se empirickou stopu doložit, silně tím podpoříme, případně definitivně potvrdíme daný článek kauzálního řetězce.)

Praktické testování evidence je vedeno touto logikou, ale v rámci aplikace není zpravidla žádoucí zacházet do odborných termínů, jakou jsou teoretická jistota či dostačující podmínka. Hlavním cílem je přesvědčivě zdůvodnit, zda nalezená evidence (a výsledný efekt) mohla vzniknout jiným mechanismem, nebo zda opravdu velmi pravděpodobně vznikla testovaným mechanismem.

Předpoklady a limity metody process tracing

Metoda process tracingu předpokládá možnost flexibilně reagovat na potřeby sběru různých typů evidence. Především pokud je cílem evaluovat nejen kauzální řetězce vyplývající z teorie změny, ale také nezamýšlené dopady intervence.

Hlavním limitem metody process tracingu je časová náročnost jejího zpracování. Ta vyplývá mimo jiné právě z časté nutnosti kombinovat různé zdroje dat a pečlivě posuzovat jejich kvalitu a význam pro testovaný kauzální řetězec. To v praxi znamená, že zpravidla nelze testovat velké množství kauzálních řetězců, ale je vhodné použít process tracing jen pro několik vybraných efektů (dopadů).

Zhodnocení u jednotlivých cílových skupin

Nezamýšlené dopady budou sledovány a vyhodnocovány u následujících cílových skupin.

Tabulka 4: Nezamýšlené dopady u cílových skupin

Cílová skupina	Zdroj dat	Předpokládaný termín šetření
Zástupci realizačních týmů projektů APIV	Rozhovory se zástupci realizačních týmů projektů APIV	Průběžně (Průběžné zprávy, Závěrečná zpráva)
Věcně příslušné sekce MŠMT	Rozhovory se zástupci věcně příslušné sekce MŠMT	Závěrečná zpráva
Vedoucí pracovníci škol a školských zařízení	Rozhovory s řediteli škol	Průběžně (Průběžné zprávy, Závěrečná zpráva)
Pedagogičtí pracovníci	Rozhovory se zástupci pedagogických pracovníků	Průběžně (Průběžné zprávy, Závěrečná zpráva)
Zaměstnanci veřejné správy a zřizovatelé škol	Rozhovory se zástupci realizačních týmů projektů APIV Rozhovory s řediteli škol	Závěrečná zpráva
Pracovníci a dobrovolníci organizací působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání dětí a mládeže	Rozhovory se zástupci neziskových organizací, se kterými probíhá v rámci projektů APIV spolupráce (např. společnost META, Rodiče za inkluzi)	Závěrečná zpráva
Pracovníci organizací působících ve vzdělávání, výzkumu a poradenství	Rozhovory se zástupci organizací působících ve vzdělávání, výzkumu a poradenství (např. Agentura pro sociální začleňování, ČOSIV).	Závěrečná zpráva
Rodiče dětí a žáků	Rozhovory se zástupci pedagogických pracovníků, ředitelů škol	Průběžně (Průběžné zprávy, Závěrečná zpráva)
Veřejnost	Rozhovory se zástupci pedagogických pracovníků, ředitelů škol	Průběžně (Průběžné zprávy, Závěrečná zpráva)
Studenti VŠ (budoucí pedagogičtí pracovníci)	Rozhovory se zástupci realizačních týmů projektů APIV	Průběžně (Průběžné zprávy, Závěrečná zpráva)

Další postup řešení EO v 3. a 4. Průběžné zprávě a v Závěrečné zprávě

V dalších etapách evaluace bude průběžně docházet k následujícím činnostem:

- doplňování a aktualizace seznamu identifikovaných nezamýšlených dopadů na základě zjištění z dalších terénních šetření,
- zpracování kauzálních řetězců pro všechny identifikované nezamýšlené dopady,
- testování jednotlivých kauzálních mechanismů (řetězců) na základě empirické evidence (zjištěných z realizovaných terénních šetření).

5 Závěry a doporučení

5.1 Závěry

Realizace obou projektů se s postupujícím časem zlepšuje, chod jednotlivých činností v projektech se postupně ustaluje. Přispěla k tomu významným způsobem také HPM projektu APIV A. Kromě zabránění v dalším zpoždění realizace KA má HPM pozitivní vliv také na kvalitu výstupů. Projekt APIV B se daří v mezích projektového řízení pružně reagovat na potřeby cílových skupin.

Projekt APIV A

- Je dosaženo předpokladů vedoucích k naplnění cílů ve všech klíčových aktivitách.
- Většina aktivit probíhá dle stanovených harmonogramů (aktualizován byl harmonogram KA 4 a KA 5).
- Využitelnosti výstupů KA 2 by napomohla účast zástupců decizní sféry na odborných panelech, na kterých jsou jednotlivé aspekty společného vzdělávání a identifikované problémy široce diskutovány. Získané informace by tak mohly být přínosnější.
- Z šetření vyplývá přílišná teoretičnost některých témat VP a nedostatek prostoru pro diskusi a odpovědi na konkrétní dotazy PP. V současné době projekt nemá kapacity na tvorbu dalších VP či aktualizaci již vytvořených tak, aby byly zcela naplněny potřeby cílových skupin. Aktualizace je ze strany projektu APIV A prováděna formou webinářů. Dále je tento problém řešen ze strany projektu APIV B, který provádí aktualizace vybraných VP (aktualizace prezentací) a plánuje tvorbu dalších VP zaměřených na poptávaná témata.
- V rámci KA 5 došlo ke změně nastavení z plnění formou veřejné zakázky na plnění formou vlastních zdrojů. Harmonogram KA 5 byl nově upraven podstatnou změnou. KA 5 se nachází v režimu zvýšené kontroly plnění dílčích aktivit tak, aby byla vedena ke zdárnému dosažení požadovaných výstupů.
- Nastavení a realizace celého projektu má předpoklad pro dosažení zamýšlených výsledků a dopadů. U KA 5 je pro dosažení zamýšlených výsledků nutná koordinace v rámci režimu zvýšené kontroly.

Projekt APIV B

- U všech KA existují předpoklady pro naplnění cílů projektu.
- V případě KA 2 přetrvává přítomnost překážek stojících proti naplňování skutečných potřeb cílových skupin. Tyto překážky jsou však postupně systematicky změkčovány a eliminovány.
- U KA 3 je rovněž dosaženo naplnění výsledků a dopadů. Trvá ale, že pokud má aktivita vliv na veřejné mínění, je to vliv, který má potenciál dosah pouze na účastníky akcí nikoli na širokou veřejnost.
- Projekt APIV B má přes veškerá úskalí potenciál k dosažení cílů projektu.

Rizika a bariéry v projektu

- V projektu APIV B bylo identifikováno přetrvávající riziko v podobě nedostatečné kapacity. V projektu APIV A vyvstalo nové riziko v podobě časové náročnosti přípravy RR ČZJ. Závažným novým rizikem pro oba projekty jsou také obtíže v personální a věcné oblasti spojené se sloučením NÚV a NIDV.
- V projektech APIV A i B byla identifikována také řada přetrvávajících bariér zahrnující např. široký záběr projektu APIV A, nebo nízkou disponibilitu lektorů APIV B. Jako nová bariéra v projektu APIV A se ukázala aktualizace vytvořených VP.

Podpora pro cílové skupiny

- Podpora je obecně vnímána jako přínosná. Většina škol považuje podporu z projektu spíše za cenné opakování. Ve většině případů však dochází i k přenosu zcela nových znalostí, které přispívají k otevírání diskuzí na dané téma v pedagogických sborech.
- Přes 80 % respondentů vnímá odborný posun pedagogických pracovníků dosažený díky podpoře, již je pedagogický sbor zasažen.
- Největší obtíže jsou v současné době spatřovány v časově-organizační náročnosti v souvislosti s rezervacemi termínů a současně školitelů.

Přispění projektů k úspěšné implementaci § 16 školského zákona ve znění zákona č. 82/2015 Sb. na zapojených školách

Odpověď je demonstrována dvěma příklady z konkrétní oblasti SV:

- Přítomnost projektu napomohla zapojené škole v posílení sebejistoty PP i VPP v oblasti péče o dvouleté děti (ale i v dalších oblastech). Lektor, který navštívil školu, pedagogický sbor ujistil o správnosti jejich postupu. Zároveň sejmul nutnost proškolení PP z v tomto směru výjimečně vytížené osoby ředitelky. Ředitelka díky projektu přichází na zdroje inspirace, je motivována k zavádění inovací. Na nezapojené škole panuje vůči vzdělávání PP v oblasti dvouletých spíše obecná skepse. Energii vynakládají spíše na udržení přijatelných provozních podmínek nežli na zavádění inovací.
- Přítomnost projektu napomohla zapojené škole v posílení oblastí, kde škola cítí jisté mezery. Díky zasažení podpory z projektu byla podpořena také osoba koordinátora pro ž-c. Nezapojená škola se potýká s výzvami spojenými s oblastí SV, specificky oblastí ž-c, bez pocitu dostatečné podpory, především s vnímanou absencí pevného nastavení systému pro tuto oblast.
- Pravidelná báze podpory AP ze strany školy během školního roku je v současné době identifikována spíše u školy nezapojené. Zdá se, že zapojená škola řeší nastalé situace ve srovnání s nezapojenou školou spíše ad hoc a do podpory AP je oficiálně zapojena pouze funkce školního psychologa, jenž za AP zodpovídá. Podpora projektu v této oblasti spočívala pouze v zapojení vybraných AP do účasti na VP.

5.2 Doporučení

Evaluátor na základě posouzení vývoje identifikovaných bariér konstatuje, že projektové týmu APIV A i APIV B hledají cesty, jak eliminovat vzniklé bariéry, a uplatňují konstruktivní řešení vzniklých problémů. Téměř ve všech identifikovaných bariérách dochází k pozitivnímu posunu. Tabulka níže tak uvádí pouze doporučení, která byla obsažena již v minulé PZ, jsou považována za stále aktuální a prozatím nebyla naplněná.

Tabulka 5: Doporučení

Číslo	Název doporučení	Popis doporučení	Kontext doporučení (vazba na zjištění a závěry)
1)	Posílení týmu lektorů	Je zapotřebí ze strany projektu APIV A vhodně optimalizovat kritéria pro výběr lektorů tak, aby umožnila zapojení dalších odborníků z oblasti školství do projektu a bylo tak umožněno uspokojení poptávky zapojených škol v projektu.	Doporučení se váže k jednomu z nejzásadnější zjištěných problémů, a to nedostatečné dostupnosti lektorů. Byly učiněny kroky k doplnění týmu lektorů a situace se postupně zlepšuje. Stále však trvá, že změna nároků kladených na lektory, by umožnila do projektu zapojit další lektory, kteří mají o zapojení do projektu zájem a přispěla by tak k vyřešení otázky jejich dostupnosti.
2)	Účast zástupců decizní sféry na odborných panelech a poskytnutí zpětné vazby ze strany MŠMT realizátorům projektů.	Využitelnosti výstupů KA 2 a KA 4 projektu APIV A by výrazně napomohlo, kdyby se zástupci decizní sféry účastnili odborných panelů, na kterých jsou jednotlivé aspekty společného vzdělávání a identifikované problémy široce diskutovány a získané informace tak mohou být pro práci MŠMT velmi přínosné. V případě, že by personální kapacity MŠMT neumožňovaly účast na odborných panelech, bylo by alespoň vhodné, aby byla realizátorovi projektu poskytnutá zpětná vazba ze strany MŠMT s informací o tom, zda a jak s výstupy nakládá, případně jakým směrem se má realizátor dále zaměřit.	V rámci aktivity KA 2 a KA 4 APIV A vznikají výstupy, které jsou určeny decizní sféře (MŠMT). Evaluátor hodnotí využití výstupů na straně MŠMT jako problematické a není zřejmé, do jaké míry tyto výstupy přispívají k nastavení vzdělávací politiky, k úpravám již zrealizovaných opatření, a jsou jedním z podkladů pro návrhy na systémové či legislativní změny. Realizátor projektu KA 2 a KA 4 nemá dle svého vyjádření ze strany MŠMT jako odběratele výstupů, žádnou zpětnou vazbu.

6 Zhodnocení zpracování doporučení z předchozí zprávy

Následující tabulka obsahuje zhodnocení zpracování doporučení z předchozí evaluační zprávy.

Tabulka 6: Zhodnocení zpracování doporučení z předchozí zprávy

Číslo	Název doporučení	Popis doporučení	Zpracování doporučení
1)	Posílení personálních kapacit	Z hlediska úspěšné realizace celého projektu by bylo vhodné personálně posílit řešitelský tým u KA 1 a KA 2 APIV B z důvodu nadměrného objemu činností při zajišťování podpory krajské sítě škol.	Během evaluovaného období došlo k posílení administrativních kapacit za účelem zajišťování podpory krajské sítě škol. V současné době je řada administrativních úkonů, které dříve museli vykonávat pracovníci CP či samotní lektori, zajišťovaná centrálně.
2)	Posílení týmu lektorů	Je zapotřebí ze strany projektu APIV A vhodně optimalizovat kritéria pro výběr lektorů tak, aby umožnila zapojení dalších odborníků z oblasti školství do projektu a bylo tak umožněno uspokojení poptávky zapojených škol v projektu.	Projektové týmy učinily několik kroků k posílení týmu lektorů: - byli osloveni tzv. lektori implementátoři, kteří v minulých letech absolvovali certifikovaný kurz v rámci kmenové činnosti NIDV a NÚV - byly dojednány podmínky zapojení tzv. „excelentních lektorů“ na základě schválení ŘV - lektorům je ze strany APIV A nabízeno opakované proškolení - je projednávána možnost proškolení lektorů formou webináře Kritéria pro výběr lektorů však nebyla optimalizována. Z toho důvodu doporučení přetrvává.
3)	Nabídka témat VP	V rámci opakovaného proškolení lektorů v jednotlivých tématech více zdůrazňovat specifika jednotlivých typů škol a školských zařízení a témata tak více přizpůsobit potřebám škol zapojených do krajské sítě. .	Byla rozšířena nabídka VP pro SŠ, ZUŠ a SVČ. Projekt APIV B se připravuje na tvorbu vlastních VP, které pokryjí zjištěné potřeby cílových skupin. Ze sítě škol prozatím odstoupilo pouze 6 škol a v současné době není indikována hrozba masivnějšího opouštění sítě škol.
4)	Redukce počtu infoseminářů pro veřejnost	Ve prospěch ušetření kapacit ekonomických i lidských evaluátor doporučuje zvážit možnosti optimalizace počtu a šíře realizovaných přípravných aktivit infoseminářů pro veřejnost. Získané kapacity naopak využít ve prospěch jejich širší propagace tak, aby se zvýšila celková návštěvnost akcí.	Realizátor projektu potažmo management KA 3 APIV B nereflektoval doporučení, které vyplynulo z šetření v rámci 1. PZ. Realizátor považuje počet pořádaných jednorázových akcí v podobě infoseminářů za adekvátní. Úpravy v realizaci chce v současném období spíše než na posílení jejich kvality na úkor kvantity (pojíci se především s větším prostorem ponechaným přípravě a oslovení publika) zacílit na úspěšnější oslovení rodičovské veřejnosti (vzhledem k tomu, že doposud se seminářů účastnili převážně zástupci

Číslo	Název doporučení	Popis doporučení	Zpracování doporučení
			pedagogického sboru.
5)	Vytvoření uceleného materiálu specifikujícího cíle výzkumu prováděného v rámci KA 2 projektu APIV A	V dokumentaci projektu (ZoR č. 1 až 5) absentuje materiál, který by dostatečným způsobem popsal výzkumný design, specifikoval by cíle prováděného výzkumu, jednotlivé metody šetření atp. Zároveň jsou metody výzkumu upravovány v závislosti na závěrech z jeho dosavadního postupu. Doporučujeme výzkumný design v ucelené podobě dopracovat a aktualizovat.	V rámci 9. ZoR byl doplněn ucelený design monitorovacího šetření, který podrobně popisuje cíle prováděného výzkumu i jeho plánovaný průběh. Doložen byl rovněž Výzkumný design šetření self-efficacy učitelů pro společné vzdělávání. Aktivita je tak nyní dostatečně zarámovaná a popsána.

7 Seznam zdrojů a literatury

Žádosti o podporu projektů APIV A a APIV B včetně všech příloh

Charty projektů

Harmonogramy klíčových aktivit

Přehledy klíčových výstupů k naplnění indikátorů

Zprávy o realizaci projektu a jejich přílohy (projekt APIV A ZoR č. 6 až 9., projekt APIV B ZoR č. 7 až 9)

Žádosti o změnu

Výstupy z interní evaluace projektu

Výzva OP VVV Individuální projekty systémové II

Pravidla pro žadatele a příjemce – specifická část, Výzvy Individuální projekty systémové II, verze 3

SEZNAM ZKRATEK

ABA	Aplikovaná behaviorální analýza
APIV	Akční plán inkluzivního vzdělávání
APIV A	Projekt „Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem“ Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora
APIV B	Projekt „Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi“
BCBA	Board Certified Behavior Analyst
CP	Centrum podpory
ČOSIV	Česká odborná společnost za inkluzivní vzdělávání
ČŠI	Česká školní inspekce
ČZJ	Český znakový jazyk
DPP	Dohoda o provedení práce
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
ECER	European Conference of Educational Research
ESIF	Evropský strukturální a investiční fondy
EO	Evaluační otázka
HPM	Hlavní projektový manažer
IPs	Individuální systémový projekt
IPO	Individuální projekt ostatní
KA	Klíčová aktivita
KAP	Krajské akční plánování
MAP	Místní akční plán
META	Společnost pro příležitosti mladých migrantů
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OMJ	Odlisný mateřský jazyk
OP	Operační program
OP VK	Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OP VVV	Operační program Výzkum vývoj a vzdělávání
PP	Pedagogický pracovník
ŘO	Řídící orgán
SERR	Společný evropský referenční rámec
SVČ	Středisko volného času
ŠIKK	Školská inkluzivní koncepce kraje
VP	Vzdělávací program/modul
VOŠ	Vyšší odborná škola
VPP	Vedoucí pedagogický pracovník
VZ	Veřejná zakázka

ZoR	Zpráva o realizaci
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
ž-c	Žák-cizinec

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I.1 TECHNICKÁ ZPRÁVA: STAV REALIZACE JEDNOTLIVÝCH KLÍČOVÝCH AKTIVIT

PŘÍLOHA I.2 TECHNICKÁ ZPRÁVA: PŘEHLED INDIKÁTORŮ A STAV JEJICH NAPLŇOVÁNÍ

PŘÍLOHA I.3 TECHNICKÁ ZPRÁVA: MATICE SPOLUPRÁCE IPS

PŘÍLOHA I.4 TECHNICKÁ ZPRÁVA: PŘÍPADOVÉ STUDIE

PŘÍLOHA I.5 TECHNICKÁ ZPRÁVA: AKTUALIZOVANÉ TEORIE ZMĚNY

PŘÍLOHA II.1 ZÁZNAMY Z ŘÍZENÝCH ROZHOVORŮ S MANAŽERY KA

PŘÍLOHA II.2 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ NA ŠKOLÁCH (PLÁN ŠETŘENÍ, SCÉNÁŘE, ZÁZNAMY, VYHODNOCENÍ)

PŘÍLOHA II.3 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ NA CENTRECH PODPORY

PŘÍLOHA II.4 ZÁZNAMY Z ŘÍZENÝCH ROZHOVORŮ_OSTATNÍ

PŘÍLOHA III DASHBOARD